

System, który łączy odpowiedzialnie

RAPORT ROCZNY 2012

WYKAZ SKRÓTÓW

BEMIP	– Baltic Energy Market Interconnection Plan
BNetzA	– Bundesnetzagentur - Federalna Agencja ds. Sieci Elektroenergetycznych, Gazowniczych, Telekomunikacyjnych, Pocztowych i Kolejowych
CEE	– Central Eastern Europe
EBI	– Europejski Bank Inwestycyjny
EBOIR	– Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
EEPR	– Europejski program energetyczny na rzecz naprawy gospodarczej (European Energy Programme for Recovery)
ENTSO-G	– European Network of Transmission System Operators for Gas
ERGEG	– European Regulators' Group for Electricity and Gas
GC	– Global Compact
GIPL	– Gas Interconnector Poland – Lithuania
GIE	– Gas Infrastructure Europe
GRI	– Global Reporting Initiative
GRIP	– Gas Regional Investment Plan
IRIESP	– Instrukcja Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej
LNG	– Liquefied Natural Gas
NC CAM	– Network Code Capacity Allocation Mechanism
OSD	– Operator Systemu Dystrybucyjnego
OSM	– Operator Systemu Magazynowania
OSP	– Operator Systemu Przesyłowego
OTC	– (ang. over the counter) Rynek Transakcji Wzajemnych
PCI	– Project of Common Interest
POIG	– Program Innowacyjna Gospodarka 2007-2013
POIiŚ	– Program Infrastruktura i Środowisko 2007-2013
SGT	– System Gazociągów Tranzytowych Jamał – Europa
SWI	– System Wymiany Informacji
TEN-E	– Transeuropejska sieć energetyczna
TGE	– Towarowa Giełda Energii
TPA	– Third Party Access
UE	– Unia Europejska
URE	– Urząd Regulacji Energetyki

Kalendarium 2012	01
List Przewodniczącego Rady Nadzorczej	02
List Prezesa Zarządu	03
Rozdział 1 – Profil firmy	05
Rozdział 2 – Nasze otoczenie	17
Rozdział 3 – Inwestycje GAZ-SYSTEM S.A.	35
Rozdział 4 – Strefa klienta	51
Rozdział 5 – Liberalizacja rynku gazu	59
Rozdział 6 – Zarządzanie	67
Rozdział 7 – Informacje o raporcie	93
Tabela wskaźników	99
Kontakt	105

KALENDARIUM

- 10 stycznia 2012** rozpoczęcie współpracy z Towarową Giełdą Energii S.A. w celu stworzenia giełdowego rynku gazu w Polsce
- 19 stycznia 2012** uruchomienie gazociągu Jeleniów – Dziwiszów
- 23 lutego 2012** podpisanie umowy o kredyt z PKO Bankiem Polskim
- 15 marca 2012** GAZ-SYSTEM S.A. nagrodzony certyfikatem Top Employers Polska 2012
- 29 marca 2012** GAZ-SYSTEM S.A. partnerem strategicznym Forum Odpowiedzialnego Biznesu
- 30 marca 2012** opublikowanie raportu GAZ-SYSTEM S.A. z postępów we wdrażaniu zasad Global Compact
- 23 kwietnia 2012** podpisanie przez spółki GAZ-SYSTEM S.A. i ONTRAS VNG Gastransport GmbH Listu intencyjnego w zakresie współpracy obydwu operatorów dotyczącej oferowania produktów powiązanych w międzysystemowym punkcie Lasów
- 24-25 maja 2012** współorganizowanie przez GAZ-SYSTEM S.A. X Międzynarodowej Konferencji Gas Infrastructure Europe (GIE) w Krakowie
- 26 czerwca 2012** podpisanie przez GAZ-SYSTEM S.A. „Deklaracji polskiego biznesu na rzecz zrównoważonego rozwoju”
- 24 lipca 2012** zatwierdzenie przez Prezesa URE nowej Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej
- 16 sierpnia 2012** rozpoczęcie procedury badania rynku w zakresie zwiększenia przepustowości dla punktów międzysystemowych: Tietierowka, Mallnow i Lasów
- 13 września 2012** podpisanie deklaracji o współpracy z chorwackim operatorem systemu przesyłowego Plinacro d.o.o.
- 18 września 2012** udostępnienie produktu dnia następnego na połączeniu polsko-czeskim w Cieszynie
- 4 października 2012** pozyskanie finansowania z EBOiR na budowę terminalu LNG w Świnoujściu
- 11 października 2012** podpisanie umowy o współpracy z Towarową Giełdą Energii S.A.
- 20 października 2012** powołanie dotychczasowego Zarządu spółki na kolejną kadencję
- 1 listopada 2012** uruchomienie usługi przesyłu gazu na Ukrainę
- 30 listopada 2012** podpisanie z GASCADE Gastransport GmbH porozumienia o rozbudowie stacji pomiarowej Mallnow w celu umożliwienia fizycznego rewersu na gazociągu jamalskim
- 7 grudnia 2012** podpisanie Międzyoperatorskich Umów Przesyłowych z Operatorami Systemów Dystrybucyjnych (OSD)
- 13 grudnia 2012** powołanie przedstawiciela GAZ-SYSTEM S.A. do zarządu międzynarodowej organizacji ENTSOE
- 18 grudnia 2012** zatwierdzenie niższej taryfy przesyłowej
- 20 grudnia 2012** podpisanie porozumienia z Operatorem Systemu Magazynowania (OSM)

Szanowni Państwo,

Rozwój systemu przesyłowego gazu stanowi jeden z istotnych czynników wzrostu polskiej gospodarki w najbliższych latach. Przesył gazu z terminalu LNG czy pozyskanego w przyszłości z łupków stanowi obecnie najważniejsze wyzwanie dla spółki. Od kilku lat GAZ-SYSTEM S.A. czyni starania, aby przewyżyć uwarunkowane historycznie ograniczenia sieci przesyłowej i konsekwentnie realizuje plan inwestycyjny do 2014 roku, zakładający rozbudowę sieci krajowych i połączeń międzysystemowych. Co więcej, stawia sobie cele inwestycyjne na kolejne lata i poszukuje dla nich źródeł finansowania.

W 2012 roku należy szczególnie docenić działania spółki w zakresie liberalizacji rynku gazu w Polsce. W 2012 roku GAZ-SYSTEM S.A. przygotował nową „Instrukcję Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej”. Jest to kamień milowy na drodze pełnej liberalizacji rynku gazu w Polsce. Wypracowanie i kodyfikacja nowych zasad to pierwszy krok do uruchomienia giełdy gazu. Spółka sprostała temu wyzwaniu. Dokument został zaakceptowany przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki i umożliwi dalsze działania w kierunku zapewnienia przejrzystego, stabilnego i konkurencyjnego rynku gazu ziemnego w Polsce.

Bardzo cieszy fakt, że GAZ-SYSTEM S.A. podejmuje aktywne działania, aby umocnić swoją pozycję także na europejskim rynku gazu. Spółka ma ambicje odegrać w przyszłości istotną rolę w przesył gazu w Europie, nie tylko z tradycyjnego kierunku wschód – zachód, lecz również w kierunku północ – południe. Jest to szczególnie istotne w kontekście planowanego w Europie korytarza gazowego, mającego połączyć sieci przesyłowe Polski, Republiki Czeskiej, Słowacji, Węgier i Chorwacji.

Silną stroną GAZ-SYSTEM S.A. jest także sprawne zarządzanie finansami, co skutkuje stabilną sytuacją finansową spółki w warunkach prowadzenia wielkich inwestycji infrastrukturalnych. Jednocześnie bardzo efektywnie wykorzystywane są środki Unii Europejskiej jako wsparcie finansowe dla tych inwestycji. Dofinansowanie inwestycji i dotacje unijne dla realizowanych projektów infrastrukturalnych to obiektywne świadectwo trafności strategii spółki i akceptacja kierunku podejmowanych przez nią działań.

Należy docenić także wagę, jaką spółka przywiązuje do aspektów odpowiedzialności społecznej biznesu i budowania relacji z otoczeniem. Po raz kolejny GAZ-SYSTEM S.A. został doceniony jako godny zaufania pracodawca w dwóch niezależnych badaniach. Sądzę, że to ważny i jednocześnie obiektywny wyznacznik wewnętrznej kondycji firmy i sposobu jej postrzegania. Pracownikom i osobom zarządzającym spółką gratuluję tych nagród.

Podsumowując, pozytywnie oceniam działalność GAZ-SYSTEM S.A. w 2012 roku we wszystkich aspektach działania spółki.

Czytelników zapraszam do zapoznania się z rezultatami działań podejmowanych przez GAZ-SYSTEM S.A. w 2012 roku, które przedstawione zostały w niniejszym raporcie.

Z poważaniem

Jerzy Molak

Przewodniczący Rady Nadzorczej GAZ-SYSTEM S.A.

Szanowni Państwo,

W imieniu Zarządu po raz drugi mam przyjemność przekazać Państwu zintegrowany raport roczny GAZ-SYSTEM S.A. opracowany według międzynarodowych standardów Global Reporting Initiative. Raport za rok 2012 prezentuje wyniki finansowe oraz wartość pozafinansową spółki w oparciu o kryteria zrównoważonego rozwoju.

Od kilku lat spółka konsekwentnie i planowo rozszerza swoje działania na rzecz otoczenia w ramach społecznej odpowiedzialności. W 2009 roku GAZ-SYSTEM S.A. przystąpił do inicjatywy Global Compact, deklarując poszanowanie dziesięciu zasad z zakresu praw człowieka, stosunków pracy, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania korupcji. Kolejnym krokiem było włączenie do misji i wizji firmy wymiaru zrównoważonego rozwoju jako istotnego elementu strategii zarządzania.

W naszym obecnym rozumieniu CSR (corporate social responsibility) nie zawęża się jedynie do akcji społecznych czy promowania ekologicznych postaw, lecz jest statym elementem zarządzania, który w 2011 roku został wpisany w strategię spółki jako piąty kierunek strategiczny. W celu skutecznej realizacji i koordynacji działań w tym zakresie w 2012 roku wdrożyliśmy w spółce strukturę zarządzania aspektami zrównoważonego rozwoju.

Odpowiedzialne funkcjonowanie GAZ-SYSTEM S.A. na rynku przejawia się w efektywnej współpracy z interesariuszami. Prowadzimy stały dialog ze społecznościami lokalnymi, a większość decyzji inwestycyjnych podejmujemy z uwzględnieniem opinii szerokiego grona interesariuszy. Dlatego w tegorocznym raporcie sporo miejsca poświęcamy na relacje z naszym otoczeniem – klientami i partnerami biznesowymi, przedstawicielami władz lokalnych czy właścicielami gruntów, na terenie których prowadzimy inwestycje. Czynimy wiele starań, aby poznać oczekiwania naszych partnerów i na bieżąco monitorujemy poziom satysfakcji ze świadczonych przez nas usług. Ogromne znaczenie ma dla nas również komunikacja, gdyż jest ona podstawą dialogu i gwarancją przejrzystości naszych działań.

W 2012 roku upłynęła trzyletnia kadencja obecnego Zarządu GAZ-SYSTEM S.A. Dla mnie osobiście był więc to rok podsumowań i odpowiedzi na pytanie, jak rozwija się spółka.

W 2011 roku spółka wypracowała długoterminową strategię do roku 2020 i konsekwentnie realizuje wytyczone w niej strategiczne cele. Jednym z nich jest stworzenie optymalnych warunków do rozwoju zliberalizowanego rynku gazu w Polsce. Rok 2012 był pod tym względem przełomowy. GAZ-SYSTEM S.A. opracował bowiem nową „Instrukcję Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej”, która po konsultacjach z uczestnikami rynku zatwierdzona została przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. Nowy dokument wprowadza istotne zmiany, które stanowią podstawę dla liberalizacji i rozwoju polskiego rynku gazu, harmonizując jednocześnie zasady funkcjonowania systemu ze standardami wypracowanymi przez europejskich operatorów sieci przesyłowych. W tym miejscu chciałbym bardzo podziękować pracownikom, zaangażowanym w ten projekt, a także naszym klientom i partnerom biznesowym, za wszelkie uwagi złożone w procesie konsultacji nowych zasad rynku gazu. Państwa wsparcie przyczyniło się do udoskonalenia koncepcji nowego modelu rynku gazu w Polsce.

Od kilku lat realizujemy projekty, które już wkrótce realnie przełożą się na sytuację na rynku gazu nie tylko w Polsce, lecz również w naszej części Europy. W 2012 roku trwały intensywne prace wszystkich podmiotów zaangażowanych w kluczową dla regionalnego rynku gazu inwestycję, a mianowicie budowę terminalu do odbioru skroplonego gazu (LNG) na polskim wybrzeżu. Trwa budowa gazociągu Świnoujście – Szczecin, którego główną rolę będzie połączenie terminalu LNG w Świnoujściu z krajową siecią przesyłową.

Rok 2012 był kolejnym rokiem realizacji planu rozbudowy polskiej sieci przesyłu gazu o 1000 kilometrów nowych gazociągów do 2014 roku. Z najważniejszych osiągnięć wymienić należy ukończenie budowy i oddanie do eksploatacji gazociągu Jeleniów – Dziwiszów, istotnego połączenia dla zwiększenia możliwości importu gazu z kierunku zachodniego. Za dwa lata dokonamy bilansu programu inwestycyjnego 2010-2014, ale już na tym etapie możemy stwierdzić, że podjęte dotychczas działania umożliwiły techniczne zwiększenie możliwości importu gazu do Polski o około 40%.

Z satysfakcją muszę przyznać, że spółka od kilku lat cechuje się wysokim poziomem bezpieczeństwa finansowego i w 2012 roku osiągnęła po raz kolejny dobre wyniki finansowe. Wraz z podpisaniem umowy kredytowej z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju zakończyliśmy proces organizacji finansowania dla obecnie realizowanych przez GAZ-SYSTEM S.A. inwestycji strategicznych. Całkowita wartość inwestycji w latach 2010-2014, na które składają się terminal LNG w Świnoujściu, gazociągi przesyłowe i interkonektory, to około 8 mld złotych. Projekty te są finansowane ze środków własnych spółki, funduszy unijnych, Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju oraz konsorcjum banków komercyjnych.

Obecnie możemy skupić uwagę na nowych wyzwaniach inwestycyjnych i na zapewnieniu im odpowiedniego finansowania. Nie ulega bowiem wątpliwości, że dalsza rozbudowa systemu przesyłowego i budowa kolejnych gazociągów przesyłowych jest koniecznością, wynikającą zarówno z potrzeby integracji sieci przesyłowych w Europie, jak również z potrzeb polskiej gospodarki, planów budowy nowych elektrowni czy też rozbudowy zakładów chemicznych. Bez naszych inwestycji rozwój przedsiębiorstw w tych branżach nie będzie możliwy.

GAZ-SYSTEM S.A. od kilku lat buduje swoją pozycję na rynku gazu ziemnego w Europie. Z perspektywy umacniania wizerunku spółki jako europejskiego partnera w branży gazowniczej ważnym wydarzeniem w 2012 roku było współorganizowanie przez GAZ-SYSTEM S.A. prestiżowej, corocznej konferencji Gas Infrastructure Europe, która odbyła się w Krakowie. Konferencja była znakomitą okazją do wymiany poglądów pomiędzy operatorami z krajów Unii Europejskiej i do konfrontacji różnych wizji przyszłości branży gazowniczej w Europie.

Spółka konsekwentnie realizuje plany rozbudowy połączeń z systemami przesyłowymi krajów ościennych, które są konieczne z perspektywy wspieranego przez Unię Europejską gazowego Korytarza Północ – Południe. Planowany Korytarz ma na celu połączenie sieci Polski, Czech, Słowacji, Węgier i Chorwacji i sprawi, że polska infrastruktura przesyłowa będzie stanowił istotny element europejskiego systemu. Aby było to możliwe, w latach 2014-2020 planujemy rozbudowę krajowej sieci o prawie 1000 km kolejnych gazociągów przesyłowych.

Głęboko wierzę, że spółka sprostą oczekiwaniom, jakie wiążą z nią uczestnicy rynku. Jesteśmy wyposażeni w odpowiednią technologię i systemy zarządzania niezbędne do skutecznej realizacji założonych planów. W GAZ-SYSTEM S.A. pracuje ponad dwa tysiące osób. Od kilku lat obserwuję stały wzrost kompetencji i zaangażowania pracowników naszej spółki. Tendencja ta stanowi dla mnie gwarancję jakości działań i usług świadczonych przez GAZ-SYSTEM S.A. na zewnątrz. Z sukcesów, jakie spółka osiąga w rankingach pracodawców wiem, że satysfakcja z pracy w naszej firmie jest na bardzo wysokim poziomie. Za efektywną pracę w raportowanym 2012 roku dziękuję więc wszystkim pracownikom – tym, którzy zaangażowani są w zapewnianie bezpieczeństwa funkcjonowania sieci i infrastruktury przesyłowej, dzięki którym nasze inwestycje są sprawnie realizowane, i tym, których codzienny wysiłek składa się na wspólny efekt i sukces naszej pracy.

Jeszcze raz dziękuję również naszym partnerom, klientom i wszystkim, którzy współpracowali z nami w 2012 roku. W imieniu Zarządu GAZ-SYSTEM S.A. zapraszam Państwa do lektury raportu.

Z poważaniem

Jan Chadam

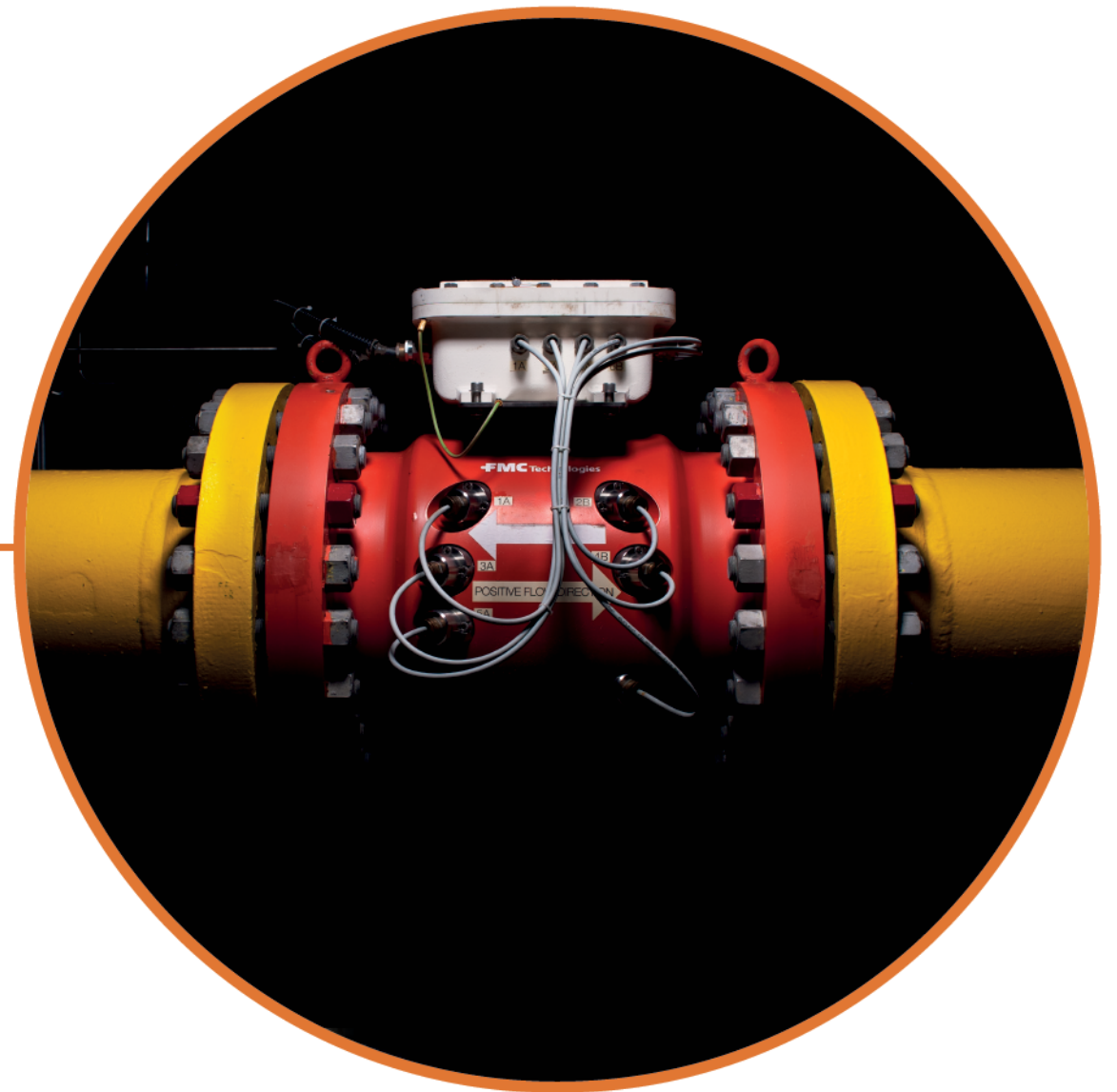
Prezes Zarządu GAZ-SYSTEM S.A.

01

PROFIL FIRMY

- GAZ-SYSTEM S.A. w liczbach
- Misja - Wizja
- Cele strategiczne
- Ład korporacyjny
- Nagrody

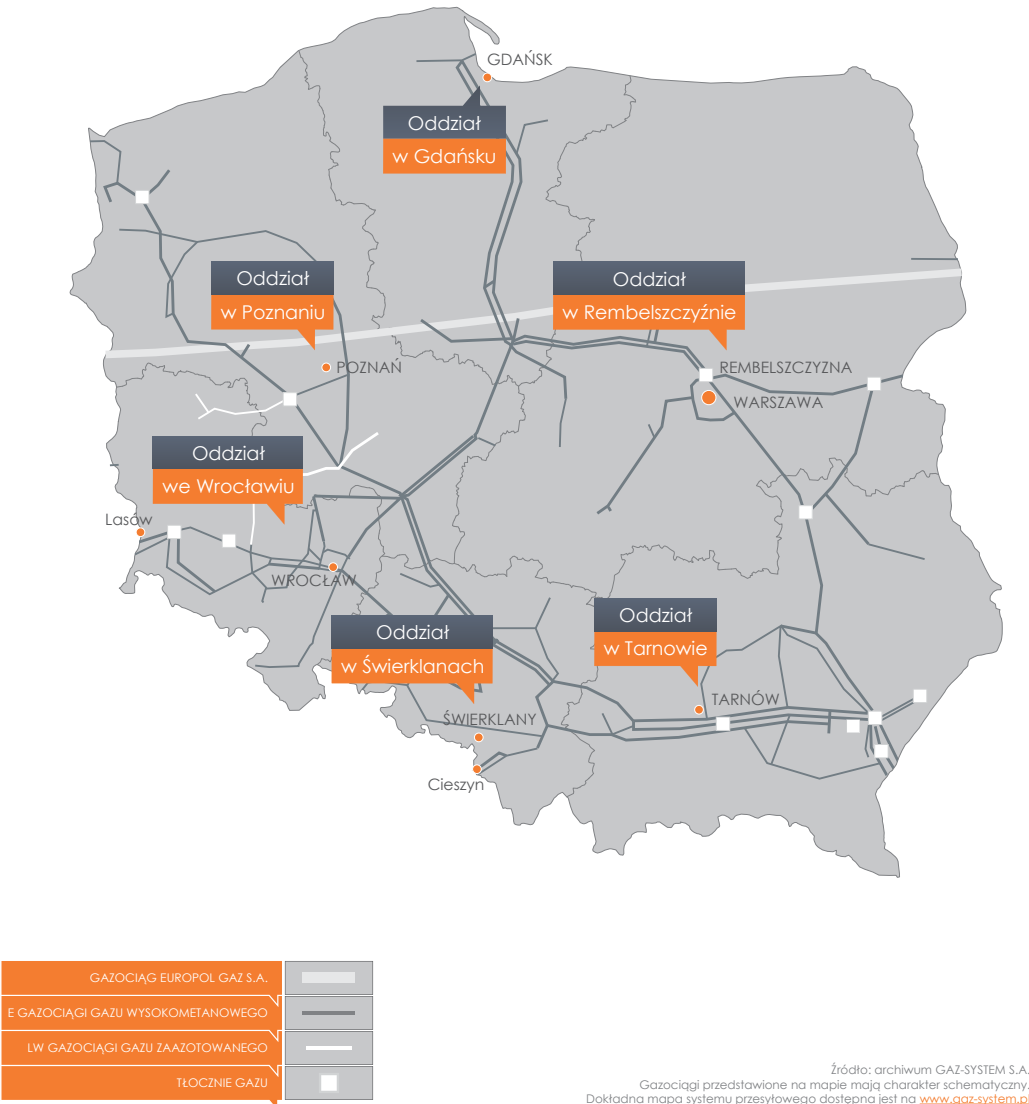

Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. jest przedsiębiorstwem odpowiedzialnym za transport gazu ziemnego i zarządzanie siecią przesyłową na terenie Polski. Ze względu na wagę realizowanych zadań, spółka należy do grupy przedsiębiorstw strategicznych dla polskiej gospodarki i bezpieczeństwa energetycznego kraju.

GAZ-SYSTEM S.A. działa na mocy koncesji wydanej przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (URE) obowiązującej do końca 2030 roku, która uprawnia przedsiębiorstwo do przesyłania paliw gazowych. Oprócz tego spółka pełni funkcję operatora systemu przesyłowego i niezależnego operatora polskiego odcinka gazociągu jamalskiego (SGT Jamał-Europa).

Siedziba GAZ-SYSTEM S.A. mieści się w Warszawie przy ulicy Mszczonowskiej 4, a oddziały w: Gdańsku, Poznaniu, Rembelszczyźnie, Tarnowie, Świerklanach i we Wrocławiu. Za ich pośrednictwem spółka świadczy swoje usługi na terenie całego kraju. GAZ-SYSTEM S.A. posiada również przedstawicielstwo w Brukseli, które reprezentuje interesy firmy na forum instytucji unijnych oraz spółkę zależną Polskie LNG S.A. powołaną do budowy terminalu do odbioru gazu skroplonego (LNG) w Świnoujściu.

MAPA POLSKIEGO SYSTEMU PRZESYŁOWEGO

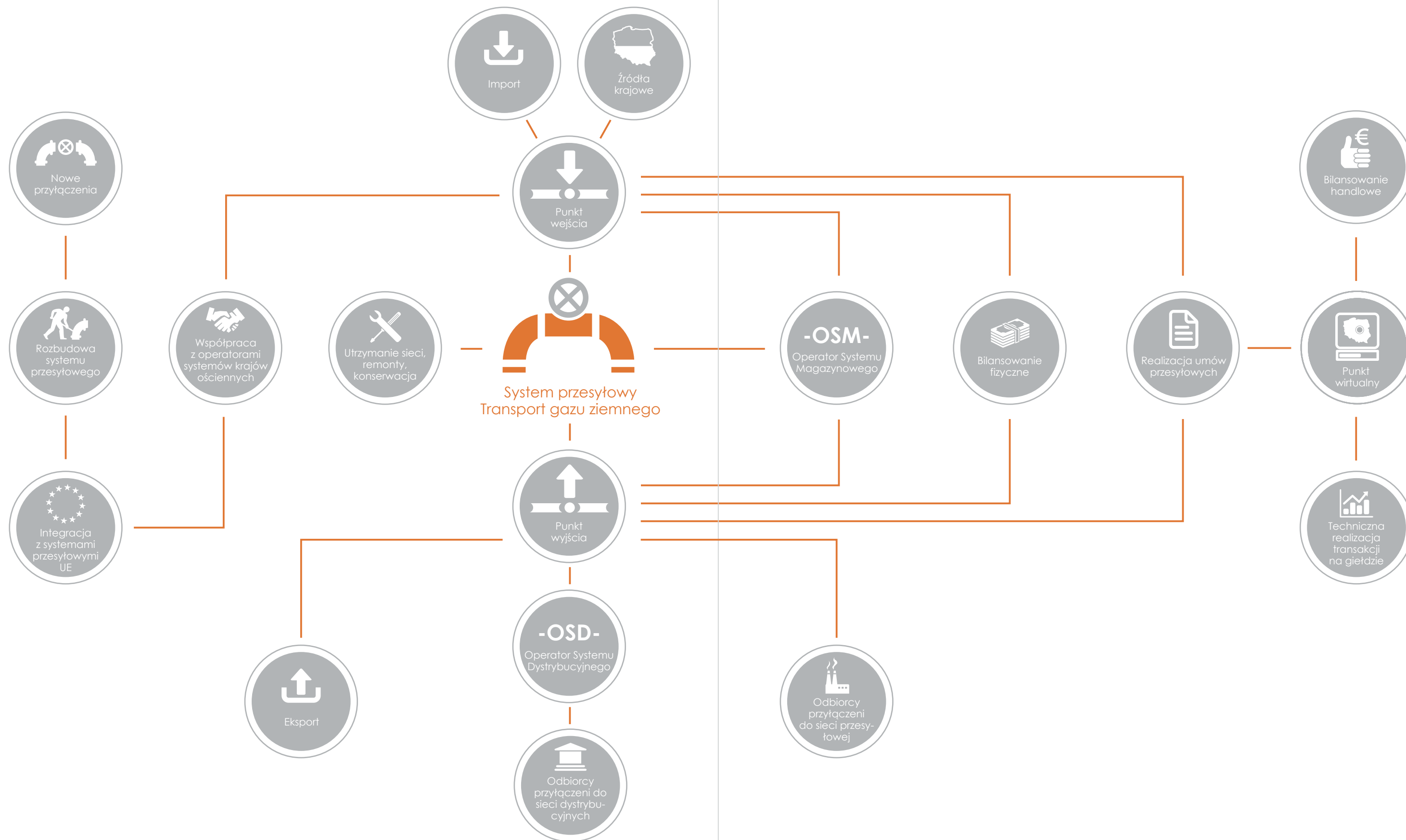
GAZ-SYSTEM S.A. jest spółką akcyjną, której właścicielem w 100% jest Skarb Państwa. W 2012 roku nie dokonano zmian dotyczących struktury lub formy własności spółki. Kapitał zakładowy spółki wynosi 3 771 990 842,00 PLN.

GAZ-SYSTEM S.A. W LICZBACH

Przychody netto ze sprzedaży	1,63 mld PLN
Koszty działalności operacyjnej	1,31 mld PLN
Zysk netto	0,31 mld PLN
Suma aktywów	6,81 mld PLN
Liczba pracowników	2299 osób
Długość sieci przesyłowej	10 033 km
Ilość przesyłanego paliwa gazowego	16,3 mld m ³ / 181 GWh
Liczba stacji gazowych	887 szt.
Liczba tłoczni	14 szt.
Liczba węzłów	58 szt.
Struktura akcjonariatu	100% akcji posiada Skarb Państwa

MISJA GAZ-SYSTEM S.A.

Zapewniamy bezpieczny transport gazu ziemnego w Polsce i aktywnie tworzymy zintegrowany system przesyłowy w Europie. W codziennej działalności dbamy o środowisko naturalne i kierujemy się zasadami zrównoważonego rozwoju.

WIZJA GAZ-SYSTEM S.A.

Zapewnić bezpieczeństwo energetyczne i być znaczącym operatorem integrującym system przesyłowy w Europie, dzięki:

- tworzeniu warunków do rozwoju konkurencyjnego rynku gazu ziemnego w Polsce i firm działających w tym sektorze,
- budowie połączeń między systemami przesyłowymi z krajami sąsiadującymi w ramach europejskiej sieci gazociągów,
- stworzeniu nowoczesnej sieci gazociągów w Polsce oraz oferowaniu nowoczesnych usług pozwalających na ich optymalne wykorzystanie.

CELE STRATEGICZNE

Zgodnie z misją GAZ-SYSTEM S.A. zamierza realizować kierunki strategiczne rozwoju w perspektywie długoterminowej w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju, kierując się nimi w codziennej działalności firmy. Zrównoważony rozwój będzie stanowił kompleksowe wsparcie funkcjonowania firmy do 2020 roku, w związku z czym został ujęty na poziomie celów operacyjnych i działań we wszystkich pozostałych kierunkach strategicznych. Za koordynację prac związanych z opracowaniem i wdrożeniem strategii odpowiada powołany przez Zarząd, Pełnomocnik ds. wdrożenia strategii.

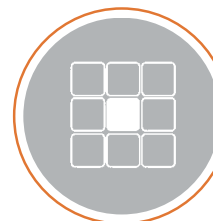
BEZPIECZEŃSTWO

Zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania systemu przesyłowego jako elementu europejskiej sieci gazociągów.

ROZWÓJ RYNKU

Stworzenie optymalnych warunków do rozwoju zliberalizowanego rynku gazu ziemnego w Polsce, które umożliwią wzrost zużycia gazu ziemnego jako paliwa ekologicznego.

SKUTECZNE ZARZĄDZANIE

Zapewnienie skutecznej i długoterminowej poprawy efektywności operacyjnej i organizacyjnej spółki.

EUROPEJSKI PARTNER

Budowa pozycji spółki jako istotnego uczestnika rynku gazu ziemnego w Unii Europejskiej, szczególnie w regionie Europy Środkowo-Wschodniej.

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

Zarządzanie spółką z perspektywy zrównoważonego rozwoju.

Kierunki
strategicznego
rozwoju
GAZ-SYSTEM S.A.

ŁAD KORPORACYJNY

Bieżącą działalnością spółki kieruje **Zarząd**, w skład którego wchodzi od 1 do 4 członków. Członkowie Zarządu powoływani są przez Radę Nadzorczą lub Walne Zgromadzenie na okres wspólnej kadencji, która trwa trzy lata. Zarząd określa cele i wytyczne funkcjonowania spółki, reprezentuje ją na zewnątrz, a także dba o efektywność i przejrzystość zarządzania. W spółce powołany jest również Dyrektor Zarządzający, który nadzoruje pracę wybranych komórek organizacyjnych zajmujących się działalnością operacyjną. Zarząd spółki działa na podstawie Regulaminu Zarządu zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą, który zawiera m.in. zapisy dotyczące konfliktu interesów, jakie mogą się pojawić w pracy członków Zarządu.

Zgodnie z zapisami Statutu spółki, przy wyborze kandydatów na członków Zarządu, organ nadzorczy uwzględnia ich doświadczenie na stanowiskach kierowniczych i nadzorczych lub odpowiadające im kompetencje merytoryczne i zawodowe adekwatne do stanowiska objętego postępowaniem kwalifikacyjnym. Ustalanie wysokości wynagrodzenia oraz zawieranie umów z członkami Zarządu spółki należy do kompetencji Rady Nadzorczej i uzależnione jest nie tylko od wyników finansowych, ale także od stopnia realizacji celów strategicznych, w tym z zakresu zrównoważonego rozwoju.

Zarząd spółki we wszystkich obszarach jest systematycznie oceniany przez Radę Nadzorczą. Na podstawie oceny wyników prac Zarządu, Rada Nadzorcza corocznie wnioskuje do Walnego Zgromadzenia w sprawie absolutorium dla członków Zarządu.

W SKŁAD ZARZĄDU GAZ-SYSTEM S.A. WCHODZĄ OBECNIE TRZY OSOBY:

Jan Chadam - Prezes Zarządu
Doktor habilitowany nauk ekonomicznych. W okresie swojej pracy zawodowej pełnił między innymi funkcje Dyrektora Finansowego, Wiceprezesa Zarządu i Prezesa Zarządu Pro Futuro S.A. w Warszawie oraz Członka Zarządu Elzab S.A. w Zabrzu. Był zatrudniony także na stanowiskach Dyrektora Finansowego w Grupie Kapitałowej SIPMA w Lublinie, Prezesa Zarządu SIP-MOT S.A. w Zamościu oraz Dyrektora Departamentu Audytu Wewnętrznego Polkomtel S.A. (operator sieci Plus). Od lutego 2009 roku Członek Zarządu, a od lipca 2009 roku Prezes Zarządu Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Autor książki oraz kilkudziesięciu publikacji krajowych i zagranicznych z zakresu finansów i zarządzania, wykładowca uczelni wyższych i studiów MBA.

Wojciech Kowalski – Członek Zarządu
Absolwent Wydziału Mechanicznego Politechniki Wrocławskiej. Posiada uprawnienia budowlane do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie. Ukończył podyplomowe studia z zakresu gazownictwa na Politechnice Warszawskiej oraz zarządzania projektami w Szkole Głównej Handlowej. Brał udział w specjalistycznych kursach z zakresu zarządzania jakością, finansami przedsiębiorstwa oraz oceny opłacalności i ryzyka projektów. Od 25 lat związany jest z branżą gazowniczą. Od 1986 roku pracował w Biurze Studiów i Projektów Gazownictwa Gazoprojekt S.A. Od 1995 roku był Wiceprezesem Zarządu BSiPG Gazoprojekt S.A. odpowiedzialnym za sprawy techniczne, a następnie handlowe. Ma bogate doświadczenie w zarządzaniu firmą, projektowaniu obiektów przemysłowych, zarządzaniu procesem inwestycyjnym w obszarze energetyki i gazownictwa. Od stycznia 2009 roku Członek Zarządu Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.

Sławomir Śliwiński – Członek Zarządu
Absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Ukończył także podyplomowe studia na Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie z zakresu zarządzania przedsiębiorstwem dystrybucyjnym gazu. Zdobył kompetencje audytora jakości potwierdzone certyfikatem Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji (PCBC) oraz Europejskiej Organizacji Jakości (EOQ). W 2008 roku uzyskał dyplom MBA. Pełnił funkcję Prezesa Zarządu Pomorskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. (operator systemu dystrybucyjnego z Grupy Kapitałowej PGNiG). Wcześniej pracował w ZRUG Toruń S.A. (wykonawca robót inżynieryjno-budowlanych w branży gazowniczej), gdzie był między innymi pełnomocnikiem Zarządu ds. Zarządzania Jakością, Wiceprezesem, a następnie Prezesem Zarządu. Od kwietnia 2009 roku Członek Zarządu Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.

Zgodnie ze „Statutem Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.” w skład **Rady Nadzorczej** wchodzi od 3 do 9 członków, powoływanych i odwoływanych przez Walne Zgromadzenie, w tym jeden członek wybrany spośród pracowników spółki (członek zależny). Kadencja członków Rady Nadzorczej trwa trzy lata. Kandydatem do Rady Nadzorczej wybieranym przez pracowników nie może być osoba bezpośrednio podlegająca któremukolwiek z członków Zarządu.

Do obowiązków Rady Nadzorczej należy nadzór nad działalnością spółki we wszystkich aspektach, w tym m.in. ocena sprawozdania Zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za poprzedni rok obrotowy, a także opiniowanie strategicznych planów wieloletnich, planu rozwoju sieci przesyłowej, rocznych planów działalności spółki, dwuletnich planów remontowych i trzyletnich planów inwestycyjnych. Rada odbywa posiedzenia przynajmniej raz na dwa miesiące.

Członkom Rady Nadzorczej przysługuje wynagrodzenie miesięczne w wysokości ustalonej przez Walne Zgromadzenie w granicach określonych przepisami prawa. Działania Rady Nadzorczej podlegają corocznej ocenie dokonywanej przez Walne Zgromadzenie poprzez udzielenie absolutorium z wykonania przez nią obowiązków, w tym oceny postępów z realizacji strategii biznesowej.

Obecnie w skład Rady Nadzorczej wchodzi siedem osób, wśród których są dwie kobiety.

1. Jerzy Molak	Członek niezależny, przewodniczący Rady Nadzorczej, nie pełni funkcji w Zarządzie
2. Sławomir Kułyta	Członek niezależny, wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej*
3. Włodzimierz Wolski	Członek zależny, sekretarz Rady Nadzorczej
4. Agnieszka Godula	Członek niezależny Rady Nadzorczej
5. Zbigniew Marek	Członek niezależny Rady Nadzorczej
6. Jan Matuszewski	Członek niezależny Rady Nadzorczej
7. Katarzyna Ranc-Dobrzańska	Członek niezależny Rady Nadzorczej

*Sławomir Kułyta został powołany do Rady Nadzorczej 11 stycznia 2013 roku. Do dnia 28 grudnia 2012 roku członkiem Rady Nadzorczej była Monika Kacprzyk-Wojdyga, która pełniła funkcję Wiceprzewodniczącej Rady Nadzorczej.

Zarząd spółki zwołuje **Zwyczajne Walne Zgromadzenie** w terminie sześciu miesięcy po upływie roku obrotowego. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie może być zwołane przez Zarząd spółki lub na pisemny wniosek Rady Nadzorczej bądź akcjonariusza. Walne Zgromadzenie może podejmować uchwały objęte jedynie porządkiem obrad. Akcjonariuszem posiadającym 100% akcji jest Skarb Państwa.

NAGRODY

W 2012 roku GAZ-SYSTEM S.A. był laureatem następujących nagród i wyróżnień:

STATUETKA KONIKA MORSKIEGO

5 stycznia 2012 roku – spółka otrzymała statuetkę Konika Morskiego 2011 – doroczną nagrodę gospodarczą przyznaną przez Business Club Szczecin za realizację Projektu Budowy Terminalu LNG w Świnoujściu.

TEN, KTÓRY ZMIENIA POLSKI PRZEMYSŁ

10 lutego 2012 roku – redakcje Miesięcznika Gospodarczego „Nowy Przemysł” i portalu gospodarczego wnp.pl przyznały GAZ-SYSTEM S.A. tytuł „Tę, który zmienia polski przemysł”. Spółkę, która znalazła się w gronie 10 nagrodzonych laureatów, uhonorowano za realizację kluczowych dla gospodarki Polski inwestycji w infrastrukturę przesyłową.

TOP EMPLOYERS POLSKA

15 marca 2012 roku – GAZ-SYSTEM S.A. otrzymał tytuł Top Employers Polska 2012. Jak wykazało niezależne badanie Instytutu CRF firma GAZ-SYSTEM S.A. oferuje swoim pracownikom warunki pracy o wysokim standardzie świadczeń. Spółka uzyskała bardzo dobre wyniki w obszarze świadczeń podstawowych i dodatkowych.

ZIELONA KARTA LIDERA BEZPIECZNEJ PRACY

3 października 2012 roku – GAZ-SYSTEM S.A. w uznaniu uzyskanych wyników w zakresie poprawy warunków pracy, bezpieczeństwa i ochrony człowieka w środowisku pracy wyróżniony został Zieloną Kartą Lidera Bezpieczeństwa Pracy.

NAJLEPSZY PRACODAWCA

9 października 2012 roku – GAZ-SYSTEM S.A. zajął II miejsce w kategorii „Duże przedsiębiorstwa” w Polsce w badaniu Najlepsi Pracodawcy 2012, przeprowadzonym przez firmę Aon Hewitt. 30 listopada 2012 roku zostały również ogłoszone wyniki badania Najlepsi Pracodawcy 2012 w Europie Środkowo-Wschodniej, w którym GAZ-SYSTEM S.A. zdobył tytuł Najlepszego Pracodawcy w kategorii „Duże przedsiębiorstwa”, zajmując pierwsze miejsce w naszym regionie.

SAP QUALITY AWARDS

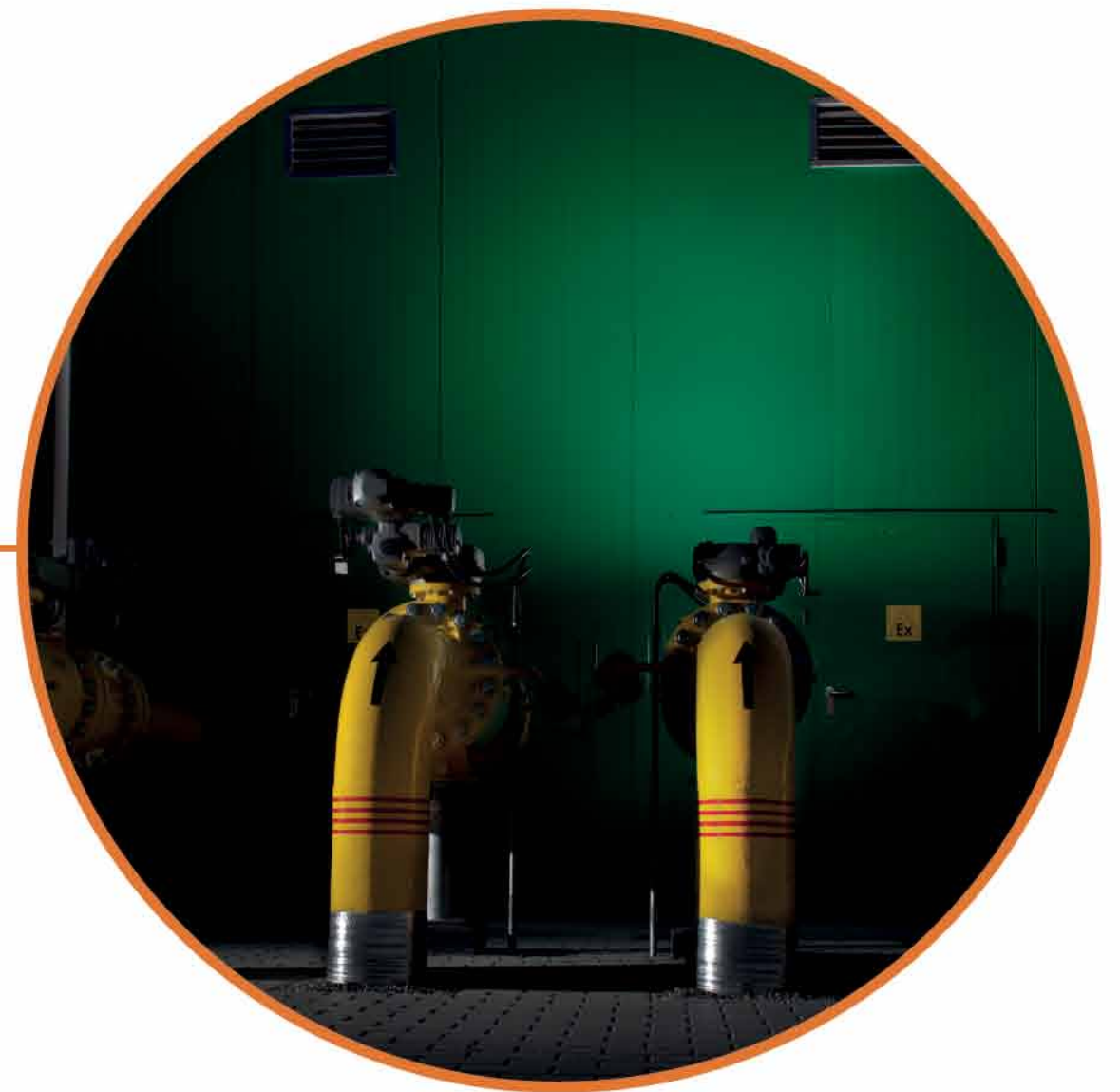
31 października 2012 roku – Firma SAP ogłosiła wyniki konkursu SAP Quality Awards 2012 w regionie Europy Środkowo-Wschodniej. Wśród polskich firm najwyżej uplasował się GAZ-SYSTEM S.A., który zdobył srebrną nagrodę w kategorii „Duże wdrożenia” za implementację systemu SAP ERP.

02

NASZE OTOCZENIE

- Kluczowi interesariusze
- Standardy etyczne
- Relacje z otoczeniem
- Członkostwo w organizacjach

ZNACZENIE GAZ-SYSTEM S.A. DLA POLSKIEJ GOSPODARKI

Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. jest firmą, która od 2004 roku dba o sprawną i nieprzerwaną pracę polskiego systemu przesyłowego gazu ziemnego w Polsce. Dodatkowo, jako niezależny operator, od 2010 roku zarządza polskim odcinkiem gazociągu jamalskiego. Od kilku lat GAZ-SYSTEM S.A. realizuje jednocześnie ambitny plan inwestycyjny związany z rozbudową sieci przesyłowej w Polsce, a także budową pierwszego w kraju terminalu do odbioru gazu skroplonego. Spółka jest świadoma roli, jaką pełni dla funkcjonowania polskiej gospodarki i bezpieczeństwa energetycznego kraju i przyjmuje na siebie odpowiedzialność wynikającą z zajmowania kluczowej pozycji na rynku gazu. Jednocześnie rozumie, jak ogromne znaczenie ma sposób, w jaki firma buduje swoje relacje z otoczeniem.

KLUCZOWI INTERESARIUSZE

Tworząc strategię biznesową spółki, GAZ-SYSTEM S.A. dokonał analizy otoczenia, w którym funkcjonuje i zidentyfikował najważniejsze grupy interesariuszy w oparciu o wzajemne wpływy między spółką a interesariuszami. Dzięki temu procesowi możliwe jest uwzględnianie oczekiwań wyodrębnionych grup w procesie podejmowania decyzji biznesowych, społecznych i środowiskowych.

Priorytetowe grupy dla spółki to klienci i społeczności lokalne, dlatego GAZ-SYSTEM S.A. prowadzi ciągły dialog z wyżej wspomnianymi interesariuszami i angażuje ich w swoje działania.

Mapa interesariuszy i formy ich angażowania

- **WŁAŚCICIEL SPÓŁKI:** zintegrowany raport roczny, Walne Zgromadzenie
- **PRACOWNICY:** intranet, newsletter wewnętrzny, spotkania, szkolenia i warsztaty, badanie zaangażowania, zintegrowany raport roczny, magazyn pracowników „GAZ-eta”, czaty, ankiety
- **SPÓŁKA ZALEŻNA:** regulacje wewnętrzne, zintegrowany raport roczny, spotkania
- **ORGANIZACJE ZWIĄZKOWE:** regulacje wewnętrzne, spotkania, zintegrowany raport roczny
- **ADMINISTRACJA RZĄDOWA I SAMORZĄDOWA:** sprawozdania, komitety sterujące, bezpośrednie spotkania, zintegrowany raport roczny, konferencje
- **REGULATOR RYNKU GAZU:** sprawozdania, bezpośrednie spotkania, szkolenia i konferencje, zintegrowany raport roczny
- **KLIENCI:** System Wymiany Informacji (SWI), newsletter, badanie satysfakcji klienta, konsultacje dotyczące liberalizacji rynku gazu, komunikacja bezpośrednia w zakresie realizowanych umów, zintegrowany raport roczny, newsletter z zakresu zrównoważonego rozwoju, strona internetowa
- **PARTNERZY BIZNESOWI:** strona internetowa, postępowania przetargowe, bezpośrednie spotkania edukacyjno-informacyjne, targi, spotkania branżowe, zintegrowany raport roczny, newsletter z zakresu zrównoważonego rozwoju
- **INSTYTUCJE FINANSUJĄCE:** sprawozdania, strona internetowa, bezpośrednie spotkania, konferencje, zintegrowany raport roczny
- **ORGANIZACJE BRANŻOWE KRAJOWE I MIĘDZYNARODOWE:** spotkania, członkostwo w organizacjach i udział w grupach roboczych, konferencje, targi, zintegrowany raport roczny, strona internetowa
- **MEDIA:** bieżąca komunikacja, dedykowany e-mail dla dziennikarzy, spotkania indywidualne z przedstawicielami mediów, konferencje prasowe, wizyty studyjne na obiektach, strona internetowa, newsletter, zintegrowany raport roczny
- **SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA:** spotkania informacyjne, komunikacja przez media ogólnopolskie i lokalne, konkurs grantowy Fundusz Naturalnej Energii, formularz aplikacyjny dla projektów sponsoringowych, zakładka w ramach serwisu internetowego dotycząca projektów realizowanych wśród społeczności lokalnych
- **ORGANIZACJE POZARZĄDOWE I OŚRODKI NAUKOWE:** członkostwo w organizacjach, spotkania bezpośrednie w ramach realizowanych projektów, strona internetowa, zintegrowany raport roczny

Schemat oddziaływania na otoczenie

Realizując swoje zadania w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju i kierując się nimi w codziennej działalności spółka kompleksowo analizuje wpływ, jaki wywiera na otoczenie.

- Oddziaływanie ekonomiczne**
- kreowanie zmian zachodzących na rynku gazu w Polsce – liberalizacja rynku m.in. dzięki wdrożeniu nowej Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Systemu Przesyłowego (IRIESP)
  - dywersyfikacja technicznych możliwości przesyłu gazu w celu wzmacniania bezpieczeństwa energetycznego
  - niższa taryfa przesyłowa, a w konsekwencji spadek cen gazu
  - prowadzenie inwestycji infrastrukturalnych, które zapewniają rozwój i dostęp do sieci przesyłowej Europy oraz rozwój firm lokalnych
  - wpływ na rozwój gospodarki i konkurencyjność rynku
  - odprowadzanie podatków do budżetów lokalnych
  - zapewnienie zrównoważonego finansowania na realizację programu inwestycyjnego - pozyskanie funduszy unijnych, środków z europejskich instytucji finansowych oraz banków komercyjnych
- Oddziaływanie środowiskowe**
- zarządzanie energią
  - prowadzenie inwestycji przez obszary chronione m.in. „Natura 2000”
  - wytwarzanie odpadów
  - emisja gazów i hałasu
  - minimalizacja negatywnych skutków prowadzenia inwestycji poprzez działania dodatkowe wykraczające poza opisane w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach
  - opracowanie wewnętrznych, dodatkowych norm środowiskowych
  - zwiększanie technicznych możliwości przesyłu gazu ziemnego – najbardziej ekologicznego paliwa
  - wspieranie lokalnych programów ekologicznych za pomocą grantów przyznawanych w konkursie Fundusz Naturalnej Energii
- Oddziaływanie społeczne**
- prowadzenie warsztatów na temat nowych zasad obowiązujących na rynku gazu
  - dialog z dostawcami i klientami
  - stabilny pracodawca z potencjałem do tworzenia nowych miejsc pracy
  - wypłata odszkodowań z tytułu wyłączenia prawa własności gruntów lub wynagrodzeń z tytułu ustanowienia służebności przesyłu
  - wykup gruntów od osób fizycznych lub uzyskanie prawa do dysponowania gruntem na cele budowlane
  - rozwój technologii
  - dialog ze społecznościami lokalnymi w kwestii realizowanych inwestycji
  - budowanie świadomości społecznej na temat działań prowadzonych przez spółkę w aspekcie biznesowym, środowiskowym i społecznym
  - zaangażowanie się w rozwój społeczności lokalnej poprzez realizowanie dedykowanych jej programów
  - sponsoring i działania edukacyjno-informacyjne

BADANIE ŚWIADOMOŚCI MARKI GAZ-SYSTEM S.A.

Świadoma budowa relacji z otoczeniem wymaga wiedzy, jakie aspekty działalności należy usprawniać i doskonalić oraz jak ta działalność jest oceniana przez innych. Doskonałym narzędziem, aby zdobyć tego typu świadomość jest badanie marki. GAZ-SYSTEM S.A. przeprowadził takie badanie w okresie maj-lipiec 2012 roku wśród następujących grup: pracownicy, partnerzy biznesowi, rynek pracy (studenci), społeczności lokalne (gminy i właściciele gruntów).

Badanie obejmowało następujące obszary: tożsamość marki, rozpoznawalność i wizerunek marki na tle innych podmiotów branży energetycznej, system identyfikacji wizualnej (rozpoznawalność logotypu), profil kulturowy spółki (spójność kultury praktykowanej z deklarowaną), stopień wiedzy na temat działalności spółki, stopień zaufania do GAZ-SYSTEM S.A. jako stabilnego i pewnego partnera biznesowego, stopień wiarygodności spółki i zaufania do GAZ-SYSTEM S.A. jako partnera na poziomie lokalnym, wizerunek marki w sieci.

Rezultatem określenia świadomości marki GAZ-SYSTEM S.A. wśród grup docelowych były rekomendacje kierunku podejmowanych działań wizerunkowych, komunikacyjnych i społecznych.

WNIOSKI Z BADANIA MARKI GAZ-SYSTEM S.A.

- Zarówno otoczenie wewnętrzne, jak i zewnętrzne rozumie znaczenie firmy dla bezpieczeństwa energetycznego Polski. Misja i wizja firmy, jak również kierunki rozwoju spółki są jasne i naturalne dla wszystkich badanych grup.
- Marka GAZ-SYSTEM S.A. jest stosunkowo mało rozpoznawalna wśród mieszkańców terenów, na których prowadzone są inwestycje. W odpowiedzi na ten wniosek z badania marki, GAZ-SYSTEM S.A. wzmocnił dialog ze społecznością lokalną i współpracę z władzami lokalnymi w zakresie informowania mieszkańców o planowanych inwestycjach.
- Kierunki rozwoju spółki składające się na „Strategię GAZ-SYSTEM S.A. do 2020 roku” są spójne z oczekiwaniami partnerów biznesowych.
- Marka GAZ-SYSTEM S.A. jest oceniana przez interesariuszy pozytywnie. Według nich wyróżnia ją wyjątkowo dynamiczny rozwój oraz dobra i skuteczna strategia. Jest kojarzona z solidnością, rzetelnością i wiarygodnością. GAZ-SYSTEM S.A. to firma, dla której warto pracować.
- Do marki GAZ-SYSTEM S.A. najlepiej pasują określenia związane z odpowiedzialnością: jest odpowiedzialna w kontaktach z interesariuszami i jest odpowiedzialna za otoczenie.

STANDARDY ETYCZNE

Chcąc zapewnić najwyższe normy etyczne GAZ-SYSTEM S.A. opracował wspólnie z pracownikami Kodeks etyczny. Dokument definiuje zasady postępowania i kluczowe wartości wyznaczające sposób działania i podejmowania decyzji w spółce.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ

w działaniach kierujemy się odpowiedzialnością wobec interesariuszy i otoczenia, w którym funkcjonujemy.

ZAANGAŻOWANIE

jesteśmy w pełni zaangażowani w naszą działalność – cenimy udział każdego pracownika w naszych obecnych i przyszłych sukcesach.

PROFESJONALIZM

stawiamy na profesjonalizm pracowników – chcemy realizować cele przede wszystkim dzięki stałemu rozwijaniu wiedzy i umiejętności kadry pracowniczej.

PRACA ZESPOŁOWA

wierzimy, że współdziałanie pozwoli nam świadczyć usługi najwyższej jakości, dlatego w naszej spółce promujemy pracę zespołową. Wymaga ona od nas otwartości na innych i ich pomysły.

SZACUNEK

naszych interesariuszy traktujemy z najwyższym poszanowaniem. Zawsze wymagamy od siebie uczciwości.

Reguły zawarte w Kodeksie etycznym dotyczą m.in. kwestii kontaktów z mediami, udziału w życiu publicznym i lobbingu, zatrudniania i traktowania członków rodzin pracowników, a także korzystania z majątku spółki.

GAZ-SYSTEM S.A. dba, aby identyfikowany był jako pewny i stały podmiot gospodarczy zapewniający bezpieczeństwo energetyczne. Pracownicy mogą uczestniczyć w życiu społeczno-politycznym jako osoby prywatne, a wiedzy zdobytej w spółce nie wolno wykorzystywać do celów politycznych. Spółka dba, aby przestrzeń firmowa była wolna od polityki, w związku z tym zakazane jest agitowanie i manifestowanie swoich poglądów politycznych oraz prezentowanie swojego światopoglądu w sposób ostentacyjny i narzucający dla innych.

Zgodnie z postanowieniami Kodeksu etycznego spółka nie udziela poparcia ani nie wspiera finansowo żadnych partii, organizacji, ruchów politycznych oraz osób zaangażowanych w działalność polityczną.

Kodeks porusza również kwestię zapewniania równych szans rozwoju zawodowego, prezentowania światopoglądu i przekonań politycznych pracowników oraz zasady dotyczące ubioru w miejscu pracy. Każdy pracownik otrzymał Kodeks etyczny w wersji papierowej, natomiast dla pozostałych interesariuszy kodeks dostępny jest na witrynie korporacyjnej www.gaz-system.pl

Pracownicy spółki identyfikują się z wartościami firmowymi, czego wyrazem jest stała rubryka w GAZ-ecie wewnętrznej „Etyka biznesu – nasze wartości”, na łamach której pracownicy opisują, jak rozumieją poszczególne wartości. W intranecie funkcjonuje zakładka dotycząca Kodeksu etycznego, poprzez którą można zapytać o interpretację zapisów, sformułowań, intencji Kodeksu, ale także wskazać konkretne lub hipotetyczne sytuacje, które mają lub mogą mieć miejsce w pracy czy powinny być uregulowane w Kodeksie etycznym.

Dodatkowo, w 2012 roku spółka ogłosiła konkursy dla pracowników i ich dzieci dotyczące Kodeksu etycznego oraz wartości GAZ-SYSTEM S.A. Pracownicy mogli wykazać się znajomością zasad etycznych obowiązujących w firmie biorąc udział w konkursie wiedzy o spółce. Dla dzieci dedykowane były konkursy: plastyczny „Wartościowy portret” oraz literacki „Wartościowa opowieść.”

Kolejnym potwierdzeniem identyfikacji pracowników z wartościami firmowymi są wyniki badań na Najlepszego Pracodawcę 2012 roku przeprowadzonych przez firmę Aon Hewitt. 71% ankietowanych pracowników uważa, że wartości firmy są zgodne z wartościami, którymi kierują się w życiu.

W 2012 roku GAZ-SYSTEM S.A. przeprowadził szkolenia dla 56 pracowników ochrony w zakresie polityk i procedur dotyczących kwestii praw człowieka zawartych w Kodeksie etycznym spółki, co stanowi 100% pracowników odpowiadających za bezpieczeństwo zatrudnionych bezpośrednio przez organizację.

Dodatkowo obiekty GAZ-SYSTEM S.A. ochraniane są przez podmioty zewnętrzne w oparciu o plany ochrony obiektów podlegających obowiązkowej ochronie, uzgodnione z właściwymi Komendantami Wojewódzkimi Policji oraz w oparciu o zapisy ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 roku o ochronie osób i mienia oraz ustawy z dnia 24 maja 2013 roku o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej. Takie podejście daje gwarancję poszanowania wolności i praw człowieka w toku prowadzonej działalności, ponieważ wszelkie czynności związane z ochroną fizyczną uregulowane zostały i muszą być wykonywane w sposób opisany w aktach prawa powszechnie obowiązującego na poziomie ustawowym w zgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, która jest gwarantem praw i wolności człowieka na obszarze naszego kraju.

PRZECIWDZIAŁANIE KORUPCJI I NADUŻYCIOM

Obowiązujące w GAZ-SYSTEM S.A. uregulowania wewnętrzne, procedury, instrukcje oraz polityki dla obszarów działalności szczególnie narażonych na ryzyko nadużyć i nieprawidłowości zawierają wbudowane mechanizmy kontrolne, których jednym z zadań jest minimalizacja ryzyka wystąpienia zjawisk o charakterze korupcyjnym.

Wdrożone mechanizmy kontrolne przeciwdziałania nadużyciom dotyczą kluczowych obszarów działalności spółki, takich jak: obszar zakupów, transakcji finansowych, bezpieczeństwa informacji, bezpieczeństwa informatycznego oraz świadomości pracowników w zakresie etyki. Funkcjonujące rozwiązania w zakresie zarządzania ryzykiem nadużyć podlegają okresowym przeglądom i doskonaleniu oraz monitoringowi ich przestrzegania, m.in. w ramach dobrowolnych audytów uwzględniających grupy ryzyk związanych z nadużyciami.

Ponadto w GAZ-SYSTEM S.A. wyodrębniona jest komórka realizująca zadania kontrolne polegające na wykrywaniu i zwalczaniu nieprawidłowości. Istnieją również kanały komunikacji pozwalające na anonimowe lub personalne zgłaszanie przypadków wszelkiego rodzaju nadużyć. Kanały zgłaszania nadużyć dostępne są zarówno dla interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.

Organizacja jest w pełni świadoma, że informacja stanowi realną wartość i musi być we właściwy sposób chroniona. W tym celu w GAZ-SYSTEM S.A. został wdrożony System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji zgodnie z międzynarodowym standardem ISO/IEC 27001: 2005. Dzięki temu spółka może zagwarantować bezpieczeństwo informacji własnych oraz powierzanych przez swoich partnerów handlowych. W raportowanym okresie spółka nie otrzymała żadnych zgłoszeń czy skarg dotyczących naruszenia prywatności klientów oraz utraty danych.

Stosowane rozwiązania podlegają monitoringowi oraz stałemu rozwojowi. W 2012 roku przeprowadzono dziewięć audytów, a kontroli pod kątem korupcji poddano 23 jednostki organizacyjne. Obszary, które zostały zaudytowane to: flota samochodowa (objętych zostało 30% jednostek organizacyjnych), bezpieczeństwo systemów SCADA (26% jednostek organizacyjnych), sprawozdania w ramach projektów dofinansowanych przez Komisję Europejską (4% jednostek organizacyjnych), ubezpieczenia majątkowe (4% jednostek organizacyjnych), bezpieczeństwo - testy penetracyjne (100% jednostek organizacyjnych) oraz proces zakupowy (30% jednostek organizacyjnych). Przeprowadzono również całościowe audyty Oddziałów w Tarnowie (4% jednostek organizacyjnych) i Wrocławiu (4% jednostek organizacyjnych), a także inwentaryzację oraz identyfikację obszarów ryzyka systemów kontroli infrastruktury GAZ-SYSTEM S.A. w Oddziałowej Dyspozycji Gazu w Rembelszczyźnie. W raportowanym okresie nie stwierdzono przypadków korupcji, w związku z czym nie prowadzono działań naprawczych w tym zakresie.

Spółka prowadzi również szkolenia dla pracowników w zakresie polityki i procedur antykorupcyjnych. W 2012 roku zostały przeszkolone 43 osoby (4 osoby z kadry kierowniczej i 39 pracowników), co stanowi 1,9% ogółu personelu.

Ponadto Członkowie Zarządu i wszyscy pracownicy zobligowani są do przestrzegania funkcjonujących w firmie procedur przeciwdziałających konfliktom interesów i nadużyciom zawartych w „Programie Zgodności Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.” Program Zgodności określa wymagania wobec pracowników mające zapobiec przejawom uprzywilejowania oraz dyskryminacji użytkowników systemu przesyłowego. W 2012 roku GAZ-SYSTEM S.A. rozpoczął także projekt opracowania polityki antykorupcyjnej oraz polityki i infrastruktury „whistleblowing”.

RELACJE Z KLIENTAMI I UCZESTNIKAMI RYNKU GAZU

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom swoich partnerów biznesowych, GAZ-SYSTEM S.A. dąży do coraz sprawniejszego zarządzania obsługą klienta poprzez podnoszenie jakości świadczonych usług oraz standardów.

Badanie Satysfakcji Klientów

Funkcjonujący w spółce System Zarządzania Jakością jest gwarancją obsługi klienta na najwyższym poziomie. Jego częścią jest coroczne monitorowanie zadowolenia klientów, a proces badania satysfakcji klientów jest za każdym razem szczegółowo analizowany przez audytorów zewnętrznych.

Ankieta satysfakcji klientów przygotowywana jest każdego roku z uwzględnieniem postulatów z poprzednich badań, a także zawiera nowe pytania, które jeszcze lepiej pozwalają poznać oczekiwania partnerów biznesowych. Badanie satysfakcji klientów przeprowadzane jest w formie wywiadu osobistego, podczas którego klienci oceniają współpracę z GAZ-SYSTEM S.A. i ogólny poziom świadczonych usług, a także samą spółkę i jej stronę internetową. W 2012 roku na udział w badaniu wyraziło zgodę 62 spośród 70 zaproszonych klientów.

Wskaźnik zadowolenia z obsługi klienta wyniósł w raportowanym okresie **4,22** w pięciostopniowej skali.

84 % stanowią zadowoleni klienci. Według **91** % ankietowanych GAZ-SYSTEM S.A. postrzegany jest jako firma

kompetentna i profesjonalna. Według **87** % ankietowanych jako solidna i dotrzymująca zobowiązań,

według **86** % ankietowanych GAZ-SYSTEM S.A., to firma godna zaufania.

Największe zadowolenie wśród klientów wzbudzają kompetencje pracowników. Ankietowani docenili też indywidualne podejście do problemów klienta, kulturę obsługi oraz chęć i gotowość pracowników do udzielenia pomocy. Dzięki prowadzonemu co roku badaniu stysfakcji klientów partnerzy biznesowi mają możliwość zgłaszania swoich propozycji oraz uwag dotyczących obustronnej współpracy. Wyniki przeprowadzanych ankiet są dla GAZ-SYSTEM S.A. cennym źródłem informacji, które pomagają podnosić jakość świadczonych usług i realizować strategię spółki przy tworzeniu jednolitych standardów obsługi klienta.

Dzięki przejrzystości w relacjach z klientami i partnerami biznesowymi, w 2012 roku na spółkę nie zostały nałożone kary z tytułu niezgodności z prawem i regulacjami dotyczące świadczonych usług.

Adrian Pokorski

Specjalista ds. Rynku Gazu,
DUON Marketing and Trading S.A.

Niezależnie i transparentnie działający operator systemu przesyłowego to naszym zdaniem fundament liberalizacji rynku gazu w Polsce. Spółka DUON Marketing and Trading S.A. współpracę z GAZ-SYSTEM S.A. podjęła w 2011 roku. Od tego czasu zdarzało nam się przyjmować rozbieżne stanowiska w kilku kwestiach. Jednak za każdym razem mogliśmy liczyć na otwartość i wsparcie dla funkcjonowania mechanizmów rynkowych ze strony pracowników GAZ-SYSTEM S.A. Dzięki temu każdorazowo udało nam się wypracować kompromis i bez przeszkód kontynuować naszą aktywność jako niezależnego sprzedawcy gazu w Polsce. Mogę powiedzieć, że to właśnie te dyskusje i spory merytoryczne ukształtowały nasze dobre relacje. Cienimy sobie profesjonalizm i skuteczność działania służb dyspozytorskich i handlowych. Wszystkie sprawy są rozwiązywane przez nie sprawnie i na bieżąco, a nasze rynkowe głosy w dużej części zostają wysłuchane. W naszym odczuciu, z całą pewnością GAZ-SYSTEM S.A. jest spółką, której działania w znacznym stopniu przyczyniają się do liberalizacji rynku gazu ziemnego w Polsce.

GAZ-SYSTEM S.A. dokłada starań, aby kompleksowo informować klientów i partnerów branżowych o wszystkich realizowanych przez spółkę projektach, które mają znaczenie dla uczestników rynku gazu.

Konsultacje i szkolenia z zakresu nowej IRIESP i produktu powiązanego

W związku z opracowaniem nowej Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej (IRIESP) uwzględniającej mechanizmy giełdowego obrotu gazem GAZ-SYSTEM S.A. przeprowadził konsultację z uczestnikami rynku, a także zorganizował szereg warsztatów umożliwiających wzajemną wymianę opinii. Do nowej wersji IRIESP zgłoszono 973 uwagi, GAZ-SYSTEM S.A. odpowiedział na wszystkie pytania uczestników rynku gazu oraz przekazał je do Urzędu Regulacji Energetyki.

Po zatwierdzeniu IRIESP przez Prezesa URE GAZ-SYSTEM S.A. zorganizował bezpłatne szkolenia dla klientów i partnerów. Warsztaty były otwarte dla wszystkich zainteresowanych. Ich celem było zapoznanie jak najszerszego grona z nową Instrukcją oraz z zasadami prowadzącymi do liberalizacji rynku gazu. W szkoleniach wzięło udział około 550 osób. Na stronach internetowych opublikowano materiały szkoleniowe i odpowiedzi na pytania uczestników rynku.

Spółka zorganizowała także szkolenie z zakresu produktu powiązanego („bundled product”) dla wszystkich zainteresowanych uczestników rynku gazu. Projekt szkoleniowy miał na celu wyjaśnić zasady nabywania produktu powiązanego, jaki będzie oferowany na platformie TRAC-x (PRISMA) od połowy 2013 roku. Uczestnicy szkolenia mieli możliwość zapoznania się z regulaminem aukcji produktu powiązanego i mechanizmem aukcyjnym. Szkolenie odbyło się przy udziale ekspertów TRAC-x, ONTRAS i GAZ-SYSTEM S.A. Wzięło w nim udział około 50 osób.

RELACJE Z OTOCZENIEM PRZY PROWADZENIU INWESTYCJI

GAZ-SYSTEM S.A. realizuje systemowe podejście do działań komunikacyjnych związanych z prowadzonymi inwestycjami. Podejście to opisane zostało w „Podręczniku działań promocyjno-informacyjnych przy inwestycjach dofinansowanych z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko” oraz rocznych planach komunikacji ze społecznościami lokalnymi, które szczegółowo opisują zasady takich działań oraz wykorzystywane narzędzia komunikacyjne. Celem takiego podejścia jest zintensyfikowanie działań komunikacyjnych, przekazanie mieszkańcom gmin podstawowych informacji o budowie gazociągów strategicznych i obowiązującej w spółce procedurze wypłaty odszkodowań oraz nawiązanie regularnych kontaktów z właścicielami nieruchomości.

Beata Potyrała

Zastępca Dyrektora ds. technicznych,
Oddział GAZ-SYSTEM S.A. we Wrocławiu

Jako odpowiedzialny inwestor i operator musimy być świadomi niedogodności dla właścicieli gruntów na każdym etapie procesu budowy i eksploatacji. Dlatego komunikacja jest niezwykle ważna i to niezależnie od tego, czy inwestycja ujęta jest w „specustawie”, czy musimy uzyskać prawo dysponowania gruntem na cele budowlane poprzez negocjacje.

Aby zapewnić bezpieczny transport gazu, musimy sprawnie budować system przesyłowy, a następnie właściwie go eksploatować. Ponieważ gazociągi zlokalizowane są w przeważającej części na gruntach rolnych i leśnych, należy wykazać szczególną dbałość o środowisko naturalne oraz o społeczność lokalną. To można osiągnąć wyłącznie poprzez dobrą, wielopłaszczyznową komunikację z mieszkańcami.

W ramach działań informacyjnych dla społeczności lokalnych i interesariuszy w poszczególnych gminach, przedstawiciele GAZ-SYSTEM S.A. zorganizowali w latach 2011-2012 ponad 100 spotkań informacyjnych, w których łącznie udział wzięło 2020 osób, w tym w 2011 roku – 875 osób i w 2012 roku – 1145 osób.

W niektórych gminach organizowane były także stałe punkty lub dyżury informacyjne, stanowiące źródło informacji dla mieszkańców i wszystkich zainteresowanych inwestycjami realizowanymi przez spółkę. Dodatkowo w mediach poszczególnych gmin i lokalnych samorządowych biuletynach informacyjnych spółka publikowała artykuły informujące o przebiegu inwestycji i procedurze przyznawania odszkodowań w związku z budową.

Gerard Jankowski

Koordynator ds. gospodarki nieruchomościami,
Pion Inwestycji GAZ-SYSTEM S.A.

Gazociągi budowane obecnie przez naszą spółkę traktowane są jako inwestycje towarzyszące powstającemu terminalowi LNG. Tym samym uznane zostały jako strategiczne i realizowane w oparciu o zapisy specustawy gazowej. Musieliśmy dobrać więc odpowiednie narzędzia i sposoby komunikacji. Właściciele gruntów oczekiwali od nas, że zawile przepisy prawa i procedury, w oparciu o które prowadzona jest budowa, przełożymy na informacje, które dotyczą konkretnych sytuacji i działań. Dobre przygotowanie stanowiło podstawę sukcesu. Opracowaliśmy ulotki i plakaty. Wysyłaliśmy pisma informujące o przebiegu inwestycji. Do tego doszła znaczna ilość spotkań zarówno grupowych, jak i indywidualnych. Mam poczucie, że jako inwestor rzetelnie wypełniliśmy obowiązki informacyjne.

Rozbudowa sieci gazociągów w Polsce, przynosząc korzyści dla bezpieczeństwa energetycznego kraju w postaci stworzenia warunków dla przesyłu zwiększonych ilości gazu, przyczynia się równocześnie do rozwoju regionu i zamieszkujących go społeczności lokalnych. Gminy, na terenie których zlokalizowane są gazociągi, uzyskują dodatkowe wpływy finansowe w postaci odprowadzanego corocznie przez inwestora podatku od nieruchomości w wysokości 2% wartości inwestycji zlokalizowanej na terenie danej gminy.

Witosław Gibasiewicz

Zastępca Burmistrza Gminy i Miasta Odolanów

Jakie są oczekiwania władz samorządowych wobec GAZ-SYSTEM S.A.?

Budowa nowego gazociągu może przyczynić się do utrudnień w funkcjonowaniu mieszkańców i gminy, zarówno na etapie prowadzenia inwestycji, jak i po jej zakończeniu. W związku z tymi uciążliwościami gmina chciałaby, aby firma aktywnie wspierała inicjatywy lokalne mieszkańców, wspierała ważne dla gminy przedsięwzięcia, uczestniczyła jako partner w wydarzeniach. Ponadto rolę GAZ-SYSTEM S.A. powinna być ciągła działalność zmierzająca do budowy pozytywnego wizerunku firmy wśród mieszkańców, gminy, radnych, sołtysów i władz gminy.

Jakie są korzyści dla gmin z realizowanych inwestycji GAZ-SYSTEM S.A.?

Gmina dostrzega korzyści w postaci zwiększonych wpływów z tytułu podatku od nieruchomości po zakończeniu realizacji inwestycji. Jest to niewątpliwie duży plus, gdyż będzie to kwota regularnie zasilająca budżet gminy, którą można przeznaczyć na potrzeby mieszkańców i społeczności lokalnych. Również w momencie wykazania inicjatywy przez przedsiębiorców z terenu naszej gminy do realizacji inwestycji, czy to w formie wykonawców lub podwykonawców, istnieje możliwość rozwoju tych firm, co wpływa korzystnie na gospodarkę gminy, ponieważ poprzez działalność gospodarczą zaspakajamy lokalne potrzeby (przyrost miejsc pracy, bazy podatkowej itp.) Kolejną zaletą dostrzeganą przez naszą gminę, jest wypłata odszkodowań dla właścicieli działek, na których prowadzona będzie inwestycja, co stanowi dodatkowy napływ środków finansowych zasilających budżety poszczególnych mieszkańców gminy.

Zgodnie z „Ustawą z dnia 24 kwietnia 2009 roku o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu”, na podstawie której realizowana jest większość strategicznych inwestycji GAZ-SYSTEM S.A., organem właściwym do wypłaty odszkodowań jest wojewoda. Z tego powodu w spotkaniach informacyjnych dla mieszkańców gmin brali także udział przedstawiciele urzędów wojewódzkich, którzy informowali o procedurze przyznawania odszkodowań.

Łucja Niewisiewicz

Kierownik Oddziału Gospodarowania Nieruchomościami,
Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki

Sprawy wypłat odszkodowań zawsze wzbudzają duże emocje. Dlatego też spotkania z mieszkańcami, odbywające się w gminach, przez które przebiega trasa gazociągu, były bardzo dobrym pomysłem. Pomagały na bieżąco tłumaczyć, wyjaśniać i rozwiewać różne wątpliwości, związane z realizacją inwestycji. Podstawowym i najczęściej zadawanym pytaniem była kwestia terminu wypłaty odszkodowania. Kluczowe zatem były wyjaśnienia udzielane właścicielom gruntów co do istoty ustalania odszkodowań za szkody. Również wiele pytań związanych było z korzystaniem z dopłat z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W tych sprawach istotne było poinformowanie właścicieli gruntów o obowiązkach, które na nich ciążyły, tak aby mogli uzyskać rekompensatę za poniesione straty (powiązanie zgłaszania do ARiMR i terminu wydania nieruchomości). Kolejnym problemem wymagającym wyjaśnienia było również wskazanie różnicy pomiędzy wynagrodzeniem za służebność gruntową a odszkodowaniem za poniesione szkody. Co do dodatkowych działań - może dobrze byłoby bardziej zaangażować gminy w celu udzielania informacji - nie każdy ma bowiem dostęp do internetu, gdzie gminy zamieszczały informacje.

Dobre praktyki współpracy z właścicielami gruntów

GAZ-SYSTEM S.A. dokłada starań, aby zminimalizować niedogodności związane z budową gazociągów na terenach prywatnych, dlatego poszukuje rozwiązań, w których inwestycje prowadzone są sprawnie, a jednocześnie odpowiadają na oczekiwania właścicieli gruntów.

Zmiana technologii prowadzonej inwestycji strategicznej w miejscu Szkółki Roślin Ozdobnych w Nieporęcie.

- W wyniku dialogu prowadzonego z właścicielami szkółki roślin ozdobnych w Nieporęcie GAZ-SYSTEM S.A. dobrowolnie zgodził się na zmianę technologii budowy gazociągu. Aby uniknąć zniszczenia roślin prace na tym odcinku przeprowadzono metodą bezwykopową.

Minimalizacja zniszczeń sadu w miejscowości Dębe 3.

- GAZ-SYSTEM S.A. zmniejszył odległość planowanej trasy gazociągu od słupa energetycznego, aby właściciel gruntu mógł uzyskać swobodny dostęp do sadu i aby ograniczyć do minimum zniszczenia sadu. W przypadku poprowadzenia gazociągu pierwotną trasą nie tylko ograniczono by w znaczny sposób użytkowanie sadu, lecz także powstałyby dwukrotnie większe zniszczenia terenu, układu nawadniającego oraz konstrukcji stalowych podtrzymujących gałęzie drzew.

GAZ-SYSTEM S.A. rozpatruje roszczenia właścicieli nieruchomości, przez które przebiega infrastruktura przesyłowa. W spółce obowiązuje „Procedura rozpatrywania roszczeń właścicieli nieruchomości, na których znajdują się urządzenia systemu przesyłu gazu”. Zawiera ona wytyczne dotyczące uregulowania stanu prawnego przebiegu gazociągów przez nieruchomości będące własnością zarówno osób prywatnych, jak też podmiotów gospodarczych. Reguluje także kwestie roszczeń finansowych na podstawie operatów szacunkowych sporządzanych przez niezależnych rzeczoznawców majątkowych.

RELACJE ZE SPOŁECZNOŚCIAMI LOKALNYMI

Fundusz Naturalnej Energii

GAZ-SYSTEM S.A. aktywnie angażuje się w inicjatywy na rzecz społeczności lokalnych. Jednym z projektów jest konkurs grantowy Fundusz Naturalnej Energii, którego głównym założeniem jest dofinansowanie najlepszych pomysłów na ochronę środowiska w danym regionie. W 2012 roku w ramach drugiej edycji konkursu zgłoszono 19 projektów, a 13 najlepszych pomysłodawców zostało nagrodzonych grantami finansowymi o łącznej wartości prawie 130 tys. PLN (w pierwszej edycji konkursu w 2011 roku spółka przyznała 5 nagród o wartości 50 tys. PLN).

Barbara Wójcik

Dyrektor Wydziału Infrastruktury i Rolnictwa
w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim

Ten konkurs od samego początku był przeznaczony dla ludzi młodych, najmłodszych, a w mojej ocenie przez tych młodych, najmłodszych trafia do wszystkich. Dzieci mogą wyjść na zewnątrz, mogą gdzieś wyjechać, mogą zaprosić do siebie szersze środowisko, żeby pokazać swój pomysł na życie w danym miejscu.

Halina Stachowiak

Dyrektor Szkoły Podstawowej w Gostomii

Dzięki działaniom w projekcie mogliśmy rozszerzyć zakres naszych oddziaływań edukacyjnych na świadomość ekologiczną uczniów. Zaprosiliśmy do współpracy rodziców i mieszkańców naszej miejscowości. Zorganizowaliśmy wiele ciekawych wyjazdów, wycieczek i wypraw dla dzieci. Mogliśmy zaprosić do szkoły ciekawych ludzi.

Konkurs Fundusz Naturalnej Energii jest skierowany przede wszystkim do gmin i szkół poszczególnych województw. Jego celem jest dofinansowanie najlepszych pomysłów na ochronę środowiska naturalnego regionu. Patronami konkursu są Fundacja Nasza Ziemia, Wojewodowie Zachodniopomorski, Pomorski, Dolnośląski, Lubuski i Mazowiecki oraz Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie, Gdańsku, Wrocławiu oraz Warszawie.

Wyprawki szkolne

GAZ-SYSTEM S.A. organizuje także akcję wyprawek szkolnych dla pierwszoklasistów. W 2012 roku przekazano 1253 zestawy, które zawierały plecak, piórnik i worek na obuwie. Od początku inicjatywy spółka przekazała 2068 wyprawek dla dzieci w różnych rejonach Polski o łącznej wartości prawie 120 000 PLN.

Sławomir Sere dyn

Dyrektor Szkoły Podstawowej w Osinach,
gmina Żyrzyn

Pomysł zorganizowania przez GAZ-SYSTEM S.A. wyprawek dla dzieci z klas pierwszych okazał się strzałem w dziesiątkę. Akcja „Wyprawki dla pierwszoklasistów” doskonale przyjęła się w naszej placówce. Z jednej strony jest to duża pomoc materialna dla rodziców, którzy mają dużo wydatków przed rozpoczęciem kolejnego roku szkolnego przez swoje pociechy, z drugiej strony to bardzo ważne wydarzenie dla samych dzieci. Rozdanie wyprawek dzieciom z klas „0” podczas uroczystości zakończenia roku szkolnego jest dla nich nobilitujące. Dzieci czują się dowartościowane i dumne z tego, że niedługo staną się uczniami pierwszych klas. Plecaki fundowane przez GAZ-SYSTEM S.A. stają się symbolem rozpoczęcia nowego etapu życia dziecka. Z tych względów cieszę się, że nasza szkoła bierze udział w tej akcji.

Działania edukacyjne

W ramach inicjatyw edukacyjnych GAZ-SYSTEM S.A. kontynuował współpracę z Akademią Górniczo-Hutniczą w Krakowie oraz został partnerem projektu Akademia Energii, którego celem jest zbudowanie instytucji edukacyjnej oraz szerokiej koalicji z udziałem różnych instytucji na rzecz bezpieczeństwa energetycznego i stabilnego rozwoju rynku energii w Polsce. Akademia Energii to cykl wykładów, warsztatów i debat, w których udział biorą czołowi eksperci, naukowcy, politycy i przedstawiciele firm mających największy wpływ na kształt rynku energii. W ramach projektu GAZ-SYSTEM S.A. zorganizował dwumiesięczne staże dla czterech osób.

**Akademia
Energii**

Działania sponsoringowe

Spójność, przejrzystość, efektywność i odpowiedzialność to zasady, którymi kieruje się GAZ-SYSTEM S.A. w swojej działalności sponsoringowej. Aktywność spółki w tej dziedzinie regulują „Zasady działalności sponsoringowej Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.” oraz aktualizowany co roku „Plan prowadzenia działalności sponsoringowej”. Najważniejsze dziedziny sponsoringu w GAZ-SYSTEM S.A. to: inicjatywy proekologiczne, nauka, szkolnictwo, kultura oraz sport. Sponsoring w spółce prowadzony jest na poziomie ogólnopolskim i lokalnym, w mniejszym stopniu na poziomie międzynarodowym. Każde działanie w ramach sponsoringu podlega pomiarowi i ocenie efektywności.

Prowadząc działalność sponsoringową, GAZ-SYSTEM S.A. kieruje się wytycznymi Zarządzenia nr 5 Ministra Skarbu Państwa z dnia 13 lutego 2009 roku w sprawie zasad prowadzenia działalności sponsoringowej przez spółki z udziałem Skarbu Państwa oraz zasadami Global Compact. Odpowiedzialne i przejrzyste działania przyczyniły się do tego, że w raportowanym okresie spółka nie odnotowała przypadków niezgodności z obowiązującymi regulacjami i wewnętrznymi dokumentami określającymi kwestie komunikacji marketingowej, w tym sponsoringu.

W 2012 roku spółka sponsorowała

108

projektów. Beneficjentami

74

z nich były społeczności lokalne.

GAZ-SYSTEM S.A. sponsorował inicjatywy z zakresu ekologii, edukacji, wydarzeń gospodarczych i branżowych,

sportu oraz kultury i sztuki. GAZ-SYSTEM S.A. udzielił również w raportowanym

okresie

15

darowizn na łączną kwotę

284 086,87

PLN. Spółka co roku zachęca pracowników

do przekazywania

1

% podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego.

Lista zgłaszanych przez pracowników organizacji jest dostępna w intranecie.

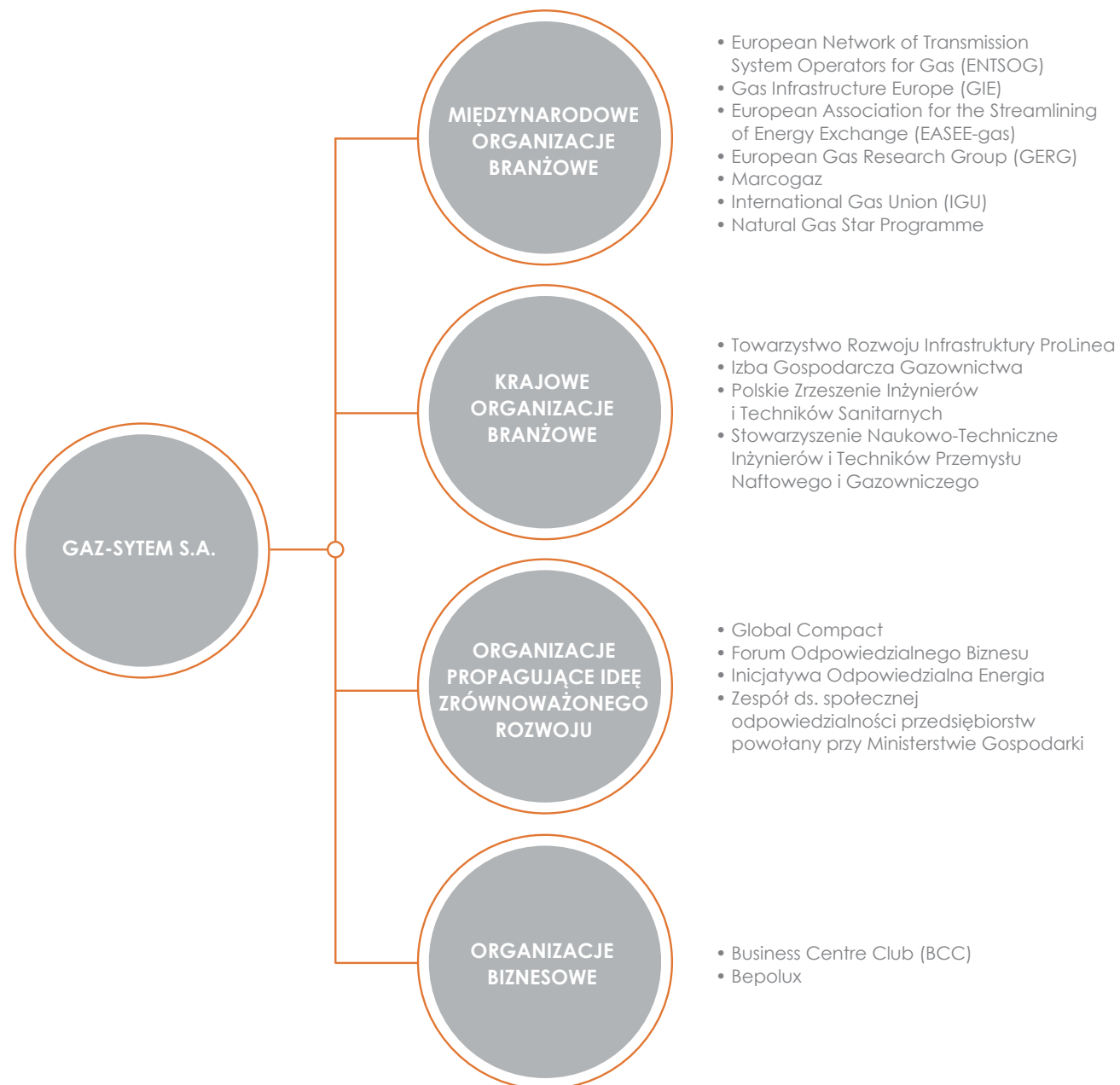
Relacje z mediami

Skoordynowana polityka informowania mediów o działalności GAZ-SYSTEM S.A. jest jednym z najważniejszych elementów budowania wartości i reputacji firmy. Z tego powodu w spółce funkcjonuje „Regulamin kontaktów z mediami”, który pozwala na spójne i rzetelne przekazywanie informacji.

Media ogólnopolskie i regionalne są na bieżąco informowane o wszystkich najważniejszych wydarzeniach w spółce. W 2012 roku GAZ-SYSTEM S.A. przestał do dziennikarzy i zamieścić na stronie internetowej ponad 100 informacji prasowych.

CZŁONKOSTWO W ORGANIZACJACH

GAZ-SYSTEM S.A. jest członkiem następujących organizacji:

Gas Infrastructure Europe w Krakowie

W ramach członkostwa w organizacjach w 2012 roku GAZ-SYSTEM S.A. współorganizował dziesiątą, jubileuszową Międzynarodową Konferencję Gas Infrastructure Europe (GIE). Konferencja GIE od lat jest jednym z najważniejszych i najbardziej prestiżowych wydarzeń w europejskim sektorze gazowniczym oraz pierwszym, tak dużym tego typu spotkaniem organizowanym w Polsce. Zeszytowa konferencja GIE zgromadziła około 350 uczestników, w tym przedstawicieli wszystkich europejskich operatorów gazowych systemów przesyłowych.

Wydarzenie zostało podsumowane relacją filmową i dwujęzycznym raportem pokonferencyjnym, który został opublikowany we wrześniu 2012 roku w nakładzie 6000 egzemplarzy. Pełna wersja raportu jest dostępna na: www.gaz-system.pl

Nowy zarząd ENSOG

W grudniu 2012 roku minęły 3 lata od powołania ENSOG. Wraz z końcem pierwszego okresu funkcjonowania stowarzyszenia, członkowie ENSOG wybrali jego Zarząd na nową kadencję w latach 2013-2015. Do tego grona nominowanych zostało 13 przedstawicieli europejskich operator systemów przesyłowych. Wśród nich znalazł się Rafał Wittmann, Dyrektor Pionu Rozwoju GAZ-SYSTEM S.A. Przewodniczącym ENSOG powołanym na drugą kadencję został Stephan Kamphues, prezes Open Grid Europe GmbH. Obecność GAZ-SYSTEM S.A. w składzie Zarządu ENSOG w 3-letniej kadencji, jest wyrazem dążeń spółki do umacniania jej pozycji na arenie międzynarodowej. Poprzez pracę w zarządzie organizacji ENSOG chcemy działać na rzecz budowy zintegrowanego, konkurencyjnego i zdyswersyfikowanego rynku gazu ziemnego w Europie Środkowej, z którego skorzystają zarówno dostawcy, jak i odbiorcy gazu w naszym kraju.

03

INWESTYCJE GAZ-SYSTEM S.A.

- Rozbudowa krajowego systemu przesyłowego
- Terminal LNG
- Inwestycje transgraniczne
- Wpływ inwestycji na środowisko
- Finansowanie inwestycji

Inwestycje GAZ-SYSTEM S.A. realizowane są w trzech głównych obszarach:

- rozbudowa krajowego systemu przesyłowego gazu
- budowa terminalu (LNG) do odbioru skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu
- integracja systemów przesyłowych w Europie - budowa połączeń transgranicznych.

Dzięki tym projektom spółka zwiększa bezpieczeństwo energetyczne Polski w aspekcie przesyłowym poprzez stworzenie technicznych możliwości dywersyfikacji dostaw gazu ziemnego. Działania te przyczyniają się również do dalszej liberalizacji polskiego rynku gazu i podnoszenia jego konkurencyjności.

Zarządzanie procesem inwestycyjnym

Ważnym elementem projektów infrastrukturalnych realizowanych przez GAZ-SYSTEM S.A. jest nowy sposób organizacji procesu inwestycyjnego.

Dotychczasowa praktyka prowadzenia tego typu inwestycji zakładała zlecenie firmie projektowej wykonanie projektu budowlanego i wykonawczego wraz z uzyskaniem decyzji pozwolenia na budowę oraz firmie wykonawczej usługi wykonania gazociągu – od etapu zorganizowania dostawy materiałów, na etapie wykonawczym kończąc.

W realizacji strategicznych projektów GAZ-SYSTEM S.A. zastosował odmienną praktykę polegającą na znacznie większym niż dotychczas zaangażowaniu samego inwestora.

- GAZ-SYSTEM S.A. bezpośrednio przeprowadził przetargi na projektowanie gazociągów i aktywnie współuczestniczył w pozyskaniu wszystkich wymaganych prawem decyzji administracyjnych.
- Spółka samodzielnie zorganizowała także przetargi na zakup rur i armatury, w wyniku których podpisała bezpośrednie umowy z producentami na dostawę niezbędnych do budowy materiałów.
- Kolejnym elementem procesu było przeprowadzenie przez GAZ-SYSTEM S.A. odrębnych przetargów na wykonanie, czyli budowę poszczególnych gazociągów. Firmy prowadzące roboty budowlane wykorzystują materiały (rury i armaturę) dostarczone bezpośrednio przez inwestora.

Intencją spółki przy wprowadzeniu nowej organizacji procesu inwestycyjnego było lepsze zarządzanie projektami, uzyskanie dodatkowych oszczędności wynikających z dużej skali zakupów oraz znaczne ograniczenie ryzyka inwestycyjnego.

W 2012 roku GAZ-SYSTEM S.A. podpisał 12 umów cząstkowych w ramach umów ramowych na dostawę izolowanych rur stalowych na potrzeby realizacji inwestycji strategicznych. Wartość tych umów wynosi ok. 600 mln PLN.

W przypadku realizacji kolejnych inwestycji strategicznych współfinansowanych lub planowanych do współfinansowania ze środków Unii Europejskiej planowane jest zastosowanie tego samego schematu postępowania polegającego na rozdzieleniu umowy wykonawczej od umowy na dostawę.

Dzięki zastosowaniu metody dostaw inwestorskich GAZ-SYSTEM S.A. obniżył koszty

budowy gazociągów o około **200** mln PLN.

ROZBUDOWA KRAJOWEGO SYSTEMU PRZESYŁOWEGO

Obecnie realizowany plan inwestycyjny zakłada, że do 2014 roku GAZ-SYSTEM S.A. wybuduje ponad 1000 km nowych gazociągów przesyłowych. Najważniejsze z nich powstają w północno-zachodniej i środkowej Polsce.

Rozbudowa sieci gazociągów pozwoli na dostawy gazu ziemnego z różnych kierunków, otworzy możliwości przyłączenia się do systemu oraz stworzy nowe perspektywy biznesowe dla spółki.

Dzięki rozbudowie systemu przesyłowego polska sieć gazociągów stanie się integralną częścią europejskiej infrastruktury przesyłowej i umożliwi realizację międzynarodowych projektów, takich jak Korytarz Północ-Południe. Inwestycje w sieć przesyłową zapewniają także możliwość uzyskania konkurencyjnych cen gazu, a w przyszłości pozwolą na odbiór i przesył gazu ze źródeł niekonwencjonalnych.

Rozbudowany system sieci przesyłowej jest warunkiem koniecznym wszystkich kluczowych dla rozwoju rynku gazu i bezpieczeństwa energetycznego kraju projektów. Bez odpowiedniej infrastruktury przesyłowej nie ma podstaw rzeczywista dywersyfikacja dostaw gazu za pośrednictwem terminalu LNG czy nowych połączeń systemowych z sąsiednimi krajami.

W ciągu dwóch ostatnich lat GAZ SYSTEM S.A. oddał do eksploatacji ponad 260 km nowych gazociągów przesyłowych.

Najważniejsze z budowanych obecnie gazociągów strategicznych to połączenia: Świnoujście – Szczecin, Szczecin – Gdańsk, Szczecin – Lwówek, Rembelszczyzna – Gustorzyn, Gustorzyn-Odolanów. Inwestycje te zostaną ukończone do 2014 roku. Są one realizowane w oparciu o tzw. specustawę gazową (Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu).

Gazociąg Jeleniów - Dziwiszów

W styczniu 2012 roku uruchomiony został gazociąg Jeleniów-Dziwiszów, który jest elementem programu rozbudowy systemu przesyłowego na Dolnym Śląsku w rejonie Lasowa. Budowa gazociągu Jeleniów - Dziwiszów umożliwiła zwiększenie o 50% importu gazu z kierunku zachodniego przez punkt w Lasowie na granicy polsko-niemieckiej.

Andrzej Fiolek

Główny Project Manager,
Pion Inwestycji GAZ-SYSTEM S.A.

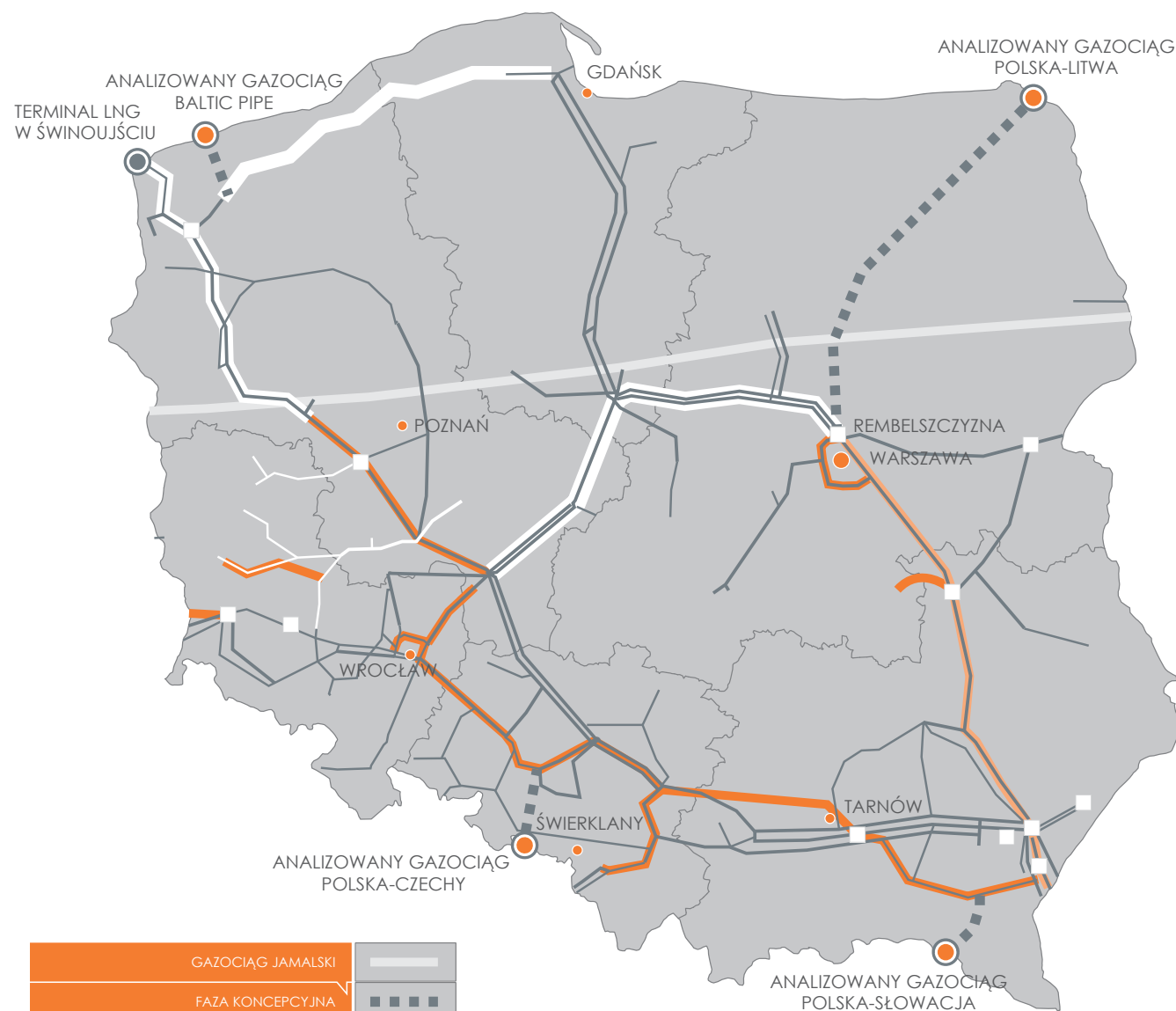
Jak skutecznie zarządzać strategicznymi projektami?

Obecne uregulowania formalno – prawne obowiązujące przy opracowywaniu dokumentacji projektowej i realizacji projektów inwestycyjnych powodują, że zarządzanie projektami jest szczególnie skomplikowane i staje się prawdziwym wyzwaniem. Podstawową sprawą jest odpowiednie przygotowanie merytoryczne osób odpowiedzialnych za realizację projektów. Niezbędna jest znajomość metod zarządzania projektami. Pracownicy GAZ- SYSTEM S.A. odpowiedzialni za inwestycje korzystają z metodyki TenStep, która funkcjonuje w naszej spółce w postaci procedury zarządzania projektami GazStep.

Następnym elementem jest doświadczenie zawodowe osób zajmujących się zarządzaniem projektami. Trzeba tutaj zaznaczyć, że warunek ten jest istotny również w sytuacji ciągłej zmiany otoczenia prawnego, w efekcie czego z wieloma problemami spotykamy się po raz pierwszy. Niezbędne jest także dysponowanie doświadczonym i przygotowanym merytorycznie zespołem, w skład którego powinni wchodzić inżynierowie, specjaliści w zakresie nieruchomości, księgowości, spraw środowiskowych, dopłat unijnych, przetargów publicznych. Ważne jest również odpowiednie wsparcie prawne. Zespół zarządzający projektami wymaga też odpowiedniego wsparcia osób decyzyjnych w firmie. Odpowiednie umocowanie Kierownika Projektu, Sponsora, pozwala na szybkie i skuteczne reagowanie na zagrożenia, problemy występujące w trakcie realizacji projektu.

Wreszcie skuteczne zarządzanie jest wynikiem wypracowania, monitorowania, aktualizowania szczegółowych i jakościowo dobrych harmonogramów dla poszczególnych projektów, całej gamy dokumentów składających się na Plan Zapewnienia Jakości czy Plan Kontroli i Badań, szeregu procedur i instrukcji technologicznych, identyfikacji ryzyk i ich oceny. Nie należy zapominać o jeszcze jednym elemencie: skuteczne zarządzanie nie może istnieć bez proaktywnego podejścia do wszystkiego, co dzieje się na budowie.

PLANOWANE INWESTYCJE

Źródło: archiwum GAZ-SYSTEM S.A.
Gazociągi przedstawione na mapie mają charakter schematyczny.
Dokładna mapa systemu przesyłowego dostępna jest na www.gaz-system.pl

REALIZACJA STRATEGICZNYCH GAZOCIĄGÓW

W PÓŁNOCNO – ZACHODNIEJ I ŚRODKOWEJ POLSCE W 2012 ROKU

Świnoujście – Szczecin

- rozpoczęto realizację podpisaną pod koniec 2011 roku umowy na prace budowlane
- realizowane były m.in. odhumusowanie, rozwózka rur i prace montażowe

Szczecin – Gdańsk

- w ramach kontynuacji prac projektowych uzyskano pozostałą część decyzji o pozwolenie na budowę dla Etapu I Płoty – Karlino i Etapu III Koszalin – Słupsk
- podpisano umowę na roboty budowlane dla Etapu I Płoty-Karlino oraz umowę na roboty budowlane dla Etapu II Karlino-Koszalin, Etapu III Koszalin-Słupsk oraz Etapu IV Słupsk-Wiczlino
- Etap I Płoty-Karlino, Etap II Karlino-Koszalin, Etap III Koszalin-Słupsk - realizowane były m.in. odhumusowanie, rozwózka rur i prace montażowe
- Etap IV Słupsk-Wiczlino - realizowane były m.in. odhumusowanie, rozwózka rur

Szczecin – Lwówek

- w ramach kontynuacji prac projektowych uzyskano pozostałą część decyzji o pozwoleniu na budowę (Etap I Szczecin – Gorzów Wielkopolski, Etap II Gorzów Wielkopolski – Lwówek)
- podpisano umowę na roboty budowlane dla Etapu I Szczecin – Gorzów Wielkopolski oraz dla Etapu II Gorzów Wielkopolski – Lwówek
- Etap I Szczecin – Gorzów Wielkopolski - realizowane były m.in. odhumusowanie, rozwózka rur i prace montażowe
- Etap II Gorzów Wielkopolski - Lwówek - realizowane były m.in. odhumusowanie, rozwózka rur

Gustorzyn – Odolanów

- w ramach kontynuacji prac projektowych uzyskano pozostałą część decyzji o pozwolenie na budowę (Etap I Gustorzyn - Turek, Etap II Turek-Odolanów)
- podpisano umowę na roboty budowlane dla Etapu I Gustorzyn - Turek oraz dla Etapu II Turek - Odolanów
- Etap I Gustorzyn - Turek - realizowane były m.in. odhumusowanie, rozwózka rur i prace montażowe
- Etap II Turek - Odolanów - realizowane były m.in. odhumusowanie, rozwózka rur

Rembelszczyna – Gustorzyn

- podpisano umowę na roboty budowlane dla Etapu I Gustorzyn – Płock, Etapu II Rembelszczyna - Płońsk oraz dla Etapu III Płock - Płońsk
- Etap I Gustorzyn - Płock - realizowane były m.in. odhumusowanie, rozwózka rur i prace montażowe
- Etap II Rembelszczyna - Płońsk - realizowane były m.in. odhumusowanie, rozwózka rur i prace montażowe

Plany inwestycyjne GAZ-SYSTEM S.A. w zakresie rozwoju systemu przesyłowego gazu ziemnego w Polsce:

Gazociągi wybudowane w perspektywie do 2020 r. umożliwią połączenie krajowego systemu przesyłowego z systemami Słowacji i Czech w ramach budowy Korytarza Północ-Południe. W ten sposób nastąpi zwiększenie stopnia integracji i liberalizacji rynku gazu w regionie.

Laboratorium wzorcowania gazomierzy

W listopadzie 2012 roku GAZ-SYSTEM S.A. podpisał umowę na zaprojektowanie i budowę Laboratorium Wzorcowania Gazomierzy. Dzięki tej inwestycji zwiększy się wiarygodność pomiaru objętości gazu w rozliczeniach z klientami w punktach wejścia i wyjścia z systemu przesyłowego.

Najważniejszą częścią Laboratorium będzie pierwsze w Polsce stanowisko do wzorcowania gazomierzy gazem ziemnym przy ciśnieniu roboczym (ciśnienie średnie i wysokie). Innowacyjność stanowiska polega na możliwości pracy zarówno w trybie zamkniętym, jak i otwartym.

TERMINAL LNG

Terminal do odbioru i regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego (LNG) to największa i najważniejsza inwestycja, która ma poprawić bezpieczeństwo energetyczne Polski. Uznana przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej za inwestycję strategiczną dla naszego kraju, umożliwi odbiór gazu ziemnego drogą morską z dowolnego kierunku na świecie. Jest to pierwszy tego typu projekt w całej Europie Środkowo-Wschodniej i regionie Morza Bałtyckiego.

Na mocy Ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 roku o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu, GAZ-SYSTEM S.A. pełni rolę koordynatora prac związanych z budową terminalu LNG. Spółka odpowiada również za przyłączenie terminalu do krajowej sieci przesyłowej i uczestniczy w finansowaniu przedsięwzięcia.

Chcąc skutecznie realizować swoje zadania koordynatora, GAZ-SYSTEM S.A. wdrożył i stosuje System Koordynacji Budowy Terminalu LNG wykorzystujący metodyki zarządzania złożonymi projektami w zakresie koordynacji, monitorowania przygotowania i realizacji całej inwestycji.

Inwestycje koordynowane przez GAZ-SYSTEM S.A. w ramach Systemu Koordynacji Budowy Terminalu LNG:

1. Projekt budowy terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego, który pozwoli na odbieranie gazu ziemnego transportowanego drogą morską. Projekt realizuje spółka Polskie LNG S.A., której właścicielem jest GAZ-SYSTEM S.A.
2. Projekt budowy gazociągu Świnoujście - Szczecin o średnicy 800 mm i długości około 80 km, w tym odcinka przyłączeniowego terminalu LNG w Świnoujściu do sieci przesyłowej gazu ziemnego oraz infrastruktury niezbędnej do jego obsługi na terenie województwa zachodniopomorskiego. Projekt realizuje GAZ-SYSTEM S.A.
3. Projekt budowy infrastruktury zapewniającej dostęp do portu zewnętrznego, w tym falochronu, toru wodnego, obrotnicy oraz oznakowania nawigacyjnego związanego z wymienioną infrastrukturą, poszerzenia istniejącego toru wodnego do Świnoujścia, przebudowy istniejącego falochronu w Świnoujściu. Projekt realizuje Urząd Morski w Szczecinie.
4. Projekt budowy infrastruktury portowej, w tym stanowiska statkowego wyposażonego w urządzenia cumownicze, odbojowe i nawigacyjne, a także infrastruktury umożliwiającej zamontowanie instalacji do przesyłu gazu i poboru wody z morza. Projekt realizuje Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A. z siedzibą w Szczecinie.

W 2012 roku GAZ-SYSTEM S.A. dwukrotnie podwyższył kapitał zakładowy spółki zależnej Polskie LNG S.A.: w maju o 398 mln PLN oraz w październiku o 300 mln PLN. Łącznie w 2012 roku kapitał zakładowy Polskie LNG S.A. wzrósł o 698 mln PLN do 1,368 mld PLN.

W 2012 roku wybudowano i przekazano do dalszych prac falochron ostonowy i elementy nabrzeża portowego. Trwały intensywne prace budowlane na terenie terminalu i budowanego gazociągu Świnoujście-Szczecin. Zakończenie budowy i oddanie do użytku terminalu LNG planowane jest na 2014 rok.

INWESTYCJE TRANSGRANICZNE

Inwestycje transgraniczne w sektorze gazowym są kluczowym elementem urzeczywistnienia jednolitego rynku gazu w Europie. Mogą one zwiększyć konkurencyjność państw Wspólnoty i bezpieczeństwo energetyczne na terenie Unii Europejskiej.

GAZ-SYSTEM S.A. współuczestniczy w inicjatywach unijnych zmierzających do rozwoju infrastruktury gazowej w naszej części Europy. Większość projektów prowadzonych przez spółkę w zakresie budowy interkonektorów gazowych została uznana przez Komisję Europejską za inwestycje stanowiące przedmiot wspólnego zainteresowania (PCI - Project of Common Interest) i przyczyniające się do zwiększenia zdolności przesyłowych gazu ziemnego do krajów Unii Europejskiej.

W 2012 roku GAZ-SYSTEM S.A. prowadził intensywne działania związane z rozbudową międzysystemowych połączeń gazowych z krajami ościennymi.

Połączenie Polska – Słowacja

GAZ-SYSTEM S.A. analizuje możliwości budowy połączenia gazowego Polska – Słowacja. W tym zakresie spółka współpracuje ze słowackim operatorem Eustream a.s. Obecnie Polska nie posiada bezpośredniego połączenia gazowego ze Słowacją. Połączenie polsko-słowackie stanowi element gazowego Korytarza Północ-Południe. Jego realizacja pomogłaby zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencję na rynku gazu w Europie Środkowej poprzez zwiększenie możliwości pokrycia zapotrzebowania na gaz dzięki ustanowieniu nowej drogi dostaw oraz dostępu do nowych źródeł gazu.

Obecnie projekt znajduje się na etapie przedinwestycyjnym. W październiku 2012 roku ukończono analizę biznesową tej inwestycji, natomiast w 2013 roku zakończą się prace nad studium wykonalności połączenia.

Połączenie Polska – Czechy

Spółka analizuje również możliwości rozbudowy połączenia gazowego Polska – Czechy. W tym zakresie GAZ-SYSTEM S.A. współpracuje z czeskim operatorem - NET4GAS s.r.o. Połączenie między Polską a Czechami również stanowi element gazowego Korytarza Północ-Południe. Jego rozbudowa ma znaczenie strategiczne. Nie tylko wzmocni ona dalszą integrację europejskich rynków gazu, ale także umożliwi dywersyfikację źródeł dostaw i tras importu.

Rozbudowa gazociągu Polska – Czechy będzie miała kluczowe znaczenie dla rozwoju wolnego i konkurencyjnego rynku gazu ziemnego w regionie. Projekt znajduje się na etapie przedinwestycyjnym. W październiku 2012 roku ukończono analizę biznesową tej inwestycji.

Obecne połączenie między systemami przesyłowymi obu krajów przez punkt w Cieszynie jest w pełni wykorzystywane. Istniejąca przepustowość połączenia pomiędzy dwoma rynkami istotnie ogranicza współpracę oraz proces konwergencji cen.

Połączenia Polska – Litwa

GAZ-SYSTEM S.A. analizuje także możliwości budowy połączenia gazowego Polska – Litwa (GIPL). W tym zakresie spółka współpracuje z litewskim operatorem AB Lietuvos Dujos.

Gazociąg Polska - Litwa wpisuje się w unijną koncepcję rozwoju rynku gazu w Europie, zmierzającą do zakończenia izolacji krajów bałtyckich, wzrostu bezpieczeństwa dostaw i rozwoju konkurencji, a także zapewnienia dostępu krajów bałtyckich do globalnego rynku LNG. Z tego powodu prace analityczne dotyczące projektu - analiza biznesowa i studium wykonalności są współfinansowane przez Komisję Europejską w ramach Programu Transeuropejskiej Sieci Energetycznej (TEN-E).

W 2012 roku zakończone zostały prace związane z analizą ekonomiczną budowy połączenia gazowego Polska-Litwa, a GAZ-SYSTEM S.A. wspólnie z Lietuvos Dujos podpisał umowę na sporządzenie studium wykonalności tego połączenia, które będzie ukończone w 2013 roku.

Połączenie Polska – Niemcy i Polska – Dania

GAZ-SYSTEM S.A. prowadzi również analizy w zakresie rozbudowy systemu przesyłowego na granicy Polski i Niemiec. Planowane są analizy rozbudowy istniejących połączeń transgranicznych jak i budowy nowych.

Rozpatrywane są również możliwości budowy połączenia gazowego między polskim a duńskim systemem przesyłu gazu ziemnego. GAZ-SYSTEM S.A. prowadzi prace związane z fazą przedinwestycyjną dla Gazociągu Bałtyckiego/Baltic Pipe. Połączenie to stanowi przedmiot zainteresowania Komisji Europejskiej. W BEMIP GRIP projekt budowy Gazociągu Bałtyckiego/Baltic Pipe umieszczony został jako jeden z istotnych elementów rozbudowy infrastruktury w regionie Morza Bałtyckiego.

Opracowanie Regionalnego Planu Inwestycyjnego

Na początku 2012 roku GAZ-SYSTEM S.A. opracował wraz z operatorami systemów przesyłowych z innych państw członkowskich UE, pierwsze edycje Regionalnych Planów Inwestycyjnych, w regionie Europy Środkowo-Wschodniej (CEE GRIP) i w regionie morza Bałtyckiego (BEMIP GRIP) zgodnie z zapisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 715/2009 (art. 12). GAZ-SYSTEM S.A. pełnił funkcję koordynatora prac na regionalnym planie inwestycyjnym w regionie bałtyckim (BEMIP GRIP).

Celem Regionalnych Planów Inwestycyjnych jest przekazanie informacji na temat rozwoju infrastruktury gazowej w regionie oraz analiza szerszych aspektów związanych z rynkiem gazu ziemnego, takich jak: scenariusze dostaw, integracja rynkowa, bezpieczeństwo dostaw na poziomie regionalnym. W raportach CEE GRIP i BEMIP GRIP uwzględniono szeroką listę przyszłych projektów infrastrukturalnych, które oferują możliwość integracji poszczególnych rynków krajowych w jeden, odpowiednio połączony rynek w regionie Europy Środkowo-Wschodniej oraz w regionie Morza Bałtyckiego.

Deklaracja o współpracy z Plinacro d.o.o.

We wrześniu 2012 roku GAZ-SYSTEM S.A. podpisał z chorwackim operatorem systemu przesyłowego Plinacro d.o.o. deklarację o współpracy w zakresie wsparcia rozwoju rynku gazu w Europie Środkowo-Wschodniej.

Celem porozumienia jest rozwinięcie współpracy pomiędzy partnerami w projektach na rzecz rozwoju rynku LNG, rozbudowy podziemnych magazynów gazu oraz realizacji połączeń gazowych w ramach priorytetowego dla Unii Europejskiej gazowego Korytarza Północ-Południe. Działanie obydwu spółek realizowane jest w ramach polityki Unii Europejskiej, mającej na celu integrowanie systemu przesyłowego w Europie i zapewnienie swobodnego przesyłu gazu poprzez rozbudowane połączenia transgraniczne.

Plinacro d.o.o. jest właścicielem 50% udziałów w projekcie LNG Hrvatska i planuje budowę terminalu o możliwościach regazyfikacyjnych 4-6 mld m³ gazu rocznie.

Fizyczny rewers na gazociągu jamalskim

Spółki GAZ-SYSTEM S.A. i GASCADE Gastransport GmbH podpisały porozumienie dotyczące rozbudowy stacji pomiarowej Mallnow, w celu umożliwienia fizycznego rewersu. Zgodnie z warunkami określonymi w podpisanym porozumieniu niemiecki operator GASCADE przeprowadzi niezbędne inwestycje na granicznej stacji pomiarowej Mallnow, aby zapewnić techniczną możliwość przesyłania gazu ziemnego gazociągami jamalskim z kierunku Niemiec do Polski. Zlokalizowana na granicy polsko-niemieckiej stacja pomiarowa w Mallnow umożliwia obecnie pomiary przepływów gazu z polskiego odcinka gazociągu jamalskiego w kierunku Niemiec. Po zrealizowaniu dodatkowych prac technicznych po stronie niemieckiej, możliwy będzie także fizyczny przepływ gazu z Niemiec do Polski.

Fizyczny rewers na gazociągu jamalskim będzie dodatkowym elementem podwyższającym bezpieczeństwo transportu gazu do Polski z kierunku zachodniego, szczególnie w przypadkach nieoczekiwanych przerw w planowych dostawach gazu z innych kierunków. Realizacja zadania pozwoli także wypełnić unijne wytyczne dotyczące standardu infrastruktury przesyłowej na terenie UE, która powinna być dostosowana do fizycznego, dwukierunkowego przepływu gazu na połączeniach transgranicznych. Wytyczne te określone są w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 994/2010 z dnia 20 października 2010 r. w sprawie środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego.

Zakończenie inwestycji planowane jest w 2014 roku.

Wpływ inwestycji GAZ-SYSTEM S.A. na rynek gazu w Polsce i Europie

- techniczne możliwości transportu gazu do Polski z rynku europejskiego
- nowe drogi transportu gazu w Europie Środkowo-Wschodniej
- zintegrowany europejski system przesyłowy
- dostęp do gazu po konkurencyjnej cenie
- możliwość zakupu gazu w transakcjach krótkoterminowych
- rozwój giełdy gazu w Polsce
- dostęp do światowego rynku LNG dla krajów bez dostępu do morza
- rozwój regionów w Polsce: 2% podatku od wartości inwestycji na danym terenie do budżetu gminy

KORYTARZ PÓŁNOC-POŁUDNIE

IDEA KORYTARZA PÓŁNOC-POŁUDNIE	
PLANOWANY GAZOCIĄG NABUCCO	
ANALIZOWANE POŁĄCZENIE POLSKA-LITWA	
TERMINAL LNG W ŚWINOUJŚCIU	
TERMINAL LNG W CHORWACJI	
ANALIZOWANE POŁĄCZENIE BALTIC PIPE	

Korytarz Północ – Południe

GAZ-SYSTEM S.A. aktywnie uczestniczy we wspieraniu koncepcji gazowego Korytarza Północ - Południe.

Koncepcja Korytarza Północ – Południe zakłada połączenie terminalu LNG w Świnoujściu przez systemy przesyłowe Polski, Republiki Czeskiej, Słowacji i Węgier z proponowanym terminalem LNG w Chorwacji.

Korytarz składa się z wielu dwustronnych międzysystemowych połączeń gazowych oraz krajowych gazociągów, które już istnieją lub są na różnych etapach planowania lub budowy.

- 6 korzyści z powstania Korytarza Północ – Południe**
- Zwiększenie integracji regionalnych rynków gazu
  - Zwiększenie bezpieczeństwa dostaw oraz wzrost konkurencji na rynkach gazu
  - Umożliwienie dostępu do nowych źródeł dostaw (LNG, Południowy Korytarz Gazowy, Norwegia) dla Europy Środkowo - Wschodniej
  - Koordynacja regionalnych projektów infrastrukturalnych
  - Harmonizacja/Ujednolicenie zasad obowiązujących na rynku
  - Umożliwienie wdrożenia regionalnych procedur prewencyjnych i awaryjnych w przypadku sytuacji kryzysowych.

WPŁYW INWESTYCJI GAZ-SYSTEM S.A. NA ŚRODOWISKO NATURALNE

GAZ-SYSTEM S.A. realizując inwestycje oddziałuje na obszary chronione. W 2012 roku spółka prowadziła budowę gazociągów strategicznych: Szczecin – Gdańsk, Szczecin – Lwówek, Gustorzyn – Odolanów, Rembelszczyzna – Gustorzyn i Świnoujście – Szczecin.

Wszystkie budowane gazociągi przecinają obszary chronione w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000. W przypadku gazociągu Szczecin – Gdańsk jest to osiem obszarów: Dorzecze Regi, Dorzecze Parsęty, Dolina Radwi, Chocieli i Chotwi, Bukowy Las Górki, Dolina Wieprzy i Studnicy, Dolina Rzeki Słupi i Dolina Łupawy. Gazociąg Szczecin–Lwówek przecina: Dolinę Krąpieli, Ostoję Barlinecką, Puszcę Barlinecką, Dolinę Dolnej Noteci oraz Ujście Noteci.

Gazociąg Gustorzyn–Odołanów przebiega przez Dolinę Środkowej Warty i Dolinę Śwędni. Natomiast gazociąg Rembelszczyzna – Gustorzyn przecina dwa nakładające się na siebie obszary Natura 2000 - Dolinę Dolnej Wisły (obszar ptasi) oraz Włocławską Dolinę Wisły (obszar siedliskowy).

Trasa gazociągu Świnoujście – Szczecin przebiega przez Woliński Park Narodowy i Rezerwat Przyrody Olszanka oraz obszary Natura 2000: Wolin i Uznam, Deltę Świny, Zalew Szczeciński, Ujście Odry, Uroczyska w Lasach Stepnickich, Łąki Skoszewskie, Zalew Kamieński i Dziwna, a także Puszcę Goleniowską.

Ingerencja w środowisko wiąże się z fazą budowy. W trakcie układania gazociągu dochodzi do wycinki drzew i krzewów, zajęcia terenu, odwodnień budowlanych, a także emisji hałasu, zanieczyszczeń do powietrza, ścieków i odpadów. Zasięg wymienionych oddziaływań dotyczy pasa roboczego o szerokości do 26 m. Natomiast w trakcie eksploatacji instalacji gazowych do oddziaływań na środowisko może dojść jedynie w przypadku awarii. Dla każdej realizowanej inwestycji GAZ-SYSTEM S.A. posiada decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, w której opisane są metody zarządzania wpływem na bioróżnorodność. Przed rozpoczęciem budowy gazociągów zrealizowane zostały inwentaryzacje przyrodnicze, które wykazały obecność wielu siedlisk przyrodniczych, gatunków zwierząt i roślin z Załączników I, II, IV i V Dyrektywy Siedliskowej 92/43/EWG oraz Załącznika I Dyrektywy Ptasiej 2009/147/EC. Ze względu na brak możliwości uniknięcia kolizji z tymi ostojami decyzja środowiskowa nakłada na GAZ-SYSTEM S.A. obowiązek minimalizowania negatywnego wpływu na obszary Natura 2000 poprzez zastosowanie metod bezwypokopowych, na przykład przewiertów sterowanych HDD. Dodatkowo GAZ-SYSTEM S.A. realizując budowę strategicznych gazociągów, prowadzi monitoring oddziaływania inwestycji na środowisko przyrodnicze w trakcie realizacji budów.

Szczegółowe zalecenia dotyczące minimalizacji negatywnego wpływu na stan siedlisk i gatunków chronionych w ramach sieci Natura 2000 - ich zakres, przedmiot i lokalizacja - zawarte są w sentencjach uzyskanych oddzielnie dla każdego gazociągu w decyzjach o środowiskowych uwarunkowaniach.

Artur Kawicki
Project manager ds. środowiskowych,
Pion Inwestycji GAZ-SYSTEM S.A.

Ekologiczne wymogi realizacji większości inwestycji prowadzonych przez GAZ-SYSTEM S.A. wynikają przede wszystkim z uzyskiwanych przez nas decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Wydanie takich decyzji wielokrotnie poprzedzane jest staranną, wielomiesięczną inwentaryzacją przyrodniczą terenu, na którym zlokalizowano projekt. W rezultacie projektanci i urzędy otrzymują mapy z naniesionymi granicami cennych siedlisk przyrodniczych oraz miejsc występowania chronionych gatunków roślin i zwierząt. Pozwalają one na zoptymalizowanie trasy instalacji, uniknięcie kolizji z najcenniejszymi ekosystemami i zaplanowanie odpowiednich działań zapobiegających degradacji przyrody na wczesnym etapie procesu inwestycyjnego. Przedmiotowe rozwiązania są następnie przenoszone do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, dzięki czemu muszą być uwzględnione w toku projektowania gazociągów i uzyskiwania pozwoleń na budowę.

W 2013 roku GAZ-SYSTEM S.A. będzie, w ramach prowadzonych prac, stale monitorował oddziaływania realizowanych inwestycji na środowisko. Dodatkowo, zgodnie z harmonogramem, planowane jest zakończenie budowy gazociągu Świnoujście – Szczecin, co wiąże się z rekultywacją terenu oraz rozpoczęciem monitoringu oddziaływania inwestycji na etapie eksploatacji.

Nadzór przyrodniczy

Powołanie nadzoru przyrodniczego przed rozpoczęciem prac budowlanych, w trakcie ich wykonywania oraz podczas eksploatacji instalacji pozwala na skuteczne wdrażanie przepisów w zakresie ochrony przyrody. Dodatkowo prowadzenie nadzoru przyrodniczego pozwala na bieżącą ocenę wpływu inwestycji na środowisko przyrodnicze oraz umożliwia szybkie reagowanie na nowe okoliczności, nieprzewidziane na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

- W ramach prowadzonych nadzorów przyrodniczych:
- uzyskano około 36 decyzji zezwalających na odstępstwa od zakazów wynikających z ustawy o ochronie przyrody, dotyczących niszczenia, zabijania, płoszenia oraz przenoszenia gatunków i siedlisk chronionych
  - przeprowadzono szkolenia dla pracowników nadzorujących budowę
  - opracowano plany zadań ochronnych
  - prowadzone są kontrole placów budowy
  - wykonywane są okresowe raporty z etapów prac budowlanych.

Zakres prowadzonego nadzoru przyrodniczego uzależniony jest od warunków realizacji inwestycji wskazanych w decyzjach o środowiskowych uwarunkowaniach i wynika ze specyfiki terenu inwestycji, a także terenów sąsiednich.

Nasadzenia drzew

W ramach prowadzonych inwestycji spółka zobowiązana jest do dokonywania nasadzeń drzew. Ilość nasadzeń wykonawczych w 2012 roku przedstawia poniższa tabela.

Nazwa gazociągu	Miejsce nasadzeń	Ilość nasadzeń	Rodzaj nasadzeń
Gazociąg Jeleniów – Dziwiszów	Nadleśnictwo Legnica, gmina Ścinawa i Prochowice oraz Nadleśnictwo Żmigród, gmina Żmigród	391 937	Sadzonki liściaste i iglaste
Gazociąg Rembelszczyzna Gustorzyn	Gmina Nędza	2 421	Sadzonki iglaste

FINANSOWANIE INWESTYCJI

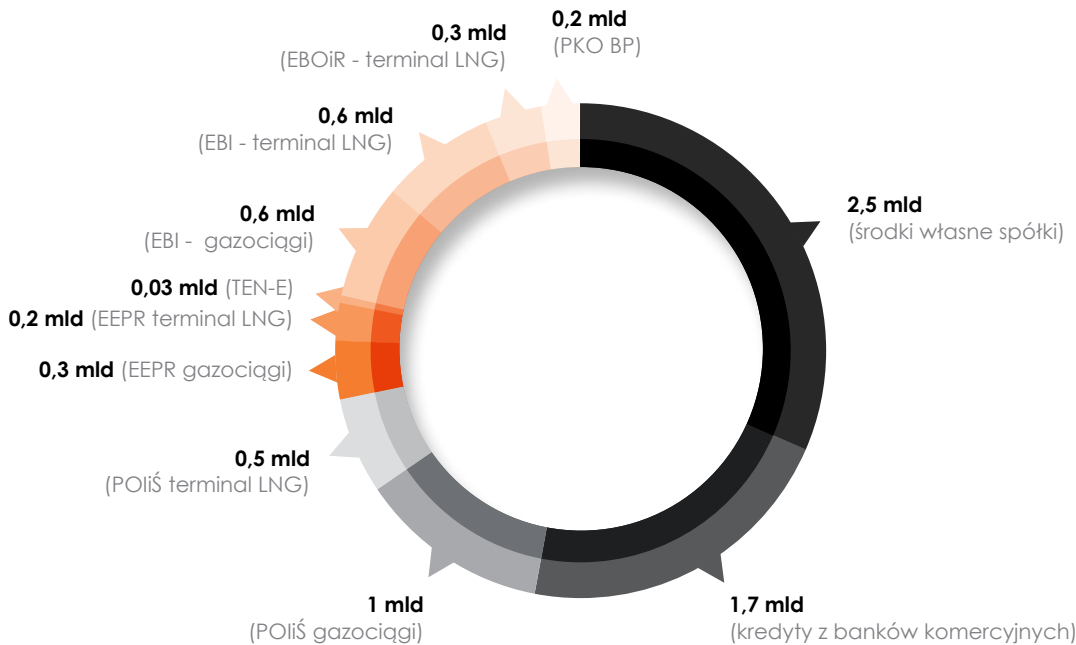
Na finansowanie programu inwestycyjnego do 2014 roku GAZ-SYSTEM S.A. przeznaczy około 8 mld PLN. W finansowaniu inwestycji istotne znaczenie mają bezzwrotne dotacje z funduszy Unii Europejskiej, a także kredyty pozyskane z banków komercyjnych i europejskich instytucji finansowych.

Inwestycje GAZ-SYSTEM S.A. są dofinansowywane z następujących programów:

- Program Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 (POIiŚ)
- Europejski program energetyczny na rzecz naprawy gospodarczej (EEPR)
- Transeuropejska sieć energetyczna (TEN-E)
- Program Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (POIG)

Źródła finansowania Planu Inwestycyjnego GAZ-SYSTEM S.A. 2011-2014 (PLN)

Uzyskanie dofinansowania dla projektów istotnych z punktu widzenia systemu przesyłowego miało kluczowe znaczenie w odniesieniu do możliwego terminu ich realizacji poprzez zmniejszenie zaangażowania środków własnych spółki.

Potwierdzenie KE dla finansowania inwestycji

W lipcu 2012 roku Komisja Europejska zatwierdziła dofinansowanie dla projektu budowy gazociągu Szczecin-Gdańsk realizowanego przez GAZ-SYSTEM S.A. w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ).

Podjęta została także decyzja dotycząca przyznania pomocy finansowej dla inwestycji realizowanych przez spółkę na terenie Dolnego Śląska w celu zwiększenia funkcjonalności interkonektora łączącego Polskę z niemieckim systemem przesyłowym. Obejmuje ona prace inżynierskie oraz przedinwestycyjne dla gazociągów: Lasów-Jeleniów, Gałów-Kiełczów, Wierzchowice-Czeszów i stacji kompresorowej Krzywa. Na jej podstawie GAZ-SYSTEM S.A. otrzymał dofinansowanie w wysokości 1,12 mln EUR, które pochodzić będzie z unijnego programu Transeuropejskie Sieci Energetyczne (TEN-E).

Również w lipcu 2012 roku Komisja Europejska zatwierdziła dwie decyzje na przyznanie łącznie 537,3 mln PLN wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Infrastruktura i Środowiska dla kolejnych projektów spółki - gazociągów relacji: Gustorzyn-Odolanów i Szczecin-Lwówek.

Zwiększenie dofinansowania w ramach POIiŚ

W latach 2009 – 2011 pomiędzy GAZ-SYSTEM S.A. a Instytutem Nafty i Gazu (INiG) zostały podpisane umowy o dofinansowanie z Programu Infrastruktura i Środowisko (POiŚ) dla 7 gazociągów strategicznych. W listopadzie 2012 roku spółka podpisała z INiG w Krakowie cztery aneksy do umów o dofinansowanie, które potwierdzają zwiększone kwoty wsparcia unijnego dla projektów „Gazociąg Szczecin-Gdańsk” (265 km), „Gazociąg Szczecin-Lwówek” (około 188 km), „Gazociąg Rembelszczyzna-Gustorzyn” (176 km) oraz „Gazociąg Gustorzyn-Odolanów” (około 168 km).

Pozyskanie dodatkowych 242 mln PLN dotacji unijnych jest potwierdzeniem dla skuteczności spółki, która z powodzeniem realizuje obecne projekty strategiczne.

Projekty realizowane w ramach POIiŚ (zwiększone dofinansowanie)	Zaktualizowane nakłady finansowe podpisane umowy w ramach POIiŚ	
	Całkowity koszt projektu (mln PLN):	Kwota przyznana w ramach POIiŚ (mln PLN):
Szczecin-Gdańsk	1 010,00	268,23
Szczecin-Lwówek	750,00	221,07
Rembelszczyzna- Gustorzyn	752,09	204,40
Gustorzyn-Odolanów	600,00	233,52

Dofinansowania z programu TEN-E (Transeuropejska sieć energetyczna)

Gazociąg Polska- Czechy

W listopadzie 2012 roku GAZ-SYSTEM S.A. otrzymał decyzję Komisji Europejskiej o przyznaniu pomocy finansowej Unii na rzecz projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania dotyczących badań i prac przedinwestycyjnych dotyczących wykorzystania i możliwości dalszego rozwoju gazociągu międzysystemowego Polska - Republika Czeska. Beneficjentem dofinansowania są wspólnie GAZ-SYSTEM S.A. i czeski operator systemu przesyłowego – NET4GAS. Obie Spółki mogą liczyć na dofinansowanie w wysokości 50% kosztów działań objętych wnioskiem. Całkowita wartość dofinansowania na projekt wynosi maksymalnie 2 300 000 EUR.

Gazociąg Polska – Słowacja

W listopadzie 2012 roku GAZ-SYSTEM S.A. otrzymał także decyzję Komisji Europejskiej o przyznaniu pomocy finansowej Unii na rzecz projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania dotyczących wstępnej analizy wykonalności gazowego połączenia międzysystemowego Polska-Słowacja (opis uzasadnienia ekonomicznego i przygotowanie wstępnej analizy wykonalności). Beneficjentem dofinansowania zostali wspólnie GAZ-SYSTEM S.A. i słowacki operator systemu przesyłowego Eustream a.s. Obie spółki mogą liczyć na dofinansowanie w wysokości 50% kosztów działań objętych wnioskiem. Całkowita wartość dofinansowania na projekt wynosi maksymalnie 210 000 EUR.

Analiza połączeń pomiędzy Polską i Niemcami

W lipcu 2012 roku GAZ-SYSTEM S.A. otrzymał decyzję Komisji Europejskiej o przyznaniu pomocy finansowej Unii na rzecz projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania dotyczących modernizacji systemu przesyłowego w województwie dolnośląskim w celu zwiększenia funkcjonalności i operacyjności linii międzysystemowej Polska – Niemcy.

Beneficjentem dofinansowania jest GAZ-SYSTEM S.A., który może liczyć na dofinansowanie w wysokości 50% kosztów działań objętych wnioskiem. Całkowita wartość dofinansowania na projekt wynosi maksymalnie 1 123 750 EUR.

Umowy kredytowe

Umowa z PKO BP

W lutym 2012 roku GAZ-SYSTEM S.A. podpisał umowę na kredyt w rachunku bieżącym w wysokości 200 mln PLN z PKO Bankiem Polskim. Środki pozyskane z kredytu mają służyć finansowaniu bieżących potrzeb operacyjnych spółki.

Kredyt z EBOiR na budowę terminalu LNG

W październiku 2012 roku spółka podpisała umowę z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju dotyczącą udzielenia kredytu inwestycyjnego w kwocie 300 mln PLN z przeznaczeniem na budowę terminalu LNG w Świnoujściu. Tym samym spółka zakończyła proces organizacji finansowania dla tej strategicznej inwestycji.

Riccardo Puliti
Dyrektor Zarządzający EBOiR

Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju konsekwentnie wspiera poprawę bezpieczeństwa energetycznego w Europie Wschodniej, zaś terminal LNG w Polsce jest wielkim krokiem naprzód w budowie transeuropejskich sieci energetycznych

W 2011 roku spółka podpisała umowy z konsorcjum banków komercyjnych i z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) na finansowanie realizacji strategicznych inwestycji. Umowy z PKO BP i z EBOiR zawarte w 2012 roku zakończyły proces organizacji finansowania programu inwestycyjnego realizowanego przez spółkę do 2014 roku.

04

STREFA KLIENTA

- Świadczone usługi
- Taryfa przesyłowa
- System Wymiany Informacji
- Nowe produkty i usługi

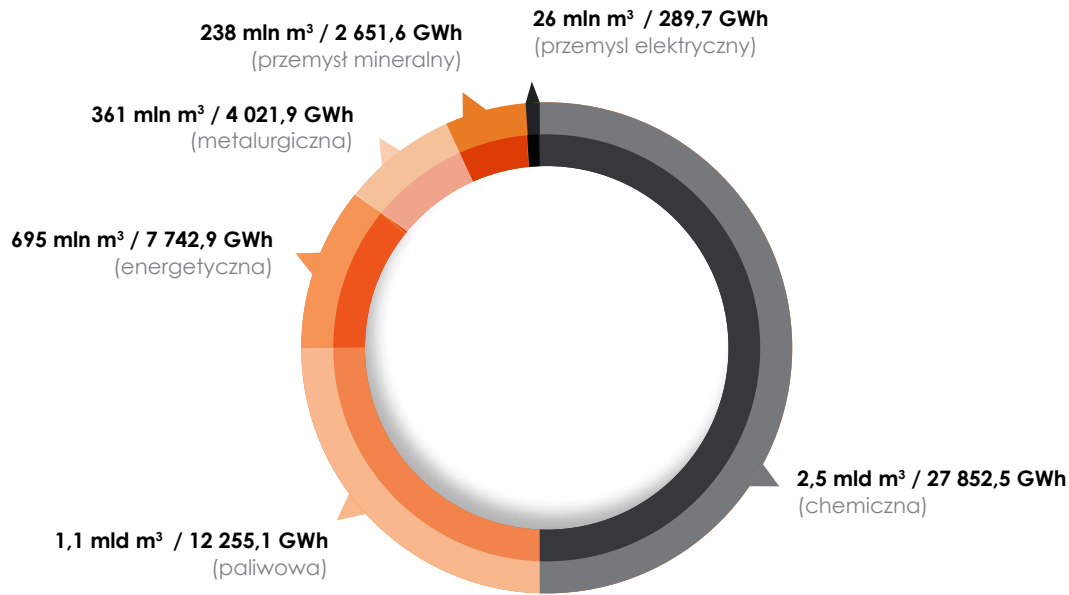
ŚWIADCZONE USŁUGI

Podstawową usługą świadczoną przez GAZ-SYSTEM S.A. jest transport paliwa gazowego od wybranych przez zleceniodawcę punktów wejścia do wskazanych przez niego punktów wyjścia. Oprócz tego, firma może wykonywać dodatkowe zadania zlecone przez klientów, między innymi:

- nawanianie paliwa gazowego, czyli nasycanie go substancją o intensywnym zapachu (THT)
- dokonywanie dodatkowych pomiarów związanych z przesyłem gazu, wykonywanych przez akredytowane Laboratorium Pomiarów Jakości Gazu w Pogórskiej Woli
- eksploatacja, konserwacje, remonty i inwestycje w obrębie sieci i instalacji zleceniodawcy
- wstrzymywanie, ograniczenie lub wznowianie dostaw do punktów systemu, na wniosek zleceniodawcy
- usługę sprężania paliwa gazowego na tłoczniach gazu.

GAZ-SYSTEM S.A. świadczy usługi na podstawie Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej (IRIESP), która stanowi regulamin w zakresie świadczenia i korzystania z usługi przesyłania paliwa gazowego. IRIESP określa dokładnie kryteria bezpieczeństwa funkcjonowania systemu gazowego, które są gwarancją ciągłych i bezpiecznych dostaw surowca do odbiorców. Dokument reguluje też kwestie dotyczące współpracy podmiotów biorących udział w przesyłach paliwa gazowego, a swoim zasięgiem obejmuje całą infrastrukturę techniczną zarządzaną przez GAZ-SYSTEM S.A. Największymi odbiorcami paliwa gazowego są przedsiębiorstwa sektora chemicznego i paliwowego. Do sieci GAZ-SYSTEM S.A. przyłączone są bezpośrednio firmy z branż: chemicznej, paliwowej, energetycznej, metalurgicznej oraz przemysłu mineralnego.

Ilość przesłanego paliwa gazowego do 20 największych odbiorców według branż przemysłu w 2012 roku

Wszystkie informacje dla klientów wraz z wzorami umów spółka publikuje na stronie internetowej: www.gaz-system.pl

Usługi w liczbach

System Gazociągów Przesyłowych		System Gazociągów Tranzytowych	
umowy o świadczenie usługi przesyłania na zasadach ciągłych lub przerywanych	9	umowy na przesył zwrotny na warunkach przerywanych	8
udostępnienie dodatkowej przepustowości (Lasów)	10	umowy na zasadach ciągłych	1
udostępnianie dodatkowej przepustowości (Podbeskidzie)	3		
Iłącznie	22	Iłącznie	9

Punkt wejścia	Operator	Przepustowość techniczna mld m³/rok
Drozdowice	Naftohaz/GAZ-SYSTEM S.A.	5,7
Wysokoje	Gazprom Transgaz Belarus/ GAZ-SYSTEM S.A.	5,5
Włocławek	GAZ-SYSTEM S.A.	3,1
Lwówek	GAZ-SYSTEM S.A.	2,4
Lasów	ONTRAS /GAZ-SYSTEM S.A.	1,5
Tietierowka	Biełtransgaz /GAZ-SYSTEM S.A.	0,2
Cieszyn	NET4GAS/GAZ-SYSTEM S.A.	0,5

Usługa przesyłania paliwa gazowego w 2012 roku

W okresie od 01.01.2012 r. do 31.12.2012 r. GAZ-SYSTEM S.A. świadczył usługę przesyłania paliwa gazowego na podstawie dziewięciu umów przesyłowych. W ramach zawartych umów GAZ-SYSTEM S.A. świadczył usługę na zasadach ciągłych i przerywanych. Świadczenie usługi przesyłania paliwa gazowego na zasadach przerywanych pozwala na optymalne wykorzystanie technicznej zdolności przesyłowej sieci. Dzięki temu GAZ-SYSTEM S.A. oferuje tę usługę klientom w tych obszarach sieci, gdzie jej świadczenie na zasadach ciągłych nie jest możliwe.

W 2012 roku GAZ-SYSTEM S.A. świadczył również usługę przesyłania na podstawie 3 umów zawartych w ramach Procedury Udostępnienia Dodatkowej Przepustowości w Rejonie Podbeskidzia przeprowadzonej w 2009 roku oraz na podstawie 10 umów zawartych w ramach Procedury Udostępnienia Dodatkowej Przepustowości w punkcie wejścia Lasów przeprowadzonej w 2011 roku.

W związku z pełnieniem przez GAZ-SYSTEM S.A. funkcji Operatora Systemu Gazociągów Tranzytowych, w 2012 roku została przeprowadzona procedura przydziału dostępnej zdolności przesyłowej na polskim odcinku Systemu Gazociągów Tranzytowych Jamał – Europa Zachodnia, która dotyczyła usługi przesyłania zwrotnego paliwa gazowego na warunkach przerywanych. Ponadto zawarta została jedna umowa przesyłowa, zgodnie z którą usługa przesyłania realizowana jest na warunkach ciągłych.

Ilość przesłanego przez spółkę paliwa wyniosła w 2012 roku

16,3

mld m³/

181

GWh*

* Podana wielkość obejmuje również przesył do Podziemnych Magazynów Gazu (PMG) oraz przesył gazu zaazotowanego (L) w przeliczeniu na gaz wysokometanowy (E).

Usługa nawaniania gazu

W 2012 roku podjęto działania mające na celu stopniowe wyjście z usługi nawaniania paliwa gazowego. Zakończono świadczenie usługi nawaniania w oddziale w Poznaniu.

W kolejnych latach planowane jest zakończenie usługi nawaniania paliwa gazowego dla klientów na obszarach pozostałych oddziałów.

TARYFA PRZESYŁOWA W 2012 ROKU

Efektywne zarządzanie i ograniczanie kosztów w spółce, a także korzystna struktura finansowania inwestycji przy znacznym wykorzystaniu bezzwrotnych dotacji z Unii Europejskiej przyczyniły się do kolejnej obniżki stawek przesyłowych stosowanych przez GAZ-SYSTEM S.A. W grudniu 2012 roku Prezes Urzędu Regulacji Energetyki zatwierdził nową, niższą taryfę dla usług przesyłania paliwa gazowego.

Średnia stawka za transport 1000 m³ (11 tys. kWh) gazu ziemnego w ramach nowej taryfy GAZ-SYSTEM S.A. spadła o 3,25 % w stosunku do poprzednio obowiązującej taryfy.

Kształt nowej taryfy dla usług przesyłania paliw gazowych ma wspomóc proces liberalizacji rynku energii oraz zmian wprowadzonych w projekcie nowej Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej (IRIESP).

Podobnie jak w 2011 roku, zatwierdzona w 2012 roku taryfa jest taryfą Entry-Exit, co oznacza, że dostosowuje ona sposób rozliczeń za przesył gazu do standardów unijnych i wprowadza opłaty za przesył gazu w punktach wejścia i wyjścia do systemu. Ten sposób rozliczania wynika z postanowień III Pakietu Energetycznego oraz Rozporządzenia nr 715/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady.

W nowej taryfie zrezygnowano z ustalania grup taryfowych. Znacząco obniżono również współczynniki korygujące stawkę opłaty stałej dla umów krótkoterminowych (półrocznych, kwartalnych i miesięcznych), co z punktu widzenia użytkownika sieci przesyłowej obniży koszt korzystania z tego typu usług. Znacznej obniżce uległy także opłaty za transport paliwa do i z Podziemnych Magazynów Gazu. Taryfa dla usług przesyłania nr 6 Operatora Gazociągów Przesyłowych obowiązuje od 1 stycznia 2013 roku do 30 września 2013 roku.

SYSTEM WYMIANY INFORMACJI (SWI)

Głównym założeniem Systemu Wymiany Informacji jest publikowanie i wymiana informacji pomiędzy GAZ-SYSTEM S.A. a uczestnikami rynku, został uruchomiony w 2011 roku. Jednak 2012 rok to okres ciągłego doskonalenia systemu i dostosowywania go do nowych uwarunkowań prawnych (nowe rozporządzenia i wytyczne UE, nowa IRIESP) oraz prowadzenia przygotowań do przejścia na rozliczanie klientów w jednostkach energii, zmiany doby gazowej czy wreszcie współpracy z Towarową Giełdą Energii.

Bożena Mikołajczyk

Dyrektor Pionu Handlowego, GAZ-SYSTEM S.A.

W 2012 roku zmodyfikowaliśmy najważniejsze funkcjonalności Systemu Wymiany Informacji. Wśród nich wymienić należy dostosowanie elektronicznych wzorów wniosków o określenie warunków przyłączenia, umów przesyłowych, formularzy PP (przydział przepustowości) i PZ (przydział zdolności) do wymogów nowej IRIESP oraz zmianę jednostek objętości na jednostki energii, we wszystkich publikacjach dostępnych na naszych stronach internetowych. Jednocześnie przebudowaliśmy katalog punktów systemu. Udostępniliśmy podmiotom współpracującym ze spółką dane operatywne dotyczące przepływów i jakości paliwa gazowego. Przygotowujemy uruchomienie platformy aukcyjnej handlu przepustowością.

Spółka planuje dalszy rozwój Systemu Wymiany Informacji, jest on bowiem systemem, za pomocą którego w skuteczny sposób przekazywane i wymieniane są dane pomiędzy GAZ-SYSTEM S.A. a uczestnikami rynku. Nowe warunki otoczenia wymagają nieustannych modyfikacji SWI i zmian dostosowujących go do nowego modelu rynku gazu w Polsce.

Zmiana doby gazowej i bilansowanie gazu w jednostkach energii

W 2012 roku GAZ-SYSTEM S.A. zharmonizował dobę gazową z obowiązującą w Unii Europejskiej, a także rozpoczął bilansowanie gazu w jednostkach energii. Wprowadzenie tych zmian wpisuje się w plan działań spółki zmierzających do ujednolicenia polskich reguł na rynku gazu z zasadami Unii Europejskiej.

Od 1 lipca 2012 roku doba gazowa trwa od godziny 6.00 do godziny 6.00 dnia następnego.

Od 2012 roku procesy nominowania i bilansowania - kluczowe dla prowadzenia wymiany handlowej - są prowadzone w jednostkach energii (kilowatogodzinach). W ten sposób została zniesiona bariera rozwoju rynku gazu wynikająca z konieczności przeliczeń z jednostek energii (kilowatogodzin - kWh) na objętości (metry sześciennie) z uwzględnieniem wartości ciepła spalania.

Powyższe zmiany ułatwiają realizację umów handlowych i przesyłowych, szczególnie na połączeniach transgranicznych wewnątrz UE i realizują wymogi III pakietu energetycznego UE, który przewiduje ujednolicenie prowadzonych rozliczeń we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej.

Ze względu na istniejące przepisy prawa dotyczące taryfy, rozliczenia taryfowe nadal będą realizowane w jednostkach objętości (metrach sześciennych). Kilowatogodzina staje się podstawową jednostką wyrażania ilości gazu bilansowanego, natomiast moce umowne nadal będą wyrażane w metrach sześciennych na godzinę.

Gaz-Kolektor

W ramach rozwoju aplikacji Gaz-Kolektor przygotowano nowe funkcjonalności mające m.in. na celu publikowanie danych pomiarowych na platformie wymiany informacji z klientem zewnętrznym i wewnętrznym (SWI).

Zgodnie z IRIESP codziennie do godziny 8:00 w SWI publikowane są operatywne dane pomiarowe, dotyczące objętości (m³), ciepła spalania (kWh/m³) oraz energii przepływającego gazu (kWh), służące Operatorom Sieci Dystrybucyjnych oraz Odbiorcom końcowym gazu do sporządzania alokacji operacyjnych.

Po zakończeniu miesiąca, w SWI publikowane są dane rozliczeniowe, będące podstawą do bilansowania systemu oraz wystawiania faktur za wykonane usługi przesyłania gazu.

Jednocześnie, w związku z wymogami Rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego, w SWI publikowane są również miejsca pomiarów parametrów jakościowych oraz dane pomiarowe dotyczące jakości przesyłanego gazu.

NOWE PRODUKTY I USŁUGI

Produkt przepustowości powiązanej

W 2012 roku GAZ-SYSTEM S.A. wspólnie z ONTRAS - VNG Gastransport GmbH uzgodnili z polskim Urzędem Regulacji Energetyki (URE) oraz niemieckim Bundesnetzagentur (BNetzA) zakres udostępnienia przepustowości powiązanej w punkcie Lasów. W kwietniu 2012 roku przedstawiciele GAZ-SYSTEM S.A. i ONTRAS uzgodnili treść Listu intencyjnego. Jest on pierwszym dokumentem w zakresie współpracy obydwu operatorów dotyczącym oferowania produktów powiązanych.

W sierpniu 2012 roku obaj operatorzy uzgodnili z URE oraz BNetzA uruchomienie pilotażowego projektu w zakresie udostępnienia przepustowości powiązanej w połowie 2013 roku. Udostępnienie przepustowości powiązanej opierać się będzie na postanowieniach Kodeksu Sieciowego w zakresie mechanizmów alokacji przepustowości (European Capacity Allocation Mechanisms Network Code (NC CAM)).

Przepustowość powiązana będzie oferowana w punkcie połączenia międzysystemowego Polska – Niemcy w Lasowie. Koncepcja przeprowadzenia projektu pilotażowego przez obu operatorów została zatwierdzona przez organy regulacyjne obydwu państw pod koniec lipca 2012 roku. Następnie, po przeprowadzonych konsultacjach z uczestnikami rynku obie spółki przedłożyły Regulamin aukcji do akceptacji.

Produkty w projekcie pilotażowym:	Oferowana przepustowość:
Kwartał styczeń 2014 – marzec 2014	57 980 kWh/h (5 200 m³/h)
Kwartał kwiecień 2014 – czerwiec 2014	57 980 kWh/h (5 200 m³/h)
Kwartał lipiec 2014 – wrzesień 2014	57 980 kWh/h (5 200 m³/h)

Rafał Wittmann
Dyrektor Pionu Rozwoju, GAZ-SYSTEM S.A.

Czemu służy projekt pilotażowy w zakresie udostępniania przepustowości powiązanej?

Celem rozpoczęcia współpracy i przeprowadzania projektu pilotażowego jest przede wszystkim umożliwienie rozwoju rynku gazu ziemnego w Polsce, zwiększenie stopnia integracji systemów przesyłowych w Unii Europejskiej, jak i stopnia płynności rynkowej w państwach członkowskich UE. Realizacja przedsięwzięcia pozwoli także na zminimalizowanie ryzyka różnic w przepustowości po obu stronach międzysystemowego punktu Lasów.

Czy ten projekt spotkał się z zainteresowaniem rynku?

Obaj operatorzy z zadowoleniem przyjęli tak duże zainteresowanie uczestników rynku zarówno oferowanym produktem, jak i procesem konsultacji. Wyrażone przez uczestników rynku w toku konsultacji opinie zostały wzięte pod uwagę podczas finalizowania prac nad „Regulaminem aukcji”.

Jak ocenia Pan współpracę z partnerami?

Chciałbym podkreślić, że współpraca pomiędzy GAZ-SYSTEM S.A. i ONTRAS oraz zaangażowanie krajowych organów regulacyjnych podczas całego procesu tworzenia koncepcji projektu pilotażowego odbywa się na najwyższym biznesowym poziomie. Przekłada się to na najwyższą jakość usług świadczonych przez operatorów dla uczestników rynku.

Nowy produkt na połączeniu polsko-czeskim w Cieszynie

Na początku września 2012 roku GAZ-SYSTEM S.A. w porozumieniu z operatorem systemu przesyłowego Czech – NET4GAS, s.r.o. udostępnił dla uczestników rynku produkt dnia następnego (Day-ahead capacity), który był odpowiedzią na oczekiwania rynku oraz kolejnym działaniem w zakresie dostosowania usług do wytycznych Unii Europejskiej. Oferowanie tego rodzaju przepustowości pozwoli na optymalne wykorzystanie możliwości technicznych tego połączenia.

Aby możliwym było podjęcie decyzji inwestycyjnej w zakresie tego projektu, na przełomie lat 2009/2010 GAZ-SYSTEM S.A. i czeski operator systemu przesyłowego NET4GAS przeprowadzili skoordynowane procedury alokacji przepustowości, na zasadach niedyskryminacyjnych z uwzględnieniem zapewnienia dostępu stron trzecich (TPA) zgodnie z wytycznymi ERGEG (The European Regulators' Group for Electricity and Gas). W wyniku przeprowadzonej procedury zawarto umowy przesyłowe na okres 15 lat.

Transport gazu na Ukrainę

W 2012 roku po raz pierwszy uruchomiono transport gazu ziemnego z Polski w kierunku Ukrainy. Od 1 listopada 2012 roku GAZ-SYSTEM S.A. rozpoczął realizację usługi transportu gazu przez punkt wyjścia Hermanowice w kierunku Ukrainy.

Usługa na punkcie wyjścia Hermanowice kierunek Ukraina świadczona jest na zasadach przerywanych, co oznacza że może być przerwana lub ograniczona ze względu na niekorzystne warunki rozptyłów gazu w sieciach, polskiej lub ukraińskiej.

Wojciech Łuszcz
Zastępca Dyrektora ds. technicznych,
Oddział GAZ-SYSTEM S.A. w Tarnowie

Jakie znaczenie dla GAZ-SYSTEM S.A. ma uruchomienie transportu gazu w kierunku Ukrainy?

Wprowadzane od kilku lat zmiany formalno-prawne oraz rozbudowa systemu przesyłowego i połączeń międzysystemowych powodują, że polski system przesyłowy nie tylko przyjmuje gaz z systemów przesyłowych krajów ościennych, ale staje się źródłem ich zasilania.

Uruchomienie usługi transportu w kierunku Ukrainy miało również znaczenie historyczne, gdyż zrealizowane zostało w punkcie, który jeszcze 25 lat temu był jedynym połączeniem umożliwiającym zasilanie naszego systemu gazowego, gazem z importu.

Jak technicznie było to możliwe?

Dla realizacji nowej usługi niezbędna była rozbudowa układu technologicznego węzła Hermanowice oraz po stronie ukraińskiej węzła Drozdowicze. Po uzgodnieniach przedstawicieli GAZ-SYSTEM S.A. i Ukrtransgaz służby eksploatacyjne Oddziału w Tarnowie wykonały dodatkowe połączenia technologiczne w obrębie węzła Hermanowice, które umożliwiły wykorzystanie funkcjonujących układów pomiarowych do rozliczenia usługi w nowym punkcie wyjścia. Przyjęte rozwiązania pozwoliły na uruchomienie nowej usługi w ciągu kilku miesięcy przy minimalnych nakładach finansowych.

Czy widzi Pan możliwość zwiększenia ilości przepływu gazu w kierunku Ukrainy?

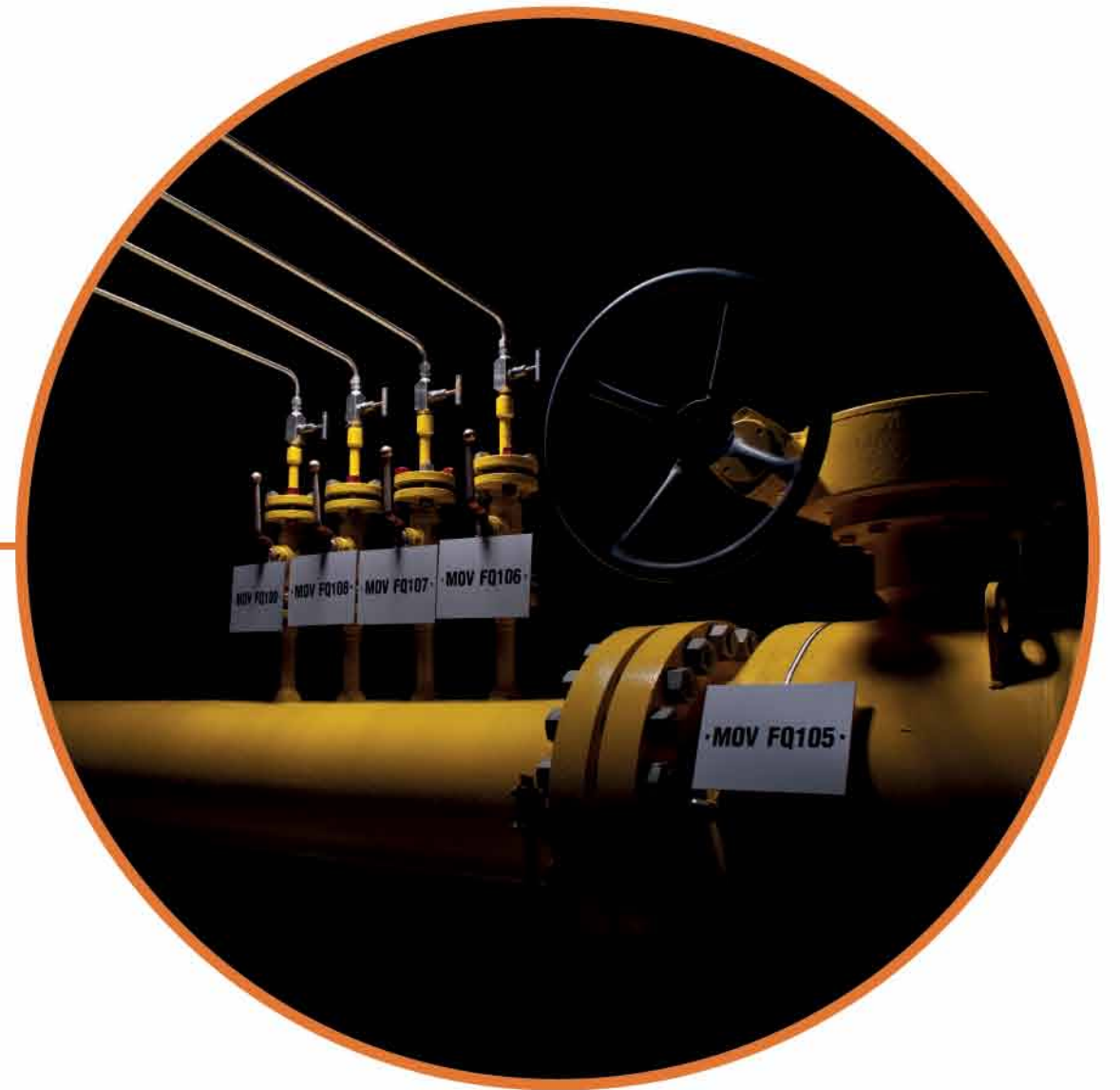
Możliwości techniczne istniejącego obecnie układu technologicznego i pomiarowego oraz będącego w trakcie realizacji, przewidzianego do uruchomienia w 2013 roku, pozwalają na zwiększenie strumienia w kierunku Ukrainy do 200 tys.m³/h (2,2 mln kWh/h). Analizując rozkład sezonowego obciążenia systemu przesyłowego widzimy już obecnie możliwość znacznego zwiększenia strumienia gazu przesyłanego w kierunku Ukrainy w okresie letnim. Natomiast w okresie zimowym możliwość taka pojawi się po zakończeniu znajdujących się w fazie projektowej inwestycji związanych z budową gazociągu Hermanowice-Strachocina-Pogórska Wola-Tworzeń, jak również połączenia międzysystemowego ze Słowacją.

05

LIBERALIZACJA RYNKU GAZU

- Implementacja prawa UE
- Klient w nowej IRiESP
- Współpraca międzyoperatorska
- Współpraca z giełdą gazu

IMPLEMENTACJA PRAWA UNII EUROPEJSKIEJ

W Unii Europejskiej postępuje proces budowy wspólnego rynku energii, który docelowo ma połączyć wszystkie państwa członkowskie. Implementacja kolejnych elementów legislacji unijnej ma wpływ na otoczenie regulacyjne i biznesowe, w którym funkcjonuje spółka.

Głównym zadaniem postawionym przed europejskim ustawodawstwem jest liberalizacja rynku gazu ziemnego. Podstawą działań w tym kierunku są akty prawne wchodzące w skład Trzeciego Pakietu Energetycznego. Są one również implementowane między innymi za pomocą kodeksów sieciowych, wspólnych platform bilansujących, jak również platform alokacji przepustowości, które przyczynią się do harmonizacji stosowanych rozwiązań, a także zwiększenia płynności i integracji krajowych rynków.

Należy przypuszczać, że kolejne działania na rzecz liberalizacji rynków energii w Europie będą także wynikać z propozycji przedstawionych przez Komisję Europejską w komunikacie dotyczącym wewnętrznego rynku energii, który został opublikowany w listopadzie 2012 roku.

Jednym z warunków zliberalizowanego i prawidłowo funkcjonującego rynku gazu ziemnego w Unii Europejskiej jest dobrze rozwinięta infrastruktura gwarantująca przesył paliwa gazowego pomiędzy poszczególnymi rynkami krajowymi i regionalnymi, zgodnie z popytem zgłaszanym przez ich uczestników.

Aby stworzyć lepsze warunki dla budowy zintegrowanej sieci gazowej w Europie, w 2012 roku przygotowano projekt nowego Rozporządzenia w sprawie wytycznych dla transeuropejskiej infrastruktury energetycznej (wytycznych TEN-E). Wprowadza ono szereg mechanizmów mających na celu przyspieszenie realizacji projektów inwestycyjnych w ramach czterech zidentyfikowanych korytarzy priorytetowych w sektorze gazu ziemnego. Projekty infrastrukturalne GAZ-SYSTEM S.A. wpisują się w koncepcję Korytarza Północ - Południe w Europie Środkowo - Wschodniej oraz plan działań na rzecz integracji rynków energetycznych w regionie Morza Bałtyckiego (BEMIP).

Ponad to, pracownicy GAZ-SYSTEM S.A. na bieżąco angażują się w tworzenie kodeksów sieciowych na poziomie europejskim. Kodeksy te dotyczą takich zagadnień jak mechanizmy alokacji przepustowości w systemie przesyłowym, bilansowanie, interoperacyjność, taryfy.

Nowy model rynku gazu w Polsce - Instrukcja Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej (IRiESP)

W Polsce rok 2012 był okresem przełomowym dla tworzenia warunków dla zliberalizowanego rynku gazu. Opracowana przez GAZ-SYSTEM S.A. nowa Instrukcja Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej (IRiESP) wprowadza istotne zmiany, które umożliwią liberalizację i rozwój polskiego rynku gazu oraz harmonizację zasad funkcjonowania systemu ze standardami wypracowanymi przez europejskich operatorów sieci przesyłowych. Instrukcja wdraża operacyjne narzędzia do rozwoju giełdowego rynku gazu w Polsce oraz implementuje rozwiązania zawarte w III Pakiecie Energetycznym.

Nowa wersja IRiESP jest pierwszą wprowadzającą tak wiele nowych rozwiązań systemowych jednocześnie i pierwszą tak szeroko konsultowaną z rynkiem. Decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki zmieniona IRiESP została zatwierdzona w lipcu 2012 roku i weszła w życie 1 stycznia 2013 roku.

KODEKS SIECI NAJWAŻNIEJSZE ZMIANY W IRiESP

Zawieranie umów i kontraktowanie usług GAZ-SYSTEM S.A.

- IRiESP wprowadza zmianę formy kontraktowania usług przesyłowych. Każdy podmiot korzystający z usług przesyłowych będzie zawierał z GAZ-SYSTEM S.A. tylko jedną umowę, która będzie miała charakter ramowy i będzie stanowiła podstawę do występowania do operatora z wnioskami o możliwość korzystania z wybranych przez klientów punktów wejścia do lub wyjścia z systemu przesyłowego.

Wirtualny punkt obrotu gazem

- Instrukcja wprowadza w systemie gazu wysokometanowego punkt wirtualny, czyli miejsce bez fizycznej lokalizacji w systemie przesyłowym, w którym następuje obrót paliwem gazowym.
- Wprowadzenie wirtualnych punktów wejścia/wyjścia otworzyło drogę do stworzenia w Polsce giełdy gazu, ale także umożliwi przeprowadzanie transakcji zawieranych na rynku pozagiełdowym (OTC) oraz transakcji z GAZ-SYSTEM S.A. na Rynku Usług Bilansujących.

Aukcyjny przydział przepustowości

- GAZ-SYSTEM S.A. zaproponował w IRiESP mechanizmy aukcyjne, które pozwolą najbardziej efektywnie wykorzystać dostępne przepustowości.
- Są one oparte na rozwiązaniach przygotowanych przez Europejską Sieć Operatorów Systemów Przesyłowych Gazu Ziemnego (ENTSO-G) i odpowiadają rozwiązaniom ogólnie przyjętym w Europie oraz wytycznym Komisji Europejskiej.

Rynek usług bilansujących

- Nowa Instrukcja zakłada funkcjonowanie Rynku Usług Bilansujących, zapewniającego narzędzia do bilansowania systemu. Stronami transakcji na tym rynku będą użytkownicy systemu przesyłowego oraz GAZ-SYSTEM S.A. jako operator systemu przesyłowego (OSP).
- Celem stworzenia rynku usług bilansujących jest zapewnienie narzędzi pozwalających GAZ-SYSTEM S.A. na zachowanie integralności systemu oraz zapewnienie bezpieczeństwa przesyłu gazu z wykorzystaniem mechanizmów rynkowych.

Porozumienia z operatorami OSD i OSM oraz obszary dystrybucyjne

- W celu uproszczenia funkcjonowania rynku gazu stworzono obszary dystrybucyjne, reprezentowane przez jeden punkt wejścia i jeden punkt wyjścia dla całego obszaru działania poszczególnych OSD.
- Operatorzy systemów dystrybucyjnych (OSD) oraz magazynowania (OSM) zawierają z GAZ-SYSTEM S.A. międzyoperatorską umowę przesyłową (MUP), która będzie obejmować zakres obecnie obowiązujących porozumień operatorskich oraz inne kwestie związane między innymi z nowym systemem przydziału zdolności przesyłowych i przepustowości.

Marek Woszczyk,
Prezes Urzędu Regulacji Energetyki

Ubiegły rok to czas bardzo intensywnej i owocnej współpracy pomiędzy operatorem systemu przesyłowego a regulatorem rynku. Nasze prace w 2012 roku koncentrowały się na uzgodnieniu i doprecyzowaniu zasad funkcjonowania nowego modelu rynku gazu oraz na zagadnieniach związanych z implementacją przepisów nowej instrukcji ruchu. Fundamentalne znaczenie miała praca koncepcyjna i analityczna wykonana przez GAZ-SYSTEM S.A.

W wyniku tych prac GAZ-SYSTEM S.A. przedstawił regulatorowi do zatwierdzenia nową instrukcję ruchu sieci przesyłowej, która wprowadziła wiele udogodnień dla uczestników rynku, tworząc jednocześnie odpowiednie warunki dla rozwoju konkurencyjności oraz płynności na krajowym rynku gazu. Poprzez wprowadzenie do instrukcji tzw. punktu wirtualnego, który stwarza warunki do zakupu i sprzedaży gazu w oderwaniu od jego fizycznej lokalizacji, uproszczono zasady korzystania z systemu przesyłowego oraz ułatwiono nowym podmiotom wejście na rynek. Zmiany te umożliwiły uruchomienie obrotu gazem na Towarowej Giełdzie Energii S.A. oraz zwolnienie z przedstawienia do zatwierdzenia przez Prezesa URE taryf dla hurtowego obrotu błękitnym paliwem na początku roku 2013. Nowe rozwiązania wprowadzone w IRIESP przyczyniają się do harmonizacji zasad funkcjonowania na polskim rynku gazu oraz usprawniają współpracę operatora systemu przesyłowego z innymi operatorami na poziomie krajowym i ogólnoeuropejskim.

Ubiegły rok oceniam jako okres bardzo wyťažonej pracy wykonanej przez operatora, której efekty są już teraz pozytywnie oceniane przez uczestników rynku gazu, a w przyszłości pozwolą na pojawienie się istotnych zmian w strukturze tego rynku dzięki zaistnieniu faktycznej konkurencji.

Stanisław Brzęczkowski
Kierownik Działu Bilansowania,
Pion Krajowa Dyspozycja Gazu GAZ-SYSTEM S.A.

Jaki był cel wypracowania nowych zasad na rynku gazu?

Opracowanie nowego modelu rynku gazu oraz projektu nowej Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej GAZ-SYSTEM S.A. było złożonym, ale bardzo ciekawym projektem. Zespołowi, który go realizował, ramy wytyczały europejskie regulacje z jednej strony, a z drugiej strony przyświecał pomysł dopasowania do polskiej specyfiki rynku tak, aby o efekcie można było powiedzieć, że Instrukcja jest skrojona na miarę naszych potrzeb i że tworzy dla rynku nowe możliwości. Chodziło o to, by ułatwić pracę naszym klientom, zamawiającym usługę przesyłu. Chcieliśmy też dać odbiorcom gazu możliwość zmiany dostawcy i bardziej samodzielnego zarządzania ich portfelem dostawców gazu.

Kiedy i od czego rozpoczął się projekt?

Początek prac to II połowa 2011 roku – rozpoczęliśmy wewnętrzne dyskusje nad kształtem modelu i zakresem zmian. Najważniejsze w pracy operatora są relacje z grupami klientów i operatorów, więc zdefiniowaliśmy potrzeby głębokich przekształceń we wzajemnych zależnościach, przemyśleliśmy wzajemne obowiązki stron i zaproponowaliśmy nowy podział zadań, które składają się na sprawną pracę systemu przesyłowego i systemów z nim współpracujących. Podjęliśmy też współpracę z Towarową Giełdą Energii w Warszawie (TGE), która była odpowiedzialna za zorganizowanie giełdy gazu.

Jak wyglądał proces konsultacji projektu Instrukcji?

W lutym 2012 roku zorganizowaliśmy pierwsze warsztaty dla uczestników rynku i nastąpiła pierwsza konfrontacja naszej koncepcji z ich oczekiwaniami. Nasze propozycje zostały pozytywnie przyjęte i przystąpiliśmy do pisania dokumentu. Na kolejnych warsztatach, w maju 2012 roku, poddaliśmy projekt szczegółowej analizie wspólnie z uczestnikami rynku. Łącznie zgłosili oni kilkaset uwag do opublikowanego projektu. Zgodnie z wymogami prawa i dobrymi praktykami na każdą z uwag zostało opracowane i opublikowane stanowisko na stronie GAZ-SYSTEM S.A., aby wszyscy mogli mieć tę samą wiedzę o projekcie. W czerwcu i lipcu 2012 roku trwały uzgodnienia projektu Instrukcji z Urzędem Regulacji Energetyki. Ostatecznie 24 lipca 2012 roku Prezes URE zatwierdził nową Instrukcję.

Jak wyglądała praca po zatwierdzeniu Instrukcji?

Po decyzji Prezesa URE nasz zespół przygotował wymagania do systemów informatycznych wspierających realizację nowego modelu rynku. Testowaliśmy i wdrożyliśmy komplet systemów informatycznych, obsługujących nowy model relacji z klientami i sposób wymiany informacji. Umowa, jaką GAZ-SYSTEM S.A. zawarł z TGE S.A., sformalizowała wszystkie aspekty wzajemnej współpracy.

W IV kwartale 2012 roku trwała bardzo intensywna praca nad zmianą dotychczasowych umów przesyłowych na nowe ramowe umowy przesyłowe i nad opracowaniem przydziałów zdolności przesyłowych. Negocjowaliśmy również Międzyoperatorskie Umowy Przesyłowe. Sporym wyzwaniem było sfinalizowanie procesu taryfowego, czyli praca nad przygotowaniem i zatwierdzeniem taryfy GAZ-SYSTEM S.A. odpowiadającej zapisom Instrukcji i zgodnej z nowym modelem rynku. W efekcie tych prac ostatecznie nowe zasady funkcjonowania rynku gazu zaczęły obowiązywać od 1 stycznia 2013 roku.

10 korzyści z wprowadzenia nowej Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej

- Ułatwienie nowym podmiotom wejścia na rynek gazu.
- Umożliwienie handlu gazem w oderwaniu od fizycznej lokalizacji w sieci.
- Implementacja tzw. III Pakietu Energetycznego wynikającego z Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2009/73/WE i Rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady nr 713/2009 oraz 715/2009.
- Rozerwanie fizycznych punktów wejścia i wyjścia tzn. umożliwienie transportu gazu od fizycznych punktów wejścia do punktu wirtualnego i od punktu wirtualnego do fizycznych punktów wyjścia, poprzez dwa odrębne podmioty.
- Uproszczenie rozliczeń ilości gazu wprowadzonego do sieci i odebranego z sieci tzn. bilansowania handlowego.
- Określenie zasad współpracy z Towarową Giełdą Energii (TGE) - umożliwienie sprzedaży oraz zakupu paliwa gazowego na giełdzie po cenach ustalonych na zasadach rynkowych i przy zachowaniu pełnej anonimowości transakcji.
- Stworzenie Rynku Usług Bilansujących - narzędzia pozwalającego na zachowanie integralności systemu oraz zapewnienie bezpieczeństwa przesyłu gazu w oparciu o mechanizmy rynkowe.
- Wprowadzenie mechanizmów aukcyjnych na połączenia z innymi systemami gazowymi UE.
- Uproszczenie procedury zmiany sprzedawcy paliwa gazowego i zwiększenie jej skuteczności dla klientów, którzy zdecydowali się wybrać nowego sprzedawcę.
- Uproszczenie zasad korzystania z systemu gazowego.

KLIENT W NOWEJ IRIESP

Najważniejszym celem pracy GAZ-SYSTEM S.A. nad nową Instrukcją Ruchu i Eksploatacji Sieci (IRiESP) było uproszczenie zasad korzystania z systemu gazowego, a poprzez to ułatwienie nowym podmiotom wejścia na rynek gazu. Aby zrealizować te cele, niezbędne było przeorganizowanie sposobu kontraktowania przepustowości, wprowadzenie punktu wirtualnego, wprowadzenie nowych narzędzi do bilansowania handlowego i fizycznego.

Piotr Bujalski

Zastępca Dyrektora Pionu Krajowa Dyspozycja Gazu, GAZ-SYSTEM S.A.

Jakie zmiany w IRiESP są najważniejsze z punktu widzenia klienta?

Wprowadziliśmy w IRiESP nowy model kontraktowania usług w GAZ-SYSTEM S.A. Zawarcie nowej ramowej umowy przesyłowej spowodowało do formalnej rejestracji klienta, a rozbudowa umowy o konkretne punkty wejścia i wyjścia może następować w dowolnym momencie i wedle potrzeb klienta poprzez przydział przepustowości oraz zdolności. Połączyliśmy dla każdego klienta wszystkie jego dotychczasowe umowy w jedną, aby zapewnić spójne i jednolite zasady oraz wspólne bilansowanie.

Nowa IRiESP umożliwia transport gazu od fizycznych punktów wejścia do punktu wirtualnego i od punktu wirtualnego do fizycznych punktów, przez dwa odrębne podmioty. Dzięki takiemu rozwiązaniu, klient GAZ-SYSTEM S.A. może kupić gaz w punkcie wirtualnym transakcji wzajemnych (OTC) lub w punkcie Giełda Gazu.

Aby zapewnić większą elastyczność systemu bilansowania, wprowadziliśmy do instrukcji Rynek Usług Bilansujących - narzędzie pomagające GAZ-SYSTEM S.A. zbilansować system fizycznie. Daliśmy użytkownikom możliwość złożenia do GAZ-SYSTEM S.A. oferty usługi systemowej (w szczególności zadeklarowania dostarczenia gazu lub zmniejszenia jego poboru w konkretnych fizycznych lokalizacjach), co będzie pomagać uczestnikom tego rynku bilansować ich portfolio, a nam da możliwość wyrównywania zapotrzebowania na gaz i pomoże stabilizować pracę systemu.

Innym ważnym elementem IRiESP, jest procedura zmiany sprzedawcy, która stwarza możliwości skorzystania ze zdolności przesyłowych bezpośrednio przez odbiorców gazu. Zapisaliśmy w IRiESP zasadę, że zdolność przesyłowa pozostaje oddzielona od samego paliwa gazowego, więc odbiorca sam może zdecydować, u kogo chce się zaopatrywać w gaz lub, że sam chce go kupić na przykład na giełdzie i przetransportować przez nasz system. Pozwala to na stworzenie możliwości rzeczywistego konkurowania o klienta przez firmy obrotowe. Przepustowość, która podąża za odbiorcą, pozwala mu samodzielnie budować portfel najkorzystniejszych dostaw, w tym poprzez ewentualne zakupy na giełdzie gazu lub w ramach transakcji wzajemnych.

Mamy sygnały, że te nowe rozwiązania zostały bardzo dobrze przyjęte przez naszych klientów i z zadowoleniem obserwujemy pozytywne reakcje rynku na zaproponowane przez nas zmiany.

WSPÓŁPRACA Z TOWAROWĄ GIEŁDĄ ENERGII

GAZ-SYSTEM S.A. podjął w styczniu 2012 roku współpracę z Towarową Giełdą Energii S.A. w zakresie stworzenia giełdowego rynku gazu w Polsce. W ramach współpracy w spółkach zostały powołane zespoły robocze, odpowiedzialne za przygotowanie rozwiązań prawnych, organizacyjnych oraz technicznych w celu stworzenia giełdowego obrotu gazem. Szczegółowe zasady współpracy określone zostały w umowie podpisanej pomiędzy GAZ-SYSTEM S.A. a Towarową Giełdą Energii S.A. 11 października 2012 roku.

WSPÓŁPRACA MIĘDZYOPERATORSKA

Aby ułatwić kontraktowanie usług klientom GAZ-SYSTEM S.A. korzystającym z systemów współpracujących (dystrybucyjnych - OSD, magazynowego - OSM), wprowadziliśmy nowy model współpracy i kontraktowania przepustowości na połączeniach z systemami tych operatorów (OSD i OSM) polegający na tym, że tylko OSD i OSM kupują przepustowość na fizycznych punktach łączących ich systemy z systemem przesyłowym GAZ-SYSTEM S.A. Punkt połączenia systemów, przez który popłynie gaz, podlega wyłącznie uzgodnieniom pomiędzy operatorami.

Porozumienie z Operatorem Systemu Magazynowania (OSM)

20 grudnia 2012 roku GAZ-SYSTEM S.A. i Operator Systemu Magazynowania Sp. z o.o. podpisali porozumienie o współpracy międzyoperatorskiej. Dokument reguluje zasady bieżącej współpracy między operatorem sieci przesyłowej i operatorem systemu magazynowania.

Podpisany dokument uwzględnia zasady funkcjonowania nowego modelu rynku gazu wynikające z nowej Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej, w szczególności dotyczące zakupu przez operatora systemu magazynowania przepustowości w systemie przesyłowym na styku z instalacjami magazynowymi. Uregulowano także zasady funkcjonowania konta operatorskiego pozwalającego na pełną, zgodną z nominacjami klientów realizację usługi magazynowania i przesyłania.

Joanna Kijas

Prezes Zarządu Operatora Systemu Magazynowania w 2012 roku

Podpisanie Porozumienia stanowi ważny krok na drodze do liberalizacji rynku gazu w Polsce. OSM jest obecnie jednym z nielicznych operatorów w Europie oferujących połączone usługi magazynowania i przesyłu. Uzgodnione pomiędzy operatorami zasady współpracy, pozwolą na realizację połączonych usług zgodnie ze zgłoszeniami klientów i w sposób zapewniający bezpieczeństwo pracy systemu przesyłowego i instalacji magazynowych.

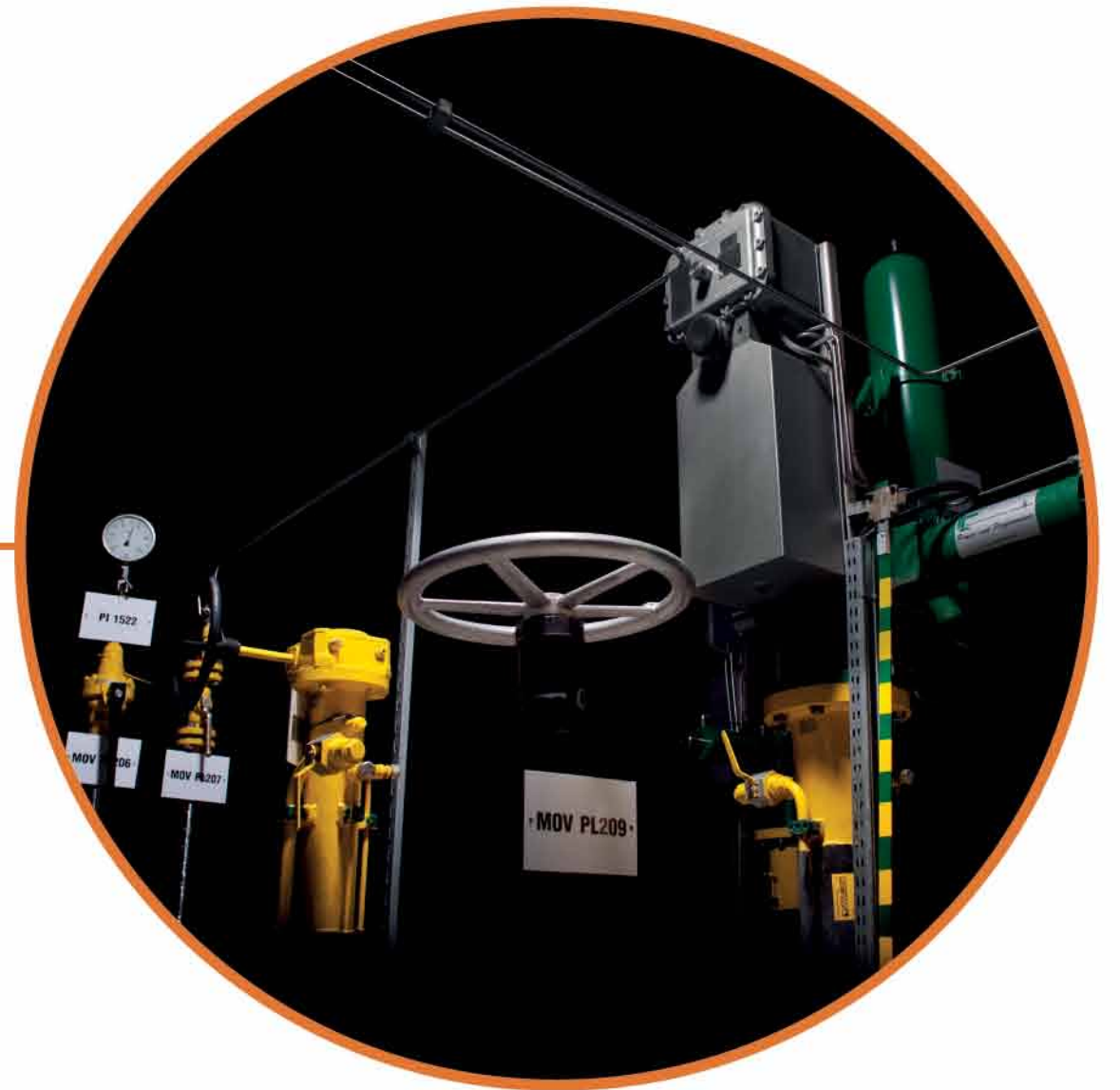

06

ZARZĄDZANIE

- Systemy zarządzania w GAZ-SYSTEM S.A.
- Zarządzanie z perspektywy zrównoważonego rozwoju
- GAZ-SYSTEM S.A. jako odpowiedzialny pracodawca
- Zarządzanie środowiskowe
- Dane finansowe

SYSTEMY ZARZĄDZANIA W GAZ-SYSTEM S.A.

Zarządzanie ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem w GAZ-SYSTEM S.A. odbywa się w oparciu o system ERM (Enterprise Risk Management), który ma na celu zapewnienie systemowego podejścia do ryzyka w spółce. Proces zarządzania ryzykiem pozwala na podejmowanie decyzji biznesowych z pełną świadomością istniejących ryzyk.

Wojciech Szyksznia

Zastępca Dyrektora Pionu Audytu i Bezpieczeństwa, GAZ-SYSTEM S.A.

Zarządzanie ryzykiem nie jest niczym nowym w GAZ-SYSTEM S.A. Stanowi ono integralną część efektywnego zarządzania organizacją, jej procesami i realizowanymi projektami. Spółka realizuje liczne programy mające na celu monitorowanie działalności firmy oraz zarządzanie i nadzór nad kluczowymi ryzykami. Następuje to wprost w odniesieniu do konkretnych projektów, jak również poprzez zintegrowane podejście do ryzyka całej organizacji, które ma zapewnić wdrożony proces (system) korporacyjnego zarządzania ryzykiem tzw. ERM. Zarządzanie ryzykiem jest procesem ciągłym podlegającym nieustannym modyfikacjom, będącym konsekwencją zmieniającego się otoczenia gospodarczego, działalności spółki, zaistniałych incydentów i zmian dotyczących wpływu poszczególnych ryzyk na cele strategiczne organizacji, dlatego wymaga on cyklicznego przeglądu oraz aktualizacji.

Procesy dotyczące obsługi ryzyka zostały zdefiniowane w dokumencie „Polityka Korporacyjnego Zarządzania Ryzykiem”, który określa infrastrukturę zarządzania ryzykiem, wyznacza role i zakres odpowiedzialności. Zawiera niezbędne procedury określające proces ERM oraz wskazuje drogę doskonalenia systemu. Głównym celem tego procesu jest przewidywanie i unikanie zagrożeń oraz potencjalnych strat związanych z czynnikami determinującymi dane ryzyka, jak i rozpoznawanie oraz wykorzystywanie możliwości związanych z istnieniem poszczególnych ryzyk w celu zwiększenia wartości spółki.

Do kluczowych standardów obowiązujących w zakresie zarządzania ryzykiem w GAZ-SYSTEM S.A. należą:

- Polityka Korporacyjnego Zarządzania Ryzykiem – regulacja wewnętrzna definiująca proces zarządzania ryzykiem w spółce - oparta na standardzie ERM (Enterprise Risk Management) COSO II.
- Metodyka zarządzania projektami TenStep – stosowana przy zarządzaniu projektami w spółce, reguluje zarządzanie ryzykiem w projektach.
- System Eksploatacji Sieci Przesyłowych – zestaw regulacji wewnętrznych mających na celu m.in. minimalizację ryzyk awarii technicznych.
- Polityka Systemu Zarządzania – zestaw regulacji wewnętrznych mających na celu m.in. zarządzanie ryzykiem w obszarze jakości świadczonych usług, wpływu na środowisko naturalne, bezpieczeństwa pracy i bezpieczeństwa informacji. Certyfikat ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001, ISO27001.
- Dobre praktyki audytorskie opublikowane przez Institute of Internal Auditors (IIA).

W celu optymalizacji i usprawnienia procesu zarządzania ryzykiem spółka wykorzystuje informatyczne narzędzie wspierające SASOpRisk. Wdrożone rozwiązanie umożliwia zbieranie danych, ich analizę i kontrolę ryzyka, zgodnie z przyjętym w spółce modelem.

Funkcjonujące w GAZ-SYSTEM S.A. procesy zarządzania ryzykiem obejmują m.in. szacowanie i kwantyfikację ryzyka oraz wskazują zasady reagowania na ryzyka. Zidentyfikowane ryzyka zostają ocenione z perspektywy wpływu na całą organizację. Dla najważniejszych projektów prowadzone są audyty on-going, aby na bieżąco monitorować ryzyka i proaktywnie nimi zarządzać.

W praktyce realizowane podejście oznacza, iż kluczowe ryzyka są systematycznie identyfikowane, analizowane i oceniane. Ponadto zebrane informacje stanowią podstawę do opracowania aktualnej Mapy Ryzyk, przedstawiającej obecną ekspozycję spółki na ryzyko. Wyniki analizy ryzyka stanowią również bazę do tworzenia Planu audytu. Zastosowany sposób postępowania pozwala na hierarchizację podejmowanych czynności w ramach funkcji audytu wewnętrznego oraz zapewnienie zgodności i spójności tematów audytowych z celami spółki.

Wyniki z przeprowadzonych zadań audytorskich stanowią jedną z podstaw do aktualizacji bazy ryzyk operacyjnych w celu wdrażania solidnych metod postępowania z różnymi zagrożeniami, przy jednoczesnej minimalizacji kosztów i strat wystąpienia danego ryzyka.

Zarządzanie dostawcami

W 2012 roku GAZ-SYSTEM S.A. uzyskał certyfikat ISO 9001:2008 w zakresie zarządzania dostawcami, w tym kwalifikacji dostawców, okresowej oceny kwalifikowanych dostawców oraz realizacji audytów kwalifikowanych dostawców.

W związku z tym spółka rozwija bazę dostawców gwarantujących usługi na najwyższym poziomie, która została nazwana Listą Kwalifikowanych Dostawców (LKD). Procesem kwalifikacji objętych zostało 17 głównych kategorii zakupowych z obszaru inwestycji i eksploatacji, z podziałem na dostawców wyrobów, dostawców usług i wykonawców robót budowlano-montażowych.

W ramach procesu kwalifikacji przeprowadzono w raportowanym okresie audyty u 8 dostawców z LKD. Audytowano System Zarządzania Jakością wdrożony u dostawców, w tym w szczególności nadzorowanie dokumentacji, zarządzanie zasobami ludzkimi, utrzymanie infrastruktury, planowanie i realizację robót budowlano-montażowych wykonanych na rzecz GAZ-SYSTEM S.A. U wszystkich audytowanych firm potwierdzono spełnienie wymagań w procesie kwalifikacji.

Dodatkowo GAZ-SYSTEM S.A. zorganizował edukacyjne spotkanie informacyjne z potencjalnymi wykonawcami w zakresie robót budowlano-montażowych, w którym uczestniczyli przedstawiciele 96 firm wykonawczych. Spółka zorganizowała również seminarium dla dostawców i dystrybutorów środków ochrony indywidualnej, którego celem było omówienie warunków pracy oraz zagrożeń występujących w strefach zagrożenia wybuchem, a także wymagań stawianych dostawcom środków ochrony indywidualnej. W spotkaniu udział wzięli przedstawiciele 10 firm zewnętrznych.

Przy wyborze dostawców spółka kieruje się zasadami określonymi w „Instrukcji udzielania zamówień w Operatorze Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.” Zgodnie z przepisami prawa krajowego i europejskiego spółka przestrzega również zasady równego traktowania wykonawców i uczciwej konkurencji. Najczęściej stosowanym kryterium wyboru dostawców jest cena. Dodatkowymi kryteriami stosowanymi przez GAZ-SYSTEM S.A. w niektórych postępowaniach są: okres gwarancji, termin realizacji czy dostępność świadczonych przez danego dostawcę usług. Lokalizacja nie jest brana pod uwagę jako czynnik mający wpływ na wybór dostawców.

Funkcjonujące w GAZ-SYSTEM S.A. procedury przetargowe prowadzone są zgodnie z wymaganiami Ustawy Prawo Zamówień Publicznych. Spółka nie ma możliwości sprawdzenia partnerów biznesowych pod kątem przestrzegania praw człowieka. GAZ-SYSTEM S.A. weryfikuje jednak, czy osoby wchodzące w skład organu reprezentującego dostawcę, lub sam dostawca jako podmiot zbiorowy, nie zostały skazane prawomocnym wyrokiem sądowym, na przykład za nieprzestrzeganie praw osób wykonujących pracę zarobkową. W przypadku stwierdzenia skazania prawomocnym wyrokiem spółka wyklucza dostawcę z postępowania. Jedynie w przypadku dostawców znajdujących się na Liście Kwalifikowanych Dostawców sprawdzane jest przestrzeganie zasad z zakresu BHP. W badanym okresie firma nie zidentyfikowała działań dostawców, które mogłyby naruszyć prawa człowieka.

Dodatkowo w raportowanym okresie spółka wdrożyła normę ISO 9001 w zakresie koordynacji, monitorowania przygotowania i realizacji programu inwestycji w Pionie LNG. Obowiązujący w GAZ-SYSTEM S.A. System Zarządzania jest rozbudowany i zapewnia procesowe zarządzanie jakością w wybranych procesach, zarządzanie środowiskiem, bezpieczeństwem i higieną pracy oraz bezpieczeństwem informacji we wszystkich obszarach działalności spółki.

Efekt wdrożonych norm ISO jest skuteczny system zarządzania oparty o cykl Deminga (planuj, wykonaj, sprawdź i działaj). Wszystkie działania rozpoczynają się od planowania, które odbywa się z wyprzedzeniem. Przed sporządzeniem planów analizowana jest obecna sytuacja oraz potencjalne skutki zmian. Następnie zmiana zostaje wdrożona, a jej rezultat przeanalizowany. Kolejnym krokiem jest realizacja procesu z zaimplementowaną zmianą, czyli faza właściwa.

Zarządzanie infrastrukturą

Wykonując czynności eksploatacyjne GAZ-SYSTEM S.A. stosuje się między innymi do zapisów Systemu Eksploatacji Sieci Przesyłowej (SESP), który stanowi autorski zbiór procedur i instrukcji, szczegółowo opisujących metody postępowania przy wykonywaniu czynności eksploatacyjnych dla poszczególnych elementów sieci przesyłowej.

Celem funkcjonowania SESP jest konieczność jednolitego wykonywania i dokumentowania czynności eksploatacyjnych infrastruktury systemu przesyłowego w skali całej spółki. Pozwala to na realizację procesu eksploatacji w sposób technicznie poprawny i uporządkowany, nadzór nad prawidłowym wykonywaniem czynności oraz na prowadzenie analiz porównawczych.

Spółka prowadzi eksploatację sieci w sposób skoordynowany i efektywny, z zachowaniem wymaganej niezawodności dostarczania paliw gazowych oraz ich jakości. Wykonuje niezbędne konserwacje i remonty z poszanowaniem środowiska naturalnego. W raportowanym okresie w ramach Planu Remontów wykonano 337 zadań remontowych o różnym zakresie prac o łącznej wartości ponad 46 mln PLN.

W ramach programu diagnostyki stanu technicznego gazociągów za pomocą tłumików inteligentnych w 2012 roku zrealizowano czyszczenie i badanie gazociągów o łącznej długości 167 km.

W 2012 roku miała miejsce optymalizacja procedur określonych w SESP. Przeprowadzona była również reorganizacja służb eksploatacyjnych operatora, której celem jest zwiększenie bezpieczeństwa funkcjonowania sieci przesyłowej. Reorganizacja tych służb została zakończona w Oddziałach w Gdańsku i Wrocławiu, a w Oddziałach w Rembelszczyźnie i w Poznaniu zostanie zakończona w 2013 roku.

Działania w zakresie badań i rozwoju technicznego zrealizowane w 2012 roku

- powołanie w GAZ-SYSTEM S.A. Zespołu ds. Badawczo-Rozwojowych
- kontynuacja badań wielkości emisji gazu ziemnego oraz weryfikacja współczynników emisji z wybranych tłocznii gazu występujących w systemie przesyłowym GAZ-SYSTEM S.A.
- analiza możliwości wprowadzenia biogazu do sieci przesyłowej – opracowanie warunków technicznych wprowadzenia biogazu do sieci przesyłowej
- analiza możliwości wykorzystania ekspanderów prądotwórczych na stacjach gazowych wysokiego ciśnienia
- badanie urządzeń korelacyjnych do wyznaczania wartości ciepła spalania
- opublikowanie w Biuletynie Urzędu Patentowego dwóch zgłoszeń wniosków patentowych dotyczących stanowiska do wzorcowania gazomierzy przy ciśnieniu roboczym w powstającym w Hołowczycach Laboratorium Wzorcowania Gazomierzy

Na działania w zakresie badań i rozwoju technicznego GAZ-SYSTEM S.A. wydał w 2012 roku 552 300 PLN.

Implementacja SAP

W styczniu 2012 roku została uruchomiona i zaczęła obowiązywać w spółce wersja produkcyjna systemu ERP (ang. Enterprise Resource Planning) w pełnym zakresie. Nadrzędnym celem projektu ERP było podniesienie efektywności działań we wszystkich istotnych obszarach funkcjonowania GAZ-SYSTEM S.A.

Równolegle do uruchomienia systemu prowadzono w spółce tzw. asystę wdrożeniową, która polegała na wsparciu technicznym użytkowników przez kompetentnych konsultantów. W firmie odbywały się także warsztaty i szkolenia dla wewnętrznych użytkowników. Na podstawie zgłaszanych uwag i potrzeb użytkowników rozszerzano dostępne funkcjonalności, jak również wykorzystano system do działań zaawansowanych, na przykład w zakresie kontrolingu.

Wdrożenie systemu SAP ERP w GAZ-SYSTEM S.A. zostało wyróżnione srebrną nagrodą w kategorii dużych wdrożeń w konkursie SAP Quality Awards 2012 dla regionu Europy Środkowo-Wschodniej. Jury konkursu, w którego skład wchodził specjaliści SAP i niezależni eksperci w zakresie wdrożeń aplikacji biznesowych, nagrodziło GAZ-SYSTEM S.A. za „jeden z największych i najbardziej kompleksowych projektów ERP zrealizowanych w Polsce w ostatnich latach”. Przyznając nagrodę, jury podkreśliło bardzo jasne wyznaczenie celów biznesowych projektu, ściśle zharmonizowanych z długofalową strategią GAZ-SYSTEM S.A., a także doskonałe procedury projektowe, wprowadzenie procesów zarządzania zmianą, przekazywania wiedzy z pomocą narzędzi e-learningowych oraz spójnego systemu zapewniania jakości.

Metodyka zarządzania projektami GazStep

W celu skutecznego zarządzania prowadzeniem inwestycji GAZ-SYSTEM S.A. stosuje opracowaną w 2010 roku metodykę GazStep. Opracowane narzędzia pozwalają menedżerom w skuteczny sposób monitorować dużą ilość projektów, reagować na zagrożenia, planować finansowanie projektów oraz zarządzać dostępnymi zasobami ludzkimi. Metodyka GazStep powstała na bazie metodyki TenStep Project Management Process oraz bazuje na powszechnie uznawanym na świecie standardzie zarządzania projektami, w pełni zgodnym z metodologią PMBOK Guide® opracowaną przez Project Management Institute. GazStep jest syntezą dobrych praktyk i doświadczeń wielu firm oraz szerokiej wiedzy pracowników GAZ-SYSTEM S.A. na temat specyfiki realizacji przedsięwzięć w branży gazowniczej.

ZARZĄDZANIE Z PERSPEKTYWY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Zgodnie ze strategią biznesową GAZ-SYSTEM S.A., zrównoważony rozwój stanowi kompleksowe wsparcie funkcjonowania spółki. W celu efektywnej realizacji działania w ramach piątego kierunku strategii biznesowej – zarządzanie spółką z perspektywy zrównoważonego rozwoju wdrożono „Regulamin funkcjonowania struktury zarządzania aspektami zrównoważonego rozwoju w GAZ-SYSTEM S.A.”

Struktura opisuje zakres obowiązków i uprawnień w ramach organizacji, zasady komunikacji oraz sposób planowania i rozliczania projektów z zakresu społecznej odpowiedzialności biznesu. Pozwala także na efektywne wdrożenie oraz monitorowanie aspektów zrównoważonego rozwoju we wszystkich obszarach działalności biznesowej.

Strukturę zarządzania aspektami zrównoważonego rozwoju tworzą Sponsor (Zarząd), Lider ds. CSR (Rzecznik Prasowy), Zespół Projektowy ds. CSR (osoby z Zespołu ds. Komunikacji) oraz Koordynatorzy ds. CSR (osoby z pionów/oddziałów). Wszystkie te osoby były zaangażowane w proces tworzenia struktury i zasad raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju. Sponsor akceptuje, opiniuje i nadzoruje działania. Lider ds. CSR zarządza całością realizacji operacyjnej projektów z zakresu CSR, tak aby były one realizowane zgodnie z przyjętym harmonogramem, zakresem rzeczowym oraz budżetem. Zajmuje się także monitorowaniem postępów pracy oraz komunikacją zakończonych działań. Zespół Projektowy ds. CSR wraz z Koordynatorami ds. CSR są odpowiedzialni za wdrażanie programów CSR i gromadzą informacje niezbędne do ich realizacji. Stałą, coroczną praktyką jest raportowanie kwestii zrównoważonego rozwoju według wytycznych Global Reporting Initiative (GRI).

Zaangażowanie GAZ-SYSTEM S.A. w inicjatywy z zakresu CSR

GAZ-SYSTEM S.A. angażuje się w inicjatywy na rzecz promocji idei zrównoważonego rozwoju. Dzięki otwartości w stosunku do otoczenia spółka bierze aktywny udział w dialogu na temat postrzegania zrównoważonego rozwoju na polskim rynku. Przejawem zaangażowania GAZ-SYSTEM S.A. jest udział w stowarzyszeniach i inicjatywach, do których należą: Global Compact (od 2009 roku), Forum Odpowiedzialnego Biznesu (od 2012 roku), Odpowiedzialna Energia (od 2009 roku), Grupa robocza ds. społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw przy Ministerstwie Gospodarki (od 2010 roku) oraz Koalicja na rzecz odpowiedzialnego biznesu, w ramach której spółka przyjęła Kodeks Odpowiedzialnego Biznesu. Dodatkowo w kwietniu 2012 roku GAZ-SYSTEM S.A. zadebiutował w Rankingu Odpowiedzialnych Firm 2012, opracowanym przez Centrum Etyki Biznesu Akademii Leona Koźmińskiego i Dziennik Gazeta Prawna. Spółka zajęła 4. pozycję wśród debutantów, 9. miejsce wśród firm z sektora energetycznego oraz 40. pozycję w ogólnym zestawieniu. W czerwcu 2012 roku spółka podpisała Deklarację polskiego biznesu na rzecz zrównoważonego rozwoju. Deklaracja potwierdza zaangażowanie polskich przedsiębiorców w działania zmierzające do osiągnięcia celów strategicznych zapisanych w raporcie Wizja Zrównoważonego rozwoju dla polskiego biznesu 2050.

Spółka dąży do tego, aby zadania z obszaru CSR miały odzwierciedlenie w kulturze korporacyjnej organizacji i były jasno komunikowane pracownikom. W 2012 roku dla pracowników spółki zaangażowanych w zbieranie danych i identyfikowanie tzw. dobrych praktyk zorganizowano warsztaty na temat raportowania GRI. Wypracowano także założenia strategii wolontariatu pracowniczego wraz z planem komunikacji dla projektu. Program wolontariatu pracowniczego GAZ-SYSTEM S.A. jest wdrażany od stycznia 2013 roku. Przeprowadzony został również konkurs fotograficzny o tematyce ekologicznej „GAZ-SYSTEM dla natury”. Zwycięskie prace zostały opublikowane w kalendarzu ściennym GAZ-SYSTEM S.A. na 2013 roku.

ODPOWIEDZIALNY PRACODAWCA

Odpowiedzialne podejście GAZ-SYSTEM S.A. do zarządzania zasobami ludzkimi przejawia się w określeniu przejrzystych zasad dotyczących m.in. rekrutacji, zatrudnienia, awansu czy podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników. Na koniec 2012 roku w spółce było zatrudnionych 2299 osób, w tym w Centrali 15,0% personelu, w Gdańsku 8,3%, w Poznaniu 13,4%, we Wrocławiu 12,4%, w Świerklanach 9,9%, w Rembelszczyźnie 15,0% i w Tarnowie 26,0%.

Struktura zatrudnienia	2011 r.	2012 r.
Łączna liczba pracowników według typu zatrudnienia, rodzaju umowy o pracę i regionu w podziale na płeć		
a) Łączna liczba pracowników zatrudnionych w oparciu o umowę o pracę, w podziale na płeć:	2152	2299
Mężczyźni	1611	1726
Kobiety	541	573
b) Liczba pracowników nadzorowanych*, w podziale na płeć:	120	143
Mężczyźni	95	120
Kobiety	25	23
c) Liczba pracowników w podziale na regiony, według podziału administracyjnego opartego na skali działalności danej organizacji:		
Centrala	336	347
Gdańsk	169	190
Poznań	251	307
Wrocław	276	286
Świerklany	220	227
Rembelszczyzna	313	344
Tarnów	587	598

* Pracownicy nadzorowani - pracownicy niebędący pracownikami spółki, ale świadczący usługi na jej rzecz, np.: pracownicy ochrony, serwisu sprzątającego, serwisu narad itp.

W strukturze zatrudnionych przeważają mężczyźni, co wiąże się z przedmiotem działalności spółki i specyfiką wykonywanych zadań. Mimo to wszyscy pracownicy są równo traktowani i mają jednakowe prawo dostępu do wszystkich świadczeń oraz stanowisk. Większość pracowników GAZ-SYSTEM S.A. zatrudniona jest na podstawie umów o pracę na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy. Szczegółową strukturę zatrudnienia ze względu na typ zatrudnienia i rodzaj umowy przedstawiają poniższe zestawienia:

Pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy o pracę, w tym:	2011 r.	2012 r.
Ogółem	2152	2299
Pracownicy zatrudnieni na pełny etat, w tym:	2144	2288
Mężczyźni	1605	1720
Kobiety	539	568
Pracownicy zatrudnieni na niepełny etat, w tym:	8	11
Mężczyźni	6	6
Kobiety	2	5

Pracownicy zatrudnieni na czas nieokreślony, w tym:	2084	2078
Mężczyźni	1568	1552
Kobiety	516	526
Pracownicy zatrudnieni na czas określony, w tym:	68	221
Mężczyźni	43	174
Kobiety	25	47
Pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy zlecenia, w tym:	29	83
Mężczyźni	10	43
Kobiety	19	40
Pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy o dzieło, w tym:	8	5
Mężczyźni	7	3
Kobiety	1	2

Jedną trzecią kadry zarządzającej w GAZ-SYSTEM S.A. stanowią kobiety.

Kadra zarządzająca, w tym:	2011 r.	2012 r.
Mężczyźni	36	38
Kobiety	12	12
Ogółem	48	50

Obecnie w spółce pracują jedynie osoby narodowości polskiej, 75% z nich to mężczyźni, a 25% kobiety. Strukturę demograficzną osób zatrudnionych w GAZ-SYSTEM S.A. prezentuje poniższa tabela.

Procent pracowników, w podziale na wiek:	2011 r.		2012 r.	
Osoby poniżej 30 roku życia	9,3%	203	10,2%	235
Mężczyźni	60,0%	122	68,1%	160
Kobiety	40,0%	81	31,9%	75
Osoby w wieku 30-50 lat	56,5%	1237	54,3%	1247
Mężczyźni	73,4%	908	72,8%	908
Kobiety	26,6%	329	27,2%	339
Osoby powyżej 50 roku życia	34,2%	750	35,5%	817
Mężczyźni	79,9%	599	80,5%	658
Kobiety	20,1%	151	19,5%	159

Zarząd składa się w 100% z mężczyzn, w tym 33,3% stanowią osoby w wieku 30-50 lat oraz 67,7% powyżej 50 roku życia.

W raportowanym okresie wyższa kadra kierownicza zatrudniona w spółce pochodziła z polskiego (lokalnego) rynku pracy. W GAZ-SYSTEM S.A. nie istnieje polityka preferencyjnego traktowania lokalnych mieszkańców przy zatrudnianiu w głównych lokalizacjach organizacji.

GAZ-SYSTEM S.A. zapewnia pracownikom wolność stowarzyszania się. W spółce funkcjonują trzy związki zawodowe, które prowadzą dialog z pracodawcą oraz uczestniczą w kształtowaniu polityki personalnej. Spółka dokłada wszelkich starań w celu zapobiegania przejawom dyskryminacji. W 2012 roku zgłoszono jedną skargę. Komisja Antymobbingowa powołana do jej rozpatrzenia, po zapoznaniu się z materiałami w toku postępowania i po wnikliwym rozpatrzeniu sprawy, uznała, że skarga jest niezasadna.

Wynagrodzenia i benefity

Zasady wynagradzania w spółce określone są w dokumencie Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy. W 2012 roku średnie wynagrodzenie kobiet wyniosło 111,43% średniego wynagrodzenia mężczyzn.

Porównanie to wypada na niekorzyść kobiet jedynie w grupie menedżerów wyższego szczebla oraz wśród pracowników merytoryczno-administracyjnych. Stosunek podstawowego wynagrodzenia kobiet i mężczyzn obrazuje poniższa tabela:

Stosunek podstawowego wynagrodzenia kobiet do podstawowego wynagrodzenia mężczyzn według zajmowanego stanowiska w hierarchii organizacji:	2011 r.	2012 r.
Kierownictwo wyższego szczebla	93%	90%
Centrala	96,3%	92,7%
Gdańsk	82,2%	82,2%
Poznań	89,6%	86,5%
Rembelszczyzna	90,9%	85,3%
Świerklany	Brak kobiet	Brak kobiet
Tarnów	Brak kobiet	Brak kobiet
Wrocław	80,2%	79,1%
Kierownictwo średniego szczebla	123%	128%
Centrala	91,5%	94,2%
Gdańsk	124,3%	120,7%
Poznań	117,8%	124,5%
Rembelszczyzna	129,4%	127,5%
Świerklany	119,0%	117,9%
Tarnów	112,9%	119,7%
Wrocław	122,8%	119,4%
Pracownicy merytoryczni (wykonujący specyficzne branżowo zadania, np. zarządzanie inwestycjami)	100%	98%
Centrala	91,1%	91,7%
Gdańsk	92,2%	98,1%
Poznań	95,2%	92,9%
Rembelszczyzna	102,3%	96,8%
Świerklany	87,6%	89,0%
Tarnów	85,4%	87,2%
Wrocław	90,8%	95,2%
Pracownicy merytoryczno-administracyjni (np. HR, rachunkowość)	98%	101%
Centrala	96,8%	98,3%
Gdańsk	115,7%	110,0%
Poznań	104,1%	111,6%
Rembelszczyzna	81,4%	92,4%

Świerklany	91,4%	89,6%
Tarnów	104,2%	101,0%
Wrocław	90,1%	91,3%
Pracownicy techniczni	104%	103%
Centrala	Brak kobiet	Brak kobiet
Gdańsk	104,7%	98,1%
Poznań	Brak kobiet	Brak kobiet
Rembelszczyzna	106,5%	102,7%
Świerklany	104,0%	105,3%
Tarnów	95,3%	99,1%
Wrocław	92,5%	Brak kobiet

Odpowiedzialne miejsce pracy to także godna płaca oferowana pracownikom najniższego szczebla. Minimalne ustalone wynagrodzenie pracowników najniższego szczebla jest niezależne od miejsca pracy oraz płci pracownika. Jego poziom został ustalony w Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy.

Stosunek wysokości średniego wynagrodzenia tych pracowników do wysokości płacy minimalnej, ustanowionej w 2012 roku na poziomie 1500 PLN, wynosi dla mężczyzn 236%. Wśród pracowników najniższego szczebla brak jest kobiet, natomiast w Centrali oraz Oddziałach w Gdańsku i Świerklanach nie ma osób zatrudnionych na takich stanowiskach.

W 2012 roku w GAZ-SYSTEM S.A. uruchomiono w systemie TETA HRM funkcjonalność „pasków elektronicznych”, która pozwala pracownikom na szybki dostęp do informacji o wypłacanych świadczeniach pieniężnych. Dzięki połączeniu systemu TETA HRM z programem SAP możliwe jest sprawne rozliczenie rachunków związanych z delegacjami. Uruchomiono również funkcjonalność przekazywania deklaracji podatkowych PIT-11 oraz PIT-40 drogą elektroniczną z wykorzystaniem elektronicznego podpisu kwalifikowanego, zarówno do Urzędów Skarbowych, jak i do samych pracowników, co upraszcza proces związany z rozliczeniem podatkowym.

Małgorzata Kaczmarska
Zastępca Dyrektora Pionu Personalnego, GAZ-SYSTEM S.A.

Rok 2012 był rokiem pełnym wyzwań i wytężonej pracy dla służb personalnych, w szczególności w zakresie wartościowania i opisów stanowisk oraz zintensyfikowanych prac nad rozszerzeniem funkcjonalności systemu TETA HRM. W ubiegłym roku zostały opracowane: lista stanowisk modelowych oraz nowe opisy stanowisk. Wprowadzenie nowego podejścia do stanowisk modelowych i ich opisów tworzy podwaliny do budowania indywidualnych ścieżek karier pionowych, poziomych czy specjalistycznych. Kolejny projekt, którego realizacją służby personalne zajmą się w bieżącym roku jest Program Zarządzania Talentami. Jednym z celów programu jest identyfikacja kluczowych pracowników GAZ-SYSTEM S.A. oraz podniesienie ich kwalifikacji zawodowych, a także wyłonienie grupy pracowników, z których mogą być rekrutowani przyszli sukcesorzy. W 2013 roku przewidujemy również ciągłe poszerzanie i wprowadzanie nowych funkcjonalności w TETA HRM z zakresu modułu szkoleń i rekrutacji, co ułatwi i usprawni procesy personalne. Celem wprowadzanych rozwiązań jest dostosowanie się do ciągłego dynamicznego rozwoju naszej spółki.

Wszyscy pracownicy niezależnie od wymiaru czasu pracy i rodzaju umowy objęci są „Zakładowym Układem Zbiorowym Pracy z dnia 8 marca 2007 roku dla Pracowników Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM Spółka Akcyjna”. Dokument ten określa uprawnienia pracownicze wynikające z powszechnie obowiązujących przepisów prawa pracy oraz dodatkowe świadczenia oferowane pracownikom przez firmę. Pracodawca konsultuje kwestie dotyczące zatrudnienia oraz istotnych zmian w organizacji z partnerami społecznymi.

Pracownicy zatrudnieni w GAZ-SYSTEM S.A. mogą korzystać z niepublicznej opieki medycznej, w tym z kompleksowych konsultacji specjalistycznych, badań oraz zabiegów diagnostycznych. Z opieki medycznej mogą korzystać także członkowie rodzin pracowników oraz pracownicy, którzy przeszli już na emeryturę. Pracownicy spółki są także objęci ubezpieczeniem grupowym od nieszczęśliwych wypadków oraz na życie. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom zatrudnionych, w GAZ-SYSTEM S.A. funkcjonuje dodatkowy i niewymagany prawem Pracowniczy Program Emerytalny, z którego korzysta ponad 80% zatrudnionych w spółce.

Podstawowe rozwiązania ułatwiające pracownikom podjęcie decyzji o ewentualnym zakończeniu kariery zawodowej i przejściu na emeryturę zawarte są w obowiązujących regulacjach, z których najważniejszą jest Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy. Zgodnie z jego zapisami, pracownikowi, który pracował w spółce co najmniej 15 lat i obecnie chciałby przejść na emeryturę lub świadczenie przedemerytalne, przysługuje wyższa niż wynikająca z Kodeksu Pracy odprawa pieniężna.

Ponadto, pracownikowi, który zdecyduje się na przejście na emeryturę mimo zbliżającego się terminu nagrody jubileuszowej (mniej niż 12 miesięcy), nagroda ta nie przepada. Jest ona wypłacana w dniu rozwiązania stosunku pracy.

Dodatkowo emeryci zachowują możliwość korzystania w dalszym ciągu z niepublicznej opieki medycznej, świadczonej po promocyjnych cenach oraz z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Spółki. Firma dba również o podtrzymanie relacji i zapewnienie emerytom dalszego poczucia przynależności do organizacji poprzez zapraszanie na oficjalne okolicznościowe spotkania firmowe (spotkania świąteczne, uroczystości okolicznościowe) oraz poprzez organizowanie spotkań emerytów.

Zbliżający się termin nabycia praw do emerytury nie jest przeszkodą w kontynuacji kształcenia. Do dnia rozwiązania umowy o pracę pracownik ma prawo korzystać ze wszelkich dostępnych w spółce form kształcenia, mimo iż nabytą lub utrwaloną wiedzę spożytkuje w dowolny sposób już po ustaniu stosunku pracy.

Osoby zatrudnione w GAZ-SYSTEM S.A. mają zagwarantowany pakiet socjalny, który obejmuje częściowe finansowanie wypoczynku, działalności sportowo-rekreacyjnej, wydarzeń kulturalno-oświatowych czy wydarzeń losowych.

Dodatkowo spółka przyznaje pracownikom świadczenia wykraczające poza powszechnie obowiązujące przepisy prawa. Pracownicy mogą liczyć na:

- dzień wolny od pracy przypadający w święto branżowe „Barbórka” oraz świadczenie pieniężne z tej okazji
- nagrodę jubileuszową przyznawaną zgodnie z obowiązującym Zakładowym Układem Zbiorowym Pracy
- dodatkowe świadczenia pieniężne takie jak: nagroda z zysku, nagrody o charakterze motywacyjnym
- dwa dodatkowe dni urlopu (dla pracowników zatrudnionych u danego pracodawcy co najmniej 15 lat)
- wyższe wynagrodzenie za czas choroby dla pracowników zatrudnionych co najmniej 10 lat w spółce oraz dodatek uzupełniający za czas choroby z tytułu równego traktowania w zatrudnieniu dla pracowników powyżej 50 roku życia
- niepubliczną opiekę medyczną (ponad kodeksowe badania medycyny pracy) oraz pakiety abonamentowe w promocyjnych cenach dla członków rodzin pracowników
- preferencyjne oferty bankowe
- preferencyjne oferty odsprzedaży samochodów firmowych.

Powroty do pracy po urlopie macierzyńskim/ojcowskim

Odpowiedzialność GAZ-SYSTEM S.A. za pracowników oznacza także gwarancję powrotu do pracy dla rodziców korzystających z urlopów związanych z urodzeniem dziecka. Większość kobiet wraca na zajmowane wcześniej stanowisko pracy i zostaje w organizacji przynajmniej przez kolejnych 12 miesięcy.

Powroty do pracy po urlopie macierzyńskim/ojcowskim	2011 r.	2012 r.
Liczba osób przebywających na urlopie związanym z urodzeniem dziecka, w tym:	61	93
Kobiety	29	32
Mężczyźni	32	61
Liczba kobiet, które wróciły do pracy po urlopie macierzyńskim	16	32
Liczba kobiet, które wróciły do pracy po urlopie macierzyńskim oraz kontynuowały pracę do zakończenia okresu raportowania	16	16*
Liczba mężczyzn, którzy wrócili do pracy po urlopie ojcowskim	28	61
Liczba mężczyzn, którzy wrócili do pracy po urlopie ojcowskim oraz kontynuowali pracę do zakończenia okresu raportowania	27	27*

* Uwzględniono tylko pracowników, których urlopy macierzyńskie oraz urlopy ojcowskie zakończyły się do dnia 31.12. 2011 roku.

Nowi pracownicy

Prestiżowe wyróżnienia przyznawane spółce jako solidnemu pracodawcy, jak również pozytywne opinie samych pracowników GAZ-SYSTEM S.A. sprawiają, że liczba osób ubiegających się o pracę w spółce wciąż rośnie. Zasady i sposoby przeprowadzania naboru określa „Procedura rekrutacji” i „Procedura zatrudnienia”. Dokumenty gwarantują równe prawa kandydatów oraz przeciwdziałają praktykom dyskryminacyjnym.

Przykładem dobrej praktyki stosowanej w GAZ-SYSTEM S.A. jest także pakiet dla nowych pracowników zawierający:

Podręcznik dla nowych pracowników

Kodeks etyczny i Broszurę „Nasze wartości”

Broszurę informacyjną „Strategia GAZ-SYSTEM S.A. do 2020 r.”

Strukturę nowo zatrudnionych osób w 2012 roku przedstawia poniższa tabela:

Struktura nowo zatrudnionych osób	2011 r.	2012 r.*
a) Łączna liczba pracowników, którzy rozpoczęli pracę w spółce w raportowanym okresie, w tym:	115	225
Kobiety	45	56
Mężczyźni	70	169
Osoby poniżej 30. roku życia	43	89
Osoby w wieku 30-50 lat	64	125
Osoby powyżej 50. roku życia	8	11
b) Procent pracowników, którzy rozpoczęli pracę w raportowanym okresie, w tym:	5,3%	9,8%
Kobiety	39,1%	24,9%
Mężczyźni	60,9%	75,1%
Osoby poniżej 30. roku życia	37,4%	39,5%
Osoby w wieku 30-50 lat	55,6%	55,6%
Osoby powyżej 50. roku życia	7,0%	4,9%

* Wraz z pracownikami, którym zakończył się okres zawieszenia stosunku pracy.

Wskaźnik zatrudnienia kształtuje się następująco:

- w Centrali **17,3%**
- w Gdańsku **10,7%**
- w Poznaniu **29,3%**
- w Rembelszczyźnie **18,2%**
- w Świerklanach **4,9%**
- w Tarnowie **11,6%**
- we Wrocławiu **8,0%**

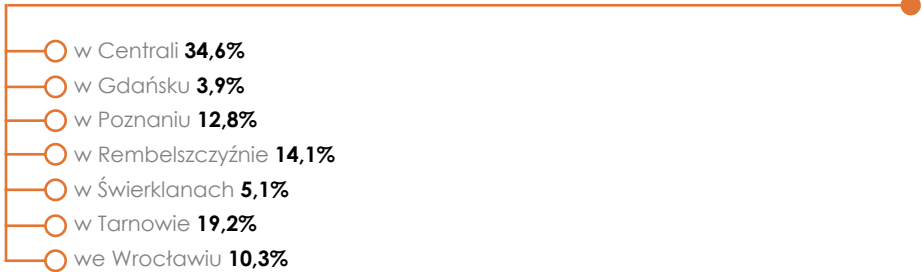
Odejścia

Wysoki poziom satysfakcji z pracy sprawia, że odsetek osób decydujących się na odejście z GAZ-SYSTEM S.A. jest niewielki. Szczegółowe dane dotyczące liczby odejść w poszczególnych grupach wiekowych z uwzględnieniem płci przedstawiają poniższe zestawienia:

Odejścia z pracy	2011 r.	2012 r. *
Łączna liczba pracowników, którzy odeszli z pracy, w tym:	38	78
Kobiety	5	23
Mężczyźni	33	55
Osoby poniżej 30. roku życia	3	9
Osoby w wieku 30-50 lat	18	28
Osoby powyżej 50. roku życia	17	41
Procent pracowników, którzy odeszli z pracy, w tym:	1,8%	3,4%
Kobiety	13,2%	29,5%
Mężczyźni	86,8%	70,5%
Osoby poniżej 30. roku życia	7,9%	11,5%
Osoby w wieku 30-50 lat	47,4%	35,9%
Osoby powyżej 50. roku życia	44,7%	52,6%

* Wraz z pracownikami z zawieszonym stosunkiem pracy

Wskaźnik odejść pracowników według lokalizacji kształtował się następująco:

Rozwój pracowników

Rozwój zawodowy pracowników jest jednym z kluczowych zadań realizowanej polityki personalnej. Zasady korzystania ze szkoleń zawarte są w „Regulaminie podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników spółki Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.”

Pracownicy GAZ-SYSTEM S.A. korzystają ze szkoleń obligatoryjnych, zawodowych, kompetencyjnych, warsztatów, kursów językowych, studiów wyższych, podyplomowych i studiów MBA. Pracodawca umożliwia również bezpłatny udział w branżowych konferencjach zarówno krajowych, jak i zagranicznych. W 2012 roku zostały uruchomione w systemie TETA HRM zakładki „Szkolenia”, mające na celu zautomatyzowanie i uproszczenie procesu planowania potrzeb rozwojowych w zakresie szkoleń i konferencji. Możliwe jest również generowanie raportów dla danej jednostki/komórki organizacyjnej dotyczących zaplanowanych i zrealizowanych szkoleń. Deksztatcający się pracownicy korzystają z urlopów szkoleniowych zgodnie z przepisami kodeksu pracy. System dofinansowania szkoleń określa „Regulamin podnoszenia kwalifikacji zawodowych”, który został znowelizowany w 2012 roku. W raportowanym okresie spółka wydała na szkolenia łącznie 2,9 mln PLN.

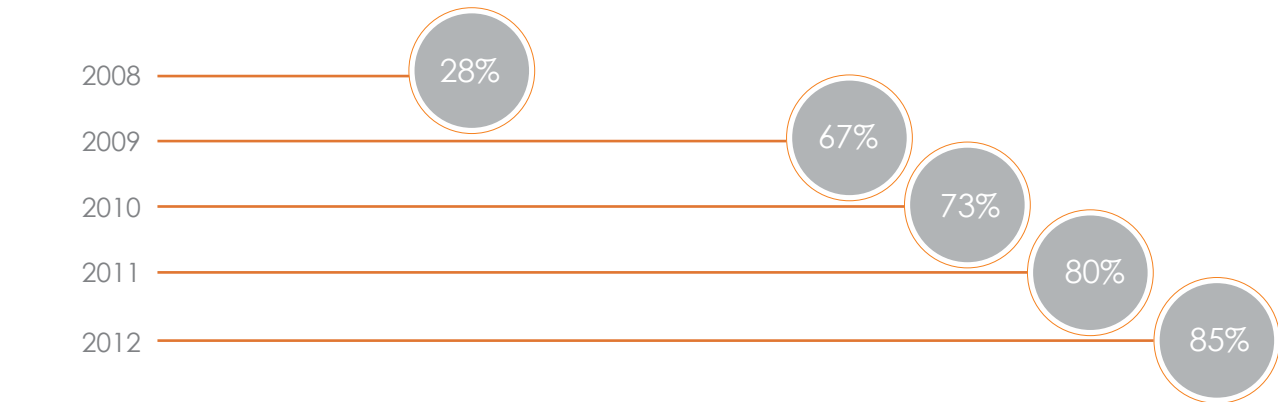
Część szkoleń realizowanych jest wewnętrznie. Należą do nich m.in. szkolenia z zakresu zintegrowanego systemu zarządzania oraz bezpieczeństwa i higieny pracy. W spółce funkcjonuje platforma e-learningowa, poprzez którą pracownicy korzystają ze szkoleń dotyczących MS Office, systemu SAP, systemu Elektronicznego Obiegu Dokumentów czy kompetencji miękkich.

Średnia liczba godzin szkoleniowych w roku przypadających na pracownika według płci i struktury zatrudnienia	2011 r.	2012 r.
Łączna liczba godzin szkoleniowych rocznie przypadająca na pracownika:		
Kobiety	30,38	19,87
Mężczyźni	22,83	17,93
Kierownictwo wyższego szczebla (dyrektorzy i powyżej)	75,55	57,25
Kierownictwo średniego szczebla (kierownicy)	28,68	21,54
Pracownicy merytoryczni (wykonujący specjalistyczne zadania, np. ochrona środowiska)	25,48	17,05
Pracownicy administracyjno-organizacyjni (np. HR, Rachunkowość)	26,52	18,32
Pracownicy techniczni	17,63	15,74

Spadek godzin szkoleniowych dla pracowników w porównaniu z 2011 rokiem wynika głównie z mniejszej liczby strategicznych projektów m.in. z zakresu inwestycji czy eksploatacji, dla których realizowane były szkolenia wewnętrzne.

W 2012 roku GAZ-SYSTEM S.A. po raz kolejny przystąpił do Programu Najlepszy Pracodawca przeprowadzanego w Polsce przez firmę Aon Hewitt. Podobnie jak w 2011 roku spółka zajęła pierwsze miejsce w kategorii „Duże przedsiębiorstwa” w Europie Środkowo-Wschodniej, natomiast w kategorii „Duże i Średnie przedsiębiorstwa” w Polsce GAZ-SYSTEM S.A. uplasował się na drugim miejscu. Wskaźnik zaangażowania pracowników wyniósł 85% i tym samym wzrósł o 5 punktów procentowych w stosunku do badania z poprzedniego roku. Uzyskany wskaźnik plasuje tym samym spółkę aż 40 punktów procentowych powyżej średniej w Polsce (45%) oraz 42 punkty procentowe powyżej średniej w branży energetycznej (43%).

Wskaźnik wzrostu zaangażowania pracowników GAZ-SYSTEM S.A.

GAZ-SYSTEM S.A. otrzymał również Certyfikat Top Employers 2012, a tym samym został zakwalifikowany do grona pracodawców, którzy spełniają najwyższe standardy w dziedzinie zarządzania zasobami ludzkimi.

Dodatkowo spółka po raz drugi uczestniczyła w corocznym badaniu „Saratoga Benchmarking – pomiar efektywności zarządzania kapitałem ludzkim”, które porównuje najważniejsze wskaźniki efektywności polityki personalnej wewnątrz organizacji do najlepszych praktyk rynkowych. Wyniki tego badania pokazują wysoką pozycję spółki na tle innych firm, zarówno pod względem wysokości struktury wynagrodzeń oraz świadczeń pracowniczych, jak również indywidualnego zaangażowania pracowników.

Bezpieczeństwo i higiena pracy

W GAZ-SYSTEM S.A. funkcjonuje „System zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. Wymagania” w oparciu o normę OHSAS 18001:2007, który gwarantuje, że spółka stosuje najwyższe standardy z zakresu BHP. Każde stanowisko analizowane jest pod kątem ryzyka zawodowego, które oceniane jest według „Procedury oceny ryzyka zawodowego” w trzech etapach. Pierwszym krokiem jest opracowanie przez Zespół oceniający karty oceny ryzyka zawodowego na stanowisku pracy, która następnie jest opiniowana przez Komisję ds. oceny ryzyka zawodowego. Ostatecznego zatwierdzenia karty oceny ryzyka zawodowego dokonuje Dyrektor ds. BHP. Wykaz stanowisk szczególnie uciążliwych określa załącznik nr 5 do Regulaminu Pracy.

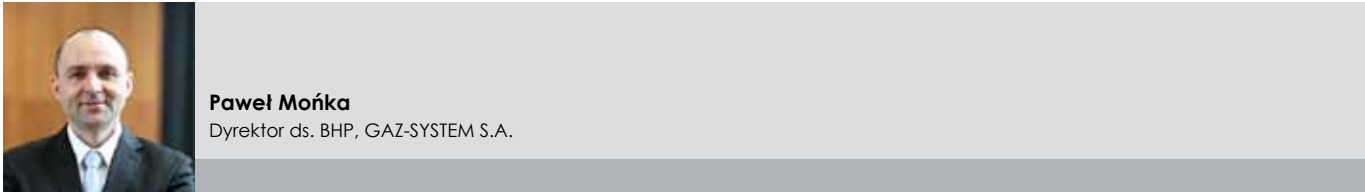
Jednym z czynników szkodliwych i niebezpiecznych mającym bezpośredni wpływ na zdrowie pracowników jest hałas emitowany przez urządzenia techniczne służące do przesyłu gazu ziemnego. Dlatego w ramach poprawy warunków bezpiecznego wykonywania pracy oraz ergonomii spółka podjęła inicjatywę wyposażenia brygad wykonujących prace gazoniebezpieczne w hałasie w najnowszej generacji ochronniki słuchu z wbudowanym modułem komunikacji dwukierunkowej. Dodatkowo GAZ-SYSTEM S.A. prowadzi działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa pracowników wykonujących prace na wysokościach oraz wewnątrz wykopów. W tym celu zorganizowane zostało spotkanie edukacyjne oraz pokaz środków ochrony indywidualnej oraz zbiorowej z przeznaczeniem do prac na wysokości, w tym do prac zlokalizowanych w strefach zagrożenia wybuchem.

Spółka zapewnia również pomoc dla pracowników w przypadku chorób zawodowych i wypadków przy pracy. Każdemu pracownikowi przysługuje pakiet medyczny, a o udzieleniu dodatkowej pomocy decyduje komisja, która bada każdy przypadek indywidualnie zgodnie z „Procedurą ustalania okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy”.

W celu zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy oraz ochrony uprawnień pracowniczych określonych w przepisach prawa pracy w spółce działa Społeczny Inspektor Pracy.

Warunki bezpieczeństwa pracowników określone są również w umowach ze związkami zawodowymi, które zawierają zapisy odnoszące się do: osobistego sprzętu ochronnego, wspólnych komisji BHP z udziałem kierownictwa i pracowników, szkoleń, mechanizmów składania skarg, okresowych inspekcji BHP, prawa do odmowy wykonania niebezpiecznej pracy, udziału przedstawicieli pracowników w kontrolach i audytach BHP oraz dochodzeniach dotyczących wypadków.

GAZ-SYSTEM S.A. troszczy się nie tylko o bezpieczeństwo własnych pracowników, ale także o ochronę pracowników dostawców i podwykonawców uczestniczących w projektach realizowanych przez spółkę. Firma organizuje dla nich specjalne seminaria dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy oraz zarządzania środowiskowego przy wykonywaniu prac gazoniebezpiecznych. W raportowanym okresie w szkoleniach udział wzięło 56 osób z 20 firm podwykonawczych.

Podnoszenie kultury bezpieczeństwa wszystkich pracowników GAZ-SYSTEM S.A. jest jednym z priorytetów spółki. Poziom kultury bezpieczeństwa w naszej firmie jest wynikiem procedur, instrukcji, wytycznych, które u nas obowiązują, naszego systemu wartości oraz postaw wobec bezpieczeństwa pracy każdego pracownika spółki. Poprzez podejmowane inicjatywy staramy się więc wykształcić w pracownikach naturalne poczucie odpowiedzialności za bezpieczeństwo swoje i kolegów, a także zwiększyć ich zaangażowanie w pracę, bezpieczną pracę. Tak, aby bezpieczne zachowanie przestało być obowiązkiem, a stało się odruchem – jak podanie dłoni na powitanie. Kulturę bezpieczeństwa firmy można budować jedynie zespołowo. Dlatego dokładamy starań, aby cała spółka jako jeden duży zespół realizowała wspólny cel - Bezpieczeństwo. A dla osiągnięcia tego celu każdy jest tak samo ważny i każdy ma wpływ na efekt końcowy, jakim jest poziom kultury bezpieczeństwa pracy GAZ-SYSTEM S.A.

Wskaźnik urazów, chorób zawodowych, dni straconych, nieobecności w pracy oraz liczba wypadków śmiertelnych związanych z pracą według regionów i płci:	2011 r.	2012 r.
Liczba wypadków przy pracy ogółem, w tym:	3	7
Kobiety	0	1
Mężczyźni	3	6
a) Liczba wypadków śmiertelnych, zbiorowych i ciężkich	0	0
Kobiety	0	0
Mężczyźni	0	0
b) Łączna liczba dni niezdolności do pracy z tytułu wypadków przy pracy	154	86
Kobiety	0	0
Mężczyźni	154	86
c) Wskaźnik częstotliwości wypadków*	1,4	3,0
Kobiety	0	0,4
Mężczyźni	1,4	2,6
d) Wskaźnik ciężkości wypadków*	51,3	12,3
Kobiety	0	0
Mężczyźni	51,3	12,3
e) Liczba stwierdzonych chorób zawodowych	0	0
Kobiety	0	0
Mężczyźni	0	0
Liczba wypadków u podwykonawców ogółem, w czasie wykonywania pracy na rzecz spółki	0	0
Kobiety	0	0
Mężczyźni	0	0
a) Liczba wypadków śmiertelnych, zbiorowych i ciężkich	0	0
Kobiety	0	0
Mężczyźni	0	0

c)* Ogólna ilość wypadków/ zatrudnienie x 1000
d)* Liczba dni niezdolności do pracy z tytułu wypadku/ liczba wypadków

Informacja o wypadkach przy pracy w 2012 r. w podziale na poszczególne lokalizacje								
	Centrala	Gdańsk	Poznań	Rembelszczyna	Świerklany	Tarnów	Wrocław	
Ogólna ilość wypadków	0	0	2	0	1	2	2	7
Ilość osób poszkodowanych w wypadkach	0	0	2	0	1	2	2	7
Ilość wypadków zbiorowych z ogólnej ilości wypadków	0	0	0	0	0	0	0	0
Rodzaj obrażeń:								
• śmierć	0	0	0	0	0	0	0	0
• ciężkie uszkodzenie ciała	0	0	0	0	0	0	0	0
• lekkie uszkodzenie ciała	0	0	2	0	1	2	2	7
Liczba dni niezdolności do pracy	0	0	17	0	16	24	29	86
Wskaźnik częstotliwości wypadków	0.0	0.0	6.5	0.0	4.4	3.3	7.0	3
Wskaźnik ciężkości wypadków	0.0	0.0	8.5	0.0	16.0	12.0	14.5	12.3
Ilość pracowników w służbie BHP	1	1	1	1	1	3	2	10

GAZ-SYSTEM S.A. posiada systemy rejestrowania i raportowania statystyk wypadków. Należą do nich:

Nazwa systemu	Opis
Rejestr wypadków przy pracy	Procedura Ustalenia okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy oraz zdarzeń potencjalnie wypadkowych.
Miesięczna informacja o wypadkach przy pracy	Informowanie pracowników o zaistniałych zdarzeniach i wypadkach za pomocą intranetu (zakładka Służba BHP)

W ramach działań na rzecz podnoszenia bezpieczeństwa pracy w branży gazowniczej GAZ-SYSTEM S.A. zorganizował II ogólnopolską konferencję „Prewencja wypadkowa w gazownictwie”. Miała ona na celu zwiększenie świadomości występowania zagrożeń w środowisku pracy oraz poszerzenie wiedzy na temat sposobów skutecznej ochrony przed ich skutkami. Dla pracowników spółki we wrześniu 2012 roku zorganizowano I Mistrzostwa udzielania pierwszej pomocy o puchar Prezesa GAZ-SYSTEM S.A., które pozwoliły zaangażować pracowników w działania na rzecz tworzenia bezpiecznych warunków pracy i były sposobem podnoszenia poziomu wiedzy w tym zakresie.

ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKOWE

W GAZ-SYSTEM S.A. funkcjonuje system zarządzania środowiskowego w oparciu o normę: PN-EN ISO 14001:2005.

Zarządzanie energią

Ogólne zużycie gazu ziemnego oraz energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł nieodnawialnych dla całej spółki w raportowanym okresie pokazuje poniższa tabela:

Zużycie energii	2011 r.	2012 r.
ogólne zużycie gazu ziemnego	3 193 697 GJ*	2 870 720 GJ
ogólne zużycie energii elektrycznej ze źródeł nieodnawialnych	224 436,24 GJ	239 937,84 GJ

* różnica w danych dotyczących ogólnego zużycia gazu ziemnego w raporcie za rok 2011 i rok 2012 wynika z przyjęcia do obliczeń różnych wartości ciepła spalania. Raport za 2012 rok podaje dane dotyczące ogólnego zużycia gazu ziemnego w 2011 i 2012 roku w oparciu o tą samą wartość ciepła spalania.

W celu optymalizacji kosztów zakupu energii elektrycznej dla odbiorców o strukturze rozproszonej, czyli takich jak GAZ-SYSTEM S.A., podjęto działania zmierzające do obniżenia kosztów zakupu energii elektrycznej, związane ze zmianą sposobu jej zakupu, czyli skorzystania z zasady TPA i funkcjonowaniu według reguł konkurencyjnego rynku energii elektrycznej.

W związku z powyższym przeprowadzono modernizację układów pomiarowo-rozliczeniowych energii elektrycznej na wszystkich tłoczniach gazu należących do spółki, co było warunkiem koniecznym dla zmiany dostawcy energii elektrycznej.

Etapem kończącym projekt optymalizacji jest przeprowadzenie przetargu na wyłonienie jednego sprzedawcy energii elektrycznej.

Emisje

Gazy cieplarniane emitowane przez spółkę do środowiska to przede wszystkim metan, uwalniany wskutek eksploatacji infrastruktury gazowej oraz dwutlenek węgla, powstający przy spalaniu gazu wykorzystywanego na potrzeby własne. Metan emitowany jest do środowiska podczas upustów technologicznych, poprzez nieszczelności występujące w sieciach gazowych oraz w wyniku awarii.

Emisje:	2011 r.	2012 r.
łączna emisja metanu*	142,8 tys. MgCO ₂	111,7 tys. MgCO ₂
Emisja dwutlenku węgla, określona na bazie spalania paliwa gazowego w źródłach, za które spółka rozlicza się wnosząc opłaty za emisje do powietrza	169 tys. Mg CO ₂	120,2 tys. MgCO ₂

*Powyższe obliczenia oparte są na standardowych wskaźnikach emisji.

Zmniejszenie emisji metanu w porównaniu z 2011 rokiem, wynika z podejmowanych na bieżąco działań mających na celu identyfikację i eliminację źródeł wycieków gazu.

Korzystając ze struktury paliw zamieszczonych na stronach internetowych dostawców energii elektrycznej, oszacowano wskaźnik pośredniej emisji gazów cieplarnianych, który wynosi 40 905,92 Mg CO₂e. Do kalkulacji wskaźnika przyjęto, że średnio ok. 80% energii elektrycznej zakupionej od dostawców było wyprodukowane z węgla, a 20% z gazu ziemnego. Pominęto odnawialne źródła energii oraz spalania biomasy, ze względu na brak wskaźników emisji przy produkcji 1 MWh energii.

Podejmowane w 2012 roku inicjatywy służące ograniczeniu emisji polegały na realizacji kolejnego etapu badań dotyczących szczelności instalacji gazowych. Wykonane dotychczas prace obejmowały etapową kontrolę szczelności armatury na 10 z pośród 14 funkcjonujących w systemie przesyłowym tłoczni gazu. Dotychczas kontroli poddano ponad tysiąc punktów potencjalnych uchodzeń, z których część wykazała nieszczelności. Większość wskazanych nieszczelności została wyeliminowana poprzez podjęcie działań naprawczych tj. wymianę uszczelek, doraźne doszczelnianie, wymianę zaworów, wymianę zasuw czy zoptymalizowanie nastaw zaworów.

W przypadku wycieków z agregatów sprężających, dla niektórych typów podjęto próby przetestowania nowych rozwiązań technologicznych, które w przyszłości zminimalizują występujące na nich wycieki gazu. Zastosowane rozwiązanie pozwoliło na znaczne obniżenie emisji na badanym agregacie i w kolejnych latach zostanie wykorzystane do zminimalizowania wycieków na pozostałych agregatach tego typu. Ponadto otrzymane wyniki badań posłużyły do weryfikacji metodologii wyliczania współczynników emisji z agregatów sprężających.

W 2013 roku planowana jest kontynuacja prac związanych z identyfikacją nieszczelności na tłoczniach gazu oraz prace remontowo-modernizacyjne, które będą skutkowały ograniczeniem emisji na obiektach infrastruktury gazowej. Dodatkowo GAZ-SYSTEM S.A. będzie, w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, inwentaryzował emisje CO₂ z trzech tłoczni objętych obowiązkiem handlu emisjami.

Do istotnych związków emitowanych przez spółkę należą tlenki azotu i siarki, lotnych związków organicznych i pyłów. Ich emisje kształtowały się następująco:

Emisja związków emitowanych do powietrza:	2011 r.	2012 r.
związki azotu	215,106 Mg	281,28 Mg
związki siarki	2,087 Mg	2,53 Mg
lotne związki organiczne	0,943 Mg	2,33 Mg
pyły	1,753 Mg	2,35 Mg

Na wzrost emisji związków emitowanych do powietrza w stosunku do 2011 roku miało wpływ wykorzystanie większej ilości lub innego rodzaju farb, klejów, lakierów, rozpuszczalników oraz wdrożenie nowego, dokładniejszego oprogramowania do zbierania danych środowiskowych.

W raportowanym okresie nie odnotowano istotnych wycieków, a awarie systemu przesyłowego powodujące emisję gazu ziemnego do powietrza nie zostały zakwalifikowane jako awarie środowiskowe w myśl Ustawy o szkodach w środowisku lub awarie przemysłowe w myśl zapisów Prawa ochrony środowiska.

Na bieżąco monitorowana również była wielkość hałasu na obiektach systemowych takich jak stacje gazowe czy tłocznie.

Woda

GAZ-SYSTEM S.A. na bieżąco monitoruje zużycie wody i dąży do jego ograniczenia. W raportowanym okresie wartości poboru wody kształtowały się następująco:

łączny pobór wody pobranej i zużytej bezpośrednio przez organizację według źródła:	2011 r.	2012 r.
łączna objętość wody pobranej, z dowolnego źródła wody przez organizację oraz pośredników (np. przedsiębiorstwo komunalne) - zakresem tym objęta jest także woda używana do chłodzenia	203 933 m³	188 859 m³
- przez pośredników (np. przedsiębiorstwa komunalne)	29 426 m³	19 316 m³
łączna objętość pobranej wody w metrach sześciennych na rok z wód podziemnych (dotyczy tylko wody pobranej i zużytej bezpośrednio przez organizację)	174 507 m³	169 543 m³

Ścieki

Wytworzone i oczyszczone ścieki socjalno-bytowe oraz technologiczne odprowadzane były przede wszystkim do wód i ziemi lub do sieci kanalizacyjnej. Niewielka część trafiała do szamb.

Całkowita objętość ścieków według jakości i docelowego miejsca przeznaczenia	2011 r.	2012 r.
Całkowita objętość ścieków	83 404 m³	67 302 m³
Całkowita objętość ścieków według miejsca przeznaczenia, w tym:		
Ścieki odprowadzane do kanalizacji	27 735 m³	15 112 m³
Ścieki odprowadzane za pomocą środków transportu do oczyszczalni ścieków	3 665 m³	834 m³
Ścieki odprowadzane do wód powierzchniowych (jezioro, rzeka itp.)	51812 m³	51 123 m³
Ścieki odprowadzane do wód podziemnych	0 m³	0 m³
Ścieki odprowadzane przez grunt	192 m³	233 m³
Całkowita objętość ścieków według sposobu uzdatniania, w tym:		
Oczyszczone przez miejski zakład oczyszczania ścieków	31 400 m³	15 946 m³
Oczyszczone przez organizację	52 004 m³	51 356 m³

Odpady

Całkowita ilość odpadów wytworzonych w raportowanym okresie wynosiła 2837,46 Mg. Wszystkie odpady są segregowane, unieszkodliwiane lub odzyskiwane zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz przekazywane uprawnionym odbiorcom.

Proces redukcowania ilości produkowanych odpadów polega m.in. na zwiększonym odzysku złomu i papieru. W 2012 roku spółka przyjęła „Wytyczne w zakresie postępowania ze złomem oraz składnikami majątku nadającymi się do dalszego wykorzystania, powstałymi ze składników aktywów trwałych Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.” Wytyczne te regulują m.in. zasady postępowania ze złomem wytwarzanym podczas prac inwestycyjno-remontowych, realizowanych przez zewnętrznych wykonawców.

Zasady postępowania ze złomem wytworzonym w wyniku realizacji prac prowadzonych we własnym zakresie reguluje „Procedura dotycząca gospodarowania odpadami”.

Całkowita waga odpadów według rodzaju oraz metody postępowania z odpadem	2011 r.	2012 r.
Całkowita waga odpadów, w tym:	3396,761 Mg	2837,46 Mg
Opadów niebezpiecznych (zgodnie z definicją prawodawstwa krajowego)	86,599 Mg	97,89 Mg
Opadów inne niż niebezpieczne	1607,951 Mg	2739,57 Mg
Całkowita waga odpadów odzyskiwanych	804,365 Mg	209,10 Mg

Spółka, postępując zgodnie z obowiązującym prawem, odprowadziła w 2012 roku opłaty za korzystanie ze środowiska, w tym:

Opłaty za korzystanie ze środowiska
opłaty za przekazanie odpadów wyniosły 337 449 PLN
koszty w związku z zakupem wody wyniosły 80 024 PLN
koszty odbioru ścieków to 107 842 PLN

Opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska	2011 r.	2012 r.
Opłaty łącznie:	183 000 PLN	218 081 PLN
Opłaty za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza	160 000 PLN	196 024 PLN
Opłaty za pobór wód powierzchniowych lub podziemnych	16 000 PLN	14 827 PLN
Opłaty za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi	7 000 PLN	7230 PLN

Wydatki na badania i pomiary emisji substancji do powietrza, emisji hałasu, jakości wody i ścieków, poziomu lustra wody w studniach wyniosły w 2012 roku 164 400 PLN.

W okresie sprawozdawczym spółka nie otrzymała kar pieniężnych ani sankcji pozafinansowych za nieprzestrzeganie prawa i regulacji dotyczących ochrony środowiska.

Deloitte Polska
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.
(dawniej: Deloitte Audit Sp. z o.o.)
z siedzibą w Warszawie
Al. Jana Pawła II 19
00-854 Warszawa
Polska

Tel.: +48 22 511 08 11, 511 08 12
Fax: +48 22 511 08 13
www.deloitte.com/pl

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Do Akcjonariusza i Rady Nadzorczej Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.

Przeprowadziliśmy badanie sprawozdania finansowego Spółki Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. z siedzibą w Warszawie przy ulicy Mszczonowskiej 4, na które składa się wprowadzenie do sprawozdania finansowego, bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2012 roku, rachunek zysków i strat, zestawienie zmian w kapitale własnym, rachunek przepływów pieniężnych za rok obrotowy od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2012 roku oraz dodatkowe informacje i objaśnienia.

W dniu 19 lutego 2013 roku wydaliśmy o tym sprawozdaniu opinię bez zastrzeżeń. Zbadane przez nas sprawozdanie było podstawą sporządzenia załączonego skróconego sprawozdania finansowego.

Za sporządzenie zgodnego z obowiązującymi przepisami, załączonego skróconego sprawozdania finansowego odpowiedzialny jest Zarząd i Rada Nadzorcza Spółki.

Zarząd Spółki oraz członkowie jej Rady są zobowiązani do zapewnienia, aby skrócone sprawozdanie finansowe, sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z działalności spełniały wymagania przewidziane w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330).

Naszym zadaniem było zapewnienie o zgodności skróconego sprawozdania finansowego z pełnym sprawozdaniem finansowym.

Naszym zdaniem załączone skrócone sprawozdanie finansowe jest zgodne, we wszystkich istotnych aspektach, z będącą podstawą sprawozdania skróconego, pełną wersją sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku.

Pełna wersja sprawozdania finansowego, która była przedmiotem naszego badania, zawiera wprowadzenie do sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i objaśnienia, które nie zostały w całości przedstawione w załączonym skróconym sprawozdaniu finansowym. Dla celów lepszego zrozumienia sytuacji finansowej Spółki jak również osiągniętego przez nią w roku 2012 wyniku finansowego, załączone skrócone sprawozdanie finansowe powinno być czytane w połączeniu z pełnym sprawozdaniem finansowym oraz naszą opinią i raportem z badania.

Piotr Sokołowski
Kluczowy biegły rewident
przeprowadzający badanie
nr ewid. 9752

W imieniu Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. (dawniej: Deloitte Audit Sp. z o.o.) – podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wpisanego na listę podmiotów uprawnionych prowadzoną przez KRBR pod nr. ewidencyjnym 73:

Piotr Sokołowski – Wiceprezes Zarządu Deloitte Polska Sp. z o.o. – komplementariusza Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. (dawniej: Deloitte Audit Sp. z o.o.)

Warszawa, 21 maja 2013 roku

Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy KRS 0000446833, NIP: 527-020-07-86, REGON: 010076870

Member of Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Bilans (mln PLN)

Lp.	Tytuł	Na dzień 31.12.2011 r.	Na dzień 31.12.2012 r.
A	Aktywa trwałe	4 573	6 050
1	Wartości niematerialne i prawne	35	39
2	Rzeczowe aktywa trwałe	3 823	4 582
3	Należności długoterminowe	0	0
4	Inwestycje długoterminowe	674	1 373
5	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	41	56
B	Aktywa obrotowe	1 579	758
1	Zapasy	62	72
2	Należności krótkoterminowe	72	159
3	Inwestycje krótkoterminowe	1 443	523
4	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	2	4
AKTYWA RAZEM		6 152	6 808
A	Kapitał własny	5 488	5 317
1	Kapitał podstawowy	3 772	3 772
2	Inne kapitały	1 364	1 398
3	Wynik lat ubiegłych	0	0
4	Zysk/strata netto	417	306
5	Odpisy z zysku netto w ciągu roku	-65	-159
B	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	664	1 491
1	Rezerwy na zobowiązania	163	190
2	Zobowiązania długoterminowe	0	300
3	Zobowiązania krótkoterminowe	216	387
4	Rozliczenia międzyokresowe	285	614
PASYWA RAZEM		6 152	6 808

Rachunek zysków i strat (mln PLN)

Lp.	Tytuł	Za okres I-12.2011 r.	Za okres I-12.2012 r.
1	Przychody ze sprzedaży i zrównane z nimi	1 530	1 631
2	Koszty działalności operacyjnej:	1 100	1 314
2.1	Amortyzacja	368	395
2.2	Zużycie materiałów i energii	136	165
2.3	Usługi obce	237	331
2.4	Podatki i opłaty	86	96
2.5	Wynagrodzenia	189	215
2.6	Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	58	69
2.7	Pozostałe koszty rodzajowe	23	21
2.8	Wartość sprzedanych towarów i materiałów	3	22
3	Zysk/strata ze sprzedaży (1-2)	430	317
4	Pozostałe przychody operacyjne	70	30
5	Pozostałe koszty operacyjne	44	17
6	Zysk/strata z działalności operacyjnej (3+4-5)	456	330
7	Przychody finansowe	67	56
8	Koszty finansowe	4	7
9	Zysk/strata) z działalności gospodarczej (6+7-8)	519	379
10	Wynik zdarzeń nadzwyczajnych	0	0
11	Zysk/strata brutto (9+10)	519	379
12	Podatek dochodowy i odroczony	102	73
13	Zysk/strata netto	417	306

Rachunek przepływów pieniężnych (mln PLN)

Lp.	Tytuł	Za okres 1-12.2011 r.	Za okres 1-12.2012 r.
A	Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
1	Zysk/strata netto	352	147
2	Korekty razem	493	354
3	Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (1±2)	845	501
B	Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
1	Wpływy inwestycyjne	0	36
2	Wydatki inwestycyjne	403	1 544
3	Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej (1-2)	-403	-1 508
C	Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
1	Wpływy finansowe	128	574
2	Wydatki finansowe	102	481
3	Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (1-2)	26	93
D	Przepływy pieniężne netto, razem (A.3 ± B.3 ± C.3)	468	-914
E	Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych	473	-920
F	Środki pieniężne na początek okresu	969	1 437
G	Środki pieniężne na koniec okresu (F±D)	1 437	523

Adam Bryszewski
Dyrektor Pionu Finansowego, GAZ-SYSTEM S.A.

W roku 2012 spółka utrzymała satysfakcjonujące wyniki finansowe. Zarówno w bilansie, jak i w Cash Flow wyraźnie widać przyspieszenie realizacji programu inwestycyjnego. Przełożyło się to na rosnącą sumę aktywów (zwłaszcza rzeczowych środków trwałych), wzrost amortyzacji i wydatków inwestycyjnych. Wzmoczone wydatki inwestycyjne zostały sfinansowane w roku 2012 głównie ze środków pieniężnych wygenerowanych w poprzednich latach obrotowych. Podkreślenia wymaga fakt, że w 2012 roku spółka po raz pierwszy skorzystała z finansowania dłużnego – zaciągając w grudniu 2012 roku kredyt w Europejskim Banku Inwestycyjnym w wysokości 300 mln PLN. Kredyty bankowe, obok efektywnie pozyskiwanych funduszy unijnych zaczynają stanowić znaczące uzupełnienie środków generowanych z działalności operacyjnej w finansowaniu planu inwestycyjnego GAZ-SYSTEM S.A. Nie generujemy przy tym już tak dużych przychodów odsetkowych od lokat jak w latach ubiegłych, przeciwnie, zaczęliśmy płacić odsetki od zaciągniętych kredytów. W następnych latach przewidujemy dalsze zwiększanie zarówno sumy bilansowej, jak i stopy zadłużenia. Spółka znajduje się w fazie bardzo intensywnych inwestycji związanych z budową terminalu LNG i rozbudową sieci przesyłowej.

Wskaźniki finansowe:	2011 r.	2012 r.
Wskaźniki rentowności		
- rentowność sprzedaży brutto	34%	23%
- rentowność sprzedaży netto	27%	19%
- rentowność netto kapitału własnego (ROE)	8%	6%
- rentowność aktywów (ROA)	7%	4,7%
- EBIT (mln PLN)	430	317
- EBITDA (mln PLN)	798	713
Wskaźniki płynności/zadłużenia		
- stopa zadłużenia	11%	22%
- wskaźnik płynności	7,3	2,0
- wskaźnik podwyższonej płynności	7,0	1,8
- wskaźnik płynności natychmiastowej	6,7	1,4

07

INFORMACJE O RAPORCIE

- Realizacja i plan działań CSR
- Tabela wskaźników
- Kontakt
- Kwestionariusz ankiety ewaluacyjnej

Deloitte

Deloitte Advisory Sp. z o.o.
z siedzibą w Warszawie
Al. Jana Pawła II 19
00-854 Warszawa
Polska

Tel.: +48 22 511 08 11
Fax: +48 22 511 08 13
www.deloitte.com/pl

Niezależny raport poświadczający dotyczący części pozafinansowej Zintegrowanego Raportu Rocznego 2012 GAZ-SYSTEM S.A.

Do Zarządu GAZ-SYSTEM S.A.

Dokonaliśmy przeglądu części pozafinansowej Zintegrowanego Raportu Rocznego GAZ-SYSTEM S.A. za 2012 r. (zwanego dalej „Zintegrowanym Raportem Rocznym”) opracowanego przez GAZ-SYSTEM S.A. z siedzibą w Warszawie, przy ulicy Mszczonowskiej 4 (dalej „Spółka”), w zakresie wskaźników opracowanych w oparciu o Wytyczne do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju G3.1 dla raportowania ustalonego na poziomie „B”. Prace poświadczające obejmowały okres od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. w zakresie danych ilościowych oraz jakościowych.

Za rzetelność, prawidłowość i jasność informacji w nim zawartych oraz za prawidłowość przygotowanej dokumentacji odpowiada Zarząd Spółki. Naszym zadaniem było wydanie, na podstawie przeglądu Zintegrowanego Raportu Rocznego, niezależnego raportu poświadczającego.

Nasze procedury nie obejmowały niezależnej oceny prawdziwości, dokładności i kompletności informacji i dokumentów przekazanych przez Spółkę. Nie stanowiły także badania systemu kontroli wewnętrznej wdrożonego w Spółce i w ich wyniku nie wyrażamy opinii na temat poprawności tego systemu. Nasze procedury nie stanowiły badania sprawozdań finansowych w rozumieniu Ustawy o rachunkowości. W związku z tym nie wyrażamy w niniejszym Raporcie opinii biegłego rewidenta ani żadnych innych stwierdzeń odnośnie sprawozdań finansowych Spółki w rozumieniu obowiązujących przepisów dotyczących biegłych rewidentów.

Prace związane z planowaniem i realizacją zadania weryfikacyjnego miały charakter zlecenia poświadczającego o ograniczonym zakresie, realizowanego według ISAE 3000 – Międzynarodowego Standardu Usług Poświadczających („Usługi poświadczające inne niż badania lub przeglądy historycznych informacji finansowych”). Standard ten nakłada na nas obowiązek zaplanowania i przeprowadzenia przeglądu w taki sposób, aby uzyskać umiarkowaną pewność, iż część pozafinansowa Zintegrowanego Raportu Rocznego nie zawiera istotnych nieprawidłowości. Zakres i metoda przeglądu Zintegrowanego Raportu Rocznego istotnie różni się od badania skierowanego na dostarczenie wystarczającego zapewnienia (*reasonable assurance*). Celem przeglądu nie jest wyrażenie opinii o prawidłowości, rzetelności i jasności Zintegrowanego Raportu Rocznego i w związku z tym opinii takiej nie wydajemy. Procedury dotyczące przeglądu części pozafinansowej Zintegrowanego Raportu Rocznego obejmowały:

- Identyfikację zagadnień i wyników istotnych dla treści Zintegrowanego Raportu Rocznego z punktu widzenia realizacji strategii społecznej odpowiedzialności biznesu oraz oczekiwań jej interesariuszy.
- Porównanie informacji zawartych w części pozafinansowej Zintegrowanego Raportu Rocznego z informacjami zawartymi w Sprawozdaniu Finansowym Spółki za rok 2012.
- Wywiady z osobami odpowiedzialnymi za realizację strategii społecznej odpowiedzialności biznesu oraz za przygotowanie Zintegrowanego Raportu Rocznego.
- Weryfikację informacji zawartych w części pozafinansowej Zintegrowanego Raportu Rocznego pod kątem zgodności z dokumentacją wewnętrzną Spółki.
- Ocenę stopnia aplikacji Wytycznych do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnienia Ramowych Zasad Raportowania GRI.

Przeprowadzony przez nas przegląd dostarczył nam zapewnienia (zapewnienie o ograniczonym zakresie – *limited assurance*) do tego by potwierdzić, że nie zostały zidentyfikowane istotne błędy w zakresie danych i informacji zawartych w części pozafinansowej Zintegrowanego Raportu Rocznego przygotowanego przez GAZ-SYSTEM S.A., dotyczących wskaźników całościowo raportowanych przez Spółkę, jak również niezgodności z Wytycznymi do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju G3.1, ustalonymi dla poziomu „B”, wydanymi przez Global Reporting Initiative.

Deloitte

Deloitte Advisory Sp. z o.o.

Warszawa, dnia 24 czerwca 2013 r.

Sąd Rejonowy m. st. Warszawy, KRS 0000004728, NIP: 527-020-73-28, REGON: 006233202,
Kapitał zakładowy: 16 000 500 zł
Member of Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Oświadczenie o weryfikacji poziomu aplikacji GRI

GRI niniejszym oświadcza, iż **Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.** złożył swój raport zatytułowany „System, który łączy odpowiedzialnie” (2013) w dziale raportów GRI, który uznał, iż raport ten spełnia wymogi aplikacji poziomu B+.

Poziomy aplikacji GRI ukazują stopień, w jakim zawartość wytycznych G3.1 GRI została zastosowana w złożonym raporcie zrównoważonego rozwoju. Weryfikacja potwierdza, iż dla tego poziomu aplikacji w raporcie została przedstawiona wymagana ilość standardowych informacji i wskaźników oraz, że Indeks treści GRI prezentuje wymagane informacje według wytycznych G3.1 GRI. Aby zapoznać się z metodologią, proszę kliknąć w link: www.globalreporting.org/SiteCollectionDocuments/ALC-Methodology.pdf

Poziomy aplikacji nie informują o wydajności danej organizacji w zakresie adresowania kwestii zrównoważonego rozwoju, ani też o jakości informacji zawartych w jej raporcie.

Amsterdam, 18 czerwca 2013

Nelmara Arbex
Zastępca Dyrektora Naczelnego

Oznaczenie „+” (plus) zostało dodane do Poziomu Aplikacji, ponieważ Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. poddał ten raport (lub jego część) zewnętrznej weryfikacji. GRI zezwala autorom raportu na własne kryteria wyboru odpowiedniej organizacji weryfikującej raport.

Global Reporting Initiative (GRI) jest organizacją sieciową, która zapoczątkowała rozwój najbardziej rozpowszechnionych ramowych zasad raportowania GRI i która dba o to, by były one wciąż ulepszone i stosowane na całym świecie. Wytyczne GRI określają zasady i wskaźniki, które organizacje mogą wykorzystać do mierzenia i raportowania ekonomicznych, środowiskowych oraz społecznych aspektów swojego funkcjonowania. www.globalreporting.org

Wyłączenie odpowiedzialności: Tam, gdzie dany raport zrównoważonego rozwoju zawiera linki zewnętrzne (również materiał audio-wizualny), oświadczenie to odnosi się wyłącznie do materiałów zgłoszonych do GRI w czasie weryfikacji dnia 12 czerwca 2013. GRI wyrażnie za znacza, iż oświadczenie to nie odnosi się do ewentualnych późniejszych zmian w materiałach.

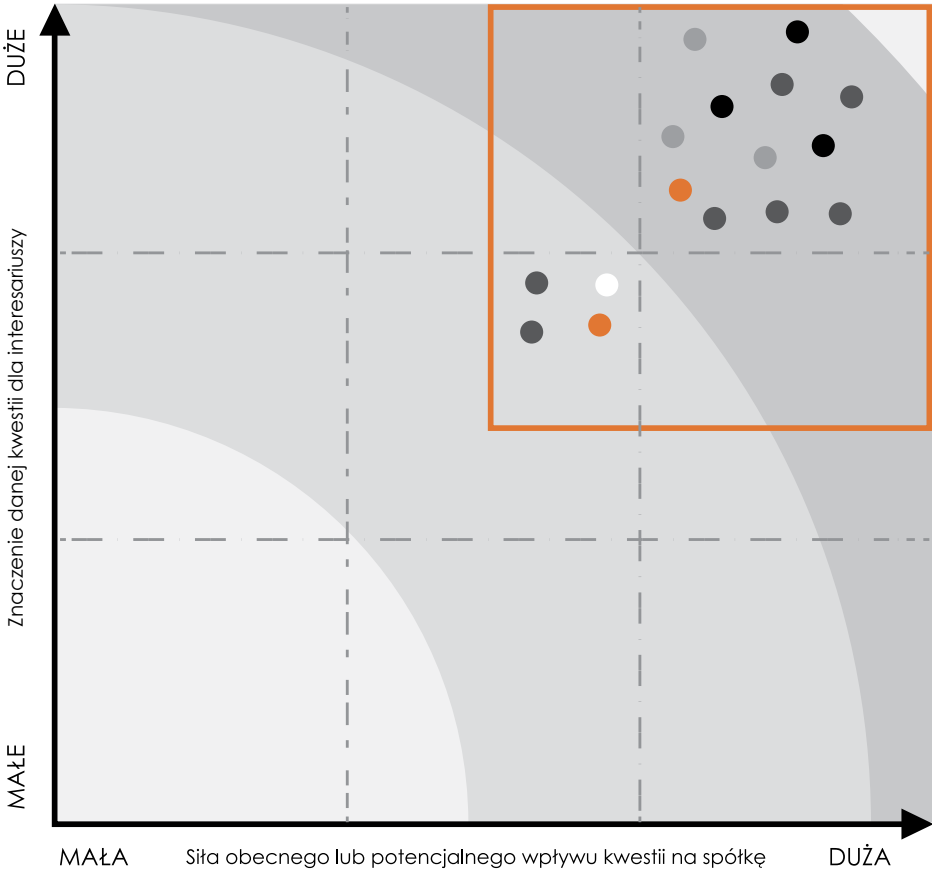

Niniejszy zintegrowany raport roczny opisuje podjęte przez GAZ-SYSTEM S.A. działania na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz prezentuje wyniki finansowe i pozafinansowe za 2012 rok. Spółka przyjęła roczny cykl raportowania, a niniejszy dokument jest drugim raportem przygotowanym w oparciu o Wytyczne Global Reporting Initiative (GRI) wersji G3.1 na poziomie B+. Na wskazanym poziomie wymagane jest przedstawienie co najmniej 20 wskaźników w podziale na wskaźniki: ekonomiczne, społeczne i środowiskowe. Niniejszy raport prezentuje 37 wskaźników. W raporcie zastosowano metody wyliczeń określone w wytycznych GRI. Informacje ujęte w raporcie zostały opracowane na podstawie prowadzonych przez spółkę analiz i statystyk, a swoim zakresem obejmują zarówno centralę GAZ-SYSTEM S.A., jak i sześć oddziałów.

Zintegrowany raport roczny został poddany zewnętrznej weryfikacji w zakresie danych pozafinansowych przez niezależny organ poświadczający, tj. przez Deloitte Advisory Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Badanie, wykonane przez Deloitte, zostało przeprowadzone zgodnie z międzynarodowymi standardami obowiązującymi w tym zakresie, przy wykorzystaniu International Standard on Assurance Engagements 3000 (ISAE 3000), czyli Międzynarodowy Standard Realizacji Usług Poświadczających („usługi poświadczające inne niż rewizja finansowa lub przegląd historycznych informacji finansowych”) ustanowiony przez Międzynarodową Federację Księgowych (International Federation of Accountants, IFAC).

Aby zapewnić kompletność opracowania, spółka zorganizowała wewnętrzne warsztaty, podczas których określone zostały wytyczne raportu. Uczestnicy zebrali najważniejsze dane dotyczące realizowanych w spółce projektów w ramach obszarów strategii biznesowej. Za kluczowych interesariuszy zintegrowanego raportu rocznego uznano klientów, społeczność lokalną oraz instytucje finansujące. Spółka wykorzystwała w pracach nad Zintegrowanym raportem rocznym 2012 najlepsze dostępne praktyki w zakresie sprawozdawczości finansowej i pozafinansowej oraz kierowała się zasadami: dokładności, istotności, kompletności, porównywalności, wyważenia i wiarygodności. Treść raportu była na bieżąco konsultowana z interesariuszami wewnętrznymi oraz zaakceptowana przez liderów poszczególnych obszarów tematycznych. Wszelkie dane przedstawione w niniejszym raporcie zgromadzone zostały w sposób rzetelny i odpowiedzialny, poświadczony za zgodność ze stanem faktycznym.

Priorytetyzacja najważniejszych kwestii w raporcie.

W rezultacie definiowania zakresu treści raportu powstała lista kluczowych zagadnień, do których odnosi się raport. Należą do nich:

- usługi i relacje z klientem
- sytuacja finansowa spółki
- odpowiedzialne inwestycje
- strategia biznesowa
- liberalizacja rynku gazu

DZIAŁANIA Z ZAKRESU CSR - REALIZACJA 2012 ROK ORAZ PLANY NA 2013 ROK

Cel	2012 r.	2013 r.
RYNEK		
Konsultacje nowej IRIESP	zrealizowane	
Opracowanie podręcznika na temat IRIESP		w trakcie realizacji
Konsultacja produktu powiązanego	zrealizowane	
Badanie Satysfakcji Klienta i rozwój Systemu Wymiany Informacji	zrealizowane	planowane
Przeprowadzenie audytów kwalifikowanych dostawców	zrealizowane	planowane
Szkolenia dla dostawców i podwykonawców	zrealizowane	planowane
Newsletter z zakresu CSR	zrealizowane	w trakcie realizacji
Przygotowanie zintegrowanego raportu rocznego według wytycznych GRI	zrealizowane	planowane
MIEJSCE PRACY		
Opracowanie Regulaminu funkcjonowania struktury zarządzania aspektami zrównoważonego rozwoju wraz z Procedurą dotyczącą systemu gromadzenia informacji do raportowania aspektów zrównoważonego rozwoju zgodnie z wytycznymi Global Reporting Initiative (GRI).	zrealizowane	
Opracowanie i wdrożenie strategii wolontariatu pracowniczego	zrealizowane	w trakcie realizacji
Wdrożenie Elektronicznego Obiegu Dokumentów (EOD)	w trakcie realizacji	w trakcie realizacji
ŚRODOWISKO		
III edycja konkursu grantowego Fundusz Naturalnej Energii	w trakcie realizacji	zrealizowane
Przeprowadzenie i monitoring nasadzeń zastępczych	w trakcie realizacji	w trakcie realizacji
Przeprowadzenie monitoringu przyrodniczego w ramach budowy gazociągów		planowane
SPOŁECZNOŚCI LOKALNE		
Prowadzenie dialogu społecznego dotyczącego realizowanych inwestycji	zrealizowane	w trakcie realizacji
Wyprawki szkolne dla pierwszoklasistów	zrealizowane	planowane
Działania sponsoringowe	zrealizowane	w trakcie realizacji

Pytania dotyczące niniejszego zintegrowanego raportu rocznego GAZ-SYSTEM S.A. prosimy kierować do Małgorzaty Polkowskiej, Rzecznika Prasowego GAZ-SYSTEM S.A. tel. 22 220 15 46, e-mail: pr@gaz-system.pl

Małgorzata Polkowska
Rzecznik Prasowy GAZ-SYSTEM S.A.

Serdecznie dziękuję wszystkim zaangażowanym w przygotowanie zintegrowanego raportu rocznego GAZ-SYSTEM S.A. za 2012 rok i zapraszam do podzielenia się opiniami i sugestiami odnośnie tegorocznego wydawnictwa. Państwa uwagi pomogą w redagowaniu kolejnego raportu rocznego, żeby jego treść jak najbardziej odpowiadała oczekiwaniom dotyczącym zakresu publikowanych przez GAZ-SYSTEM S.A. informacji.

Wskaźnik GRI	Zasada Global Compact	ISO 2600	Nazwa wskaźnika	Nr stron	Stopień raportowania
1.1		6.2	Oświadczenie kierownictwa najwyższego szczebla (np. dyrektora wykonawczego, prezesa zarządu lub innej osoby o równoważnej pozycji) na temat znaczenia zrównoważonego rozwoju dla organizacji i jej strategii.	3, 4	całościowo
1.2			Opis kluczowych wpływów, szans i ryzyk.	21, 69	całościowo
2.1			Nazwa organizacji.	7	całościowo
2.2			Główne marki, produkty i/lub usługi.	7, 53	całościowo
2.3		6.2	Struktura operacyjna organizacji, z wyróżnieniem głównych działów, spółek zależnych, podmiotów powiązanych oraz przedsiębiorzeń typu joint-venture.	7	całościowo
2.4			Lokalizacja siedziby głównej organizacji.	7	całościowo
2.5			Liczba krajów, w których działa organizacja oraz podanie nazw tych krajów, gdzie zlokalizowane są główne operacje organizacji lub tych, które są szczególnie adekwatne w kontekście treści raportu.	7	całościowo
2.6			Forma własności i struktura prawna organizacji.	7, 8	całościowo
2.7			Obsługiwane rynki z zaznaczeniem zasięgu geograficznego, obsługiwanych sektorów, charakterystyki klientów/konsumentów i beneficjentów.	7, 53	całościowo
2.8			Skala działalności.	8, 53	całościowo
2.9			Znaczące zmiany w raportowanym okresie dotyczące rozmiaru, struktury lub formy własności.	7	całościowo
2.10			Nagrody otrzymane w raportowanym okresie.	15, 16, 71, 80	całościowo
3.1			Okres raportowania.	97	całościowo
3.2			Data publikacji ostatniego raportu.	18 października 2012	całościowo
3.3			Cykl raportowania.	97	całościowo
3.4			Osoba kontaktowa.	98	całościowo
3.5			Proces definiowania zawartości raportu wraz z: <ul style="list-style-type: none"> • Ustaleniem istotności poszczególnych kwestii dla organizacji i jej interesariuszy • Priorytetyzacją poszczególnych kwestii • Identyfikacją interesariuszy–adresatów raportu.	97	całościowo
3.6			Zasięg raportu (np. kraje, oddziały, jednostki zależne, dzierżawione obiekty, przedsiębiorstwa typu joint venture, dostawcy).	97	całościowo
3.7			Oświadczenie w sprawie jakichkolwiek ograniczeń, w zakresie i zasięgu raportu.	97, nie ma ograniczeń w kwestii zasięgu i zakresu raportu	całościowo

Wskaźnik GRI	Zasada Global Compact	ISO 2600	Nazwa wskaźnika	Nr stron	Stopień raportowania
3.8			Informacja o przedsiębiorstwach typu joint venture, podmiotach zależnych, obiektach dzierżawionych, operacjach outsoursowanych i innych jednostkach, które w znaczący sposób mogą wpłynąć na porównywalność działań organizacji w poszczególnych okresach i/lub w stosunku do innych organizacji.	7, 42	całościowo
3.9			Techniki i przyjęte założenia odnośnie szacunków i kalkulacji wskaźników i innych informacji zawartych w raporcie.	97	całościowo
3.10			Wyjaśnienia dotyczące efektów jakichkolwiek korekt informacji zawartych w poprzednich raportach z podaniem powodów ich wprowadzenia oraz ich wpływu (np. fuzje, przejęcia, zmiana roku/okresu bazowego, charakteru działalności, metod pomiaru).	Brak korekt	całościowo
3.11			Znaczące zmiany w stosunku do poprzedniego raportu dotyczące zakresu, zasięgu lub metod pomiaru zastosowanych w raporcie.	Brak zmian	całościowo
3.12			Tabela wskazująca miejsce zamieszczenia Standardowych Informacji w raporcie.	99-104	całościowo
3.13		7.5.3	Polityka i obecna praktyka w zakresie zewnętrznej weryfikacji raportu. Jeśli nie zawarto takich danych w niezależnym raporcie poświadczającym, wyjaśnienie zakresu i podstaw zewnętrznej weryfikacji oraz relacji pomiędzy organizacją i zewnętrznym podmiotem poświadczającym.	97	całościowo
4.1		6.2	Struktura nadzorcza organizacji wraz z komisjami podlegającymi pod najwyższy organ nadzorczy, odpowiedzialnymi za poszczególne zadania, jak na przykład tworzenie strategii czy nadzór nad organizacją.	13	całościowo
4.2		6.2	Wskazanie, czy przewodniczący najwyższego organu nadzorczego jest również dyrektorem zarządzającym (a jeśli tak, to jakie funkcje pełni w ramach zarządu wraz z uzasadnieniem takiej struktury).	14	całościowo
4.3		6.2	Liczba członków najwyższego organu nadzorczego z wyróżnieniem niezależnych i/lub nie wykonawczych członków (dotyczy organizacji posiadających monistyczną strukturę rady nadzorczej/organu nadzorczego).	14	całościowo
4.4		6.2	Mechanizmy umożliwiające akcjonariuszom i pracownikom zgłaszanie rekomendacji i wskazówek dla najwyższego organu nadzorczego.	14, 76	całościowo
4.5		6.2	Związek pomiędzy poziomem wynagrodzeń najwyższego organu nadzorczego, wyższej kadry menedżerskiej oraz zarządu (obejmując system odpraw) a wynikami organizacji (obejmując wyniki społeczne i środowiskowe).	13, 14	całościowo
4.6		6.2	Procesy pozwalające na uniknięcie konfliktu interesów członków najwyższego organu nadzorczego.	13, 25	całościowo

Wskaźnik GRI	Zasada Global Compact	ISO 2600	Nazwa wskaźnika	Nr stron	Stopień raportowania
4.7		6.2	Proces wyboru, weryfikacji kwalifikacji i doświadczenia członków najwyższego organu nadzorczego i jego komitetów, włączając uwzględnianie płci bądź wszelkich innych aspektów różnorodności.	13	całościowo
4.8		6.2	Wewnętrznie sformułowana misja lub wartości organizacji, kodeks postępowania oraz zasady odnoszące się do aspektów ekonomicznych, społecznych i środowiskowych funkcjonowania organizacji oraz poziom ich implementacji.	23	całościowo
4.9		6.2	Procedury najwyższego organu nadzorczego dotyczące nadzoru identyfikacji i zarządzania kwestiami ekonomicznymi, środowiskowymi i społecznymi, włączając stosowne ryzyka i szanse oraz dostosowanie się lub zgodność z uznanymi międzynarodowymi standardami, kodeksami postępowania i zasadami. Wskazanie częstotliwości, z jaką najwyższy organ nadzorczy dokonuje oceny wyników w zakresie zrównoważonego rozwoju.	14	całościowo
4.10		6.2	Proces ewaluacji wyników działań najwyższego organu nadzorczego w odniesieniu do kwestii ekonomicznych, środowiskowych i społecznych.	14	całościowo
4.11		6.2	Wyjaśnienie, czy i w jaki sposób organizacja stosuje zasadę ostrożności.	24, 25, 69, 70, 80, 83	całościowo
4.12		6.2	Zewnętrzne, przyjęte lub popierane przez organizację ekonomiczne, środowiskowe i społeczne deklaracje, zasady i inne inicjatywy.	72	całościowo
4.13		6.2	Członkostwo w stowarzyszeniach (takich jak stowarzyszenia branżowe) i/lub w krajowych/międzynarodowych organizacjach rzeczniczych, w ramach których organizacja: <ul style="list-style-type: none"> • Jest członkiem organów nadzorczych; • Uczestniczy w projektach lub komisjach; • Przekazuje znaczne fundusze poza standardowymi opłatami członkowskimi; • Uznaje członkostwo jako działanie strategiczne.	33	całościowo
4.14		6.2	Lista grup interesariuszy angażowanych przez organizację.	19	całościowo
4.15		6.2	Podstawy identyfikacji i selekcji angażowanych grup interesariuszy.	19	całościowo
4.16		6.2	Podejście do angażowania interesariuszy włączając częstotliwość angażowania według typu i grupy interesariuszy.	20	całościowo
4.17		6.2	Kluczowe kwestie i problemy poruszane przez interesariuszy oraz odpowiedź ze strony organizacji, również poprzez ich zaraportowanie.	19, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32	całościowo
Podejście do zarządzania - Ekonomia				1, 2, 91	
EC1		6.8, 6.8.3, 6.8.7, 6.8.9	Bezpośrednia wartość ekonomiczna wytworzona i podzielona z uwzględnieniem przychodów, kosztów operacyjnych, wynagrodzenia pracowników, dotacji i innych inwestycji na rzecz społeczności, niepodzielonych zysków oraz wypłat dla właścicieli kapitału i instytucji państwowych.	88, 89, 90, 91	całościowo

Wskaźnik GRI	Zasada Global Compact	ISO 2600	Nazwa wskaźnika	Nr stron	Stopień raportowania
EC5	1	6.4.3	Wysokość wynagrodzenia pracowników najniższego szczebla według płci w stosunku do płacy minimalnej na danym rynku w głównych lokalizacjach organizacji.	76	całościowo
EC6		6.6.5	Polityka, praktyki oraz udział wydatków przeznaczonych na usługi lokalnych dostawców w głównych lokalizacjach organizacji.	70	częściowo
EC7	6	6.4.3	Procedury w zakresie zatrudniania pracowników z rynku lokalnego oraz procent wyższego kierownictwa pozyskanego z rynku lokalnego w głównych lokalizacjach organizacji.	74	częściowo
EC8		6.8	Wkład w rozwój infrastruktury oraz świadczenie usług na rzecz społeczeństwa poprzez działania komercyjne, przekazywanie towarów oraz działania pro-bono. Wpływ tych działań na społeczeństwo.	30, 31, 32	całościowo
Podejście do zarządzania - Środowisko				41, 43, 46, 47, 83, 84, 85, 86	
EN3	8	6.5.4	Bezpośrednie zużycie energii według pierwotnych źródeł energii.	83	całościowo
EN4	8	6.5.4	Pośrednie zużycie energii według pierwotnych źródeł energii.	83	całościowo
EN8	8	6.5.4	Łączny pobór wody według źródła.	85	całościowo
EN12	8	6.5.6	Opis istotnego wpływu działalności, produktów i usług na bioróżnorodność: 1 - obszarów chronionych, 2 - obszarów o dużej wartości pod względem bioróżnorodności zlokalizowane poza obszarami chronionymi.	46	częściowo
EN14	8	6.5.6	Strategie, obecne działania i plany zarządzania wpływem na bioróżnorodność.	46, 47, 48	częściowo
EN16	8	6.5.5	Łączne bezpośrednie i pośrednie emisje gazów cieplarnianych według wagi.	84	całościowo
EN20	8	6.5.5	Emisja związków NOx, SOx i innych istotnych związków emitowanych do powietrza według rodzaju związku i wagi.	84	całościowo
EN21	8	6.5.3	Całkowita objętość ścieków według jakości i docelowego miejsca przeznaczenia.	85	całościowo
EN22	8	6.5.3	Całkowita waga odpadów według rodzaju odpadu i metody postępowania z odpadem.	86	całościowo
EN23	8	6.5.3	Łączna liczba i objętość istotnych wycieków.	85	całościowo
EN26	7, 8, 9	6.5.3, 6.5.4	Inicjatywy służące zmniejszeniu wpływu produktów i usług na środowisko i zakres ograniczenia tego wpływu.	84	całościowo
EN28	8	6.5	Wartość pieniężna kar i całkowita liczba sankcji pozafinansowych za nieprzestrzeganie prawa i regulacji dotyczących ochrony środowiska.	86	całościowo
EN30	7, 8, 9	6.5	Łączne wydatki i inwestycje przeznaczone na ochronę środowiska według typu.	86	częściowo
Podejście do zarządzania - Praktyki dotyczące zatrudnienia i godnej pracy				73, 76, 77, 79, 81	
LA1		6.4.3	Łączna liczba pracowników według typu zatrudnienia, rodzaju umowy o pracę i regionu, w podziale na płeć.	73	całościowo

Wskaźnik GRI	Zasada Global Compact	ISO 2600	Nazwa wskaźnika	Nr stron	Stopień raportowania
LA2	6	6.4.3	Łączna liczba nowozatrudnionych pracowników, odejść oraz wskaźnik fluktuacji pracowników według grup wiekowych, płci i regionu.	78, 79	całościowo
LA3		6.4.3, 6.4.4	Świadczenia dodatkowe zapewniane pracownikom pełnoetatowym, które nie są dostępne dla pracowników czasowych lub pracujących w niepełnym wymiarze godzin według głównych jednostek organizacyjnych.	77	całościowo
LA4	1, 3	6.4	Odsetek zatrudnionych objętych umowami zbiorowymi.	76	całościowo
LA7	1	6.4.6	Wskaźnik urazów, chorób zawodowych, dni straconych oraz nieobecności w pracy oraz liczba wypadków śmiertelnych związanych z pracą według regionów i płci.	82, 83	całościowo
LA8	1	6.4.7	Edukacja, szkolenia, doradztwo, programy prewencyjne oraz programy kontroli ryzyka, które zapewniają pomoc w przypadku poważnych chorób pracownikom, ich rodzinom lub członkom społeczności lokalnej.	80	całościowo
LA9	1	6.4.6	Kwestie bezpieczeństwa i higieny pracy, uwzględnione w formalnych porozumieniach zawartych ze związkami zawodowymi.	81	całościowo
LA10		6.4.7	Średnia liczba godzin szkoleniowych w roku przypadających na pracownika według płci i struktury zatrudnienia.	80	całościowo
LA11		6.4.7	Programy rozwoju umiejętności menedżerskich i kształcenia ustawicznego, które wspierają ciągłość zatrudnienia pracowników oraz ułatwiają proces przejścia na emeryturę.	77, 79	całościowo
LA13	1, 6	6.3.7, 6.3.10, 6.4.3	Skład ciał zarządczych i kadry pracowniczej w podziale na kategorie według płci, wieku, przynależności do mniejszości oraz innych wskaźników różnorodności.	74	całościowo
LA14	1, 6	6.4.3	Stosunek podstawowego wynagrodzenia kobiet i mężczyzn według zajmowanego stanowiska w głównych lokalizacjach.	75	całościowo
LA15		6.4.3	Powrót do pracy i wskaźnik retencji po urlopie macierzyńskim, w odniesieniu do płci.	77	całościowo
			Podejście do zarządzania - Respektowanie praw człowieka	24, 25, 70, 73, 76	
HR2	1, 2, 3, 4, 5, 6	6.3.3, 6.3.5, 6.6.6	Procent znaczących dostawców, podwykonawców i innych partnerów biznesowych poddanych weryfikacji pod kątem przestrzegania praw człowieka oraz działania podjęte w tej kwestii (znaczący dostawca i podwykonawca znajduje się na liście kluczowych 10 dostawców bądź podwykonawców firmy).	70	częściowo
HR4	1, 2, 6	6.3.7, 6.4.3	Całkowita liczba przypadków dyskryminacji oraz działania naprawcze podjęte w tej kwestii.	74	całościowo
HR8	1,2	6.3.3, 6.3.4, 6.3.7	Procent personelu odpowiadającego za zapewnienie bezpieczeństwa, przeszkolonego w zakresie polityk i procedur danej organizacji dotyczących różnych aspektów praw człowieka związanych z prowadzoną działalnością.	24	częściowo
			Podejście do zarządzania - Społeczeństwo	24, 27, 28, 29, 37, 38, 103	

Wskaźnik GRI	Zasada Global Compact	ISO 2600	Nazwa wskaźnika	Nr stron	Stopień raportowania
SO1		6.8.3	Procent operacji (działań), uwzględniających zaangażowanie społeczne, mierzenie wpływu i programy rozwojowe.	27, 30, 46	częściowo
SO2	6	6.6.3	Procent i całkowita liczba jednostek biznesowych poddanych analizie pod kątem ryzyka związanego z korupcją.	24, 25	całościowo
SO3	10	6.6.3	Procent pracowników przeszkolonych w zakresie polityki i procedur antykorupcyjnych organizacji.	25	całościowo
SO4	10	6.6.3	Działania podjęte w odpowiedzi na przypadki korupcji.	25	całościowo
SO5	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10	6.6.4	Polityka dotycząca udziału w życiu publicznym i lobbingu.	24	całościowo
SO6	10	6.6.4	Całkowita wartość finansowa i rzeczowa przekazana na rzecz partii politycznych, polityków i instytucji o podobnym charakterze, według krajów.	24	całościowo
SO8			Wartość pieniężna kar i całkowita liczba sankcji pozafinansowych z tytułu niezgodności z prawem i regulacjami.	Brak kar	całościowo
			Podejście do zarządzania - Odpowiedzialność za produkt i usługi	25, 26, 33	
PR5			Praktyki związane z zapewnieniem satysfakcji klienta, w tym wyniki badań pomiaru satysfakcji klienta.	25, 26	całościowo
PR6		6.7.3	Programy dotyczące przestrzegania prawa, standardów i dobrowolnych kodeksów regulujących kwestie komunikacji marketingowej, z uwzględnieniem reklamy, promocji i sponsoringu.	27, 32, 33	całościowo
PR7		6.3.7	Całkowita liczba przypadków niezgodności z regulacjami i dobrowolnymi kodeksami regulującymi kwestie komunikacji marketingowej, z uwzględnieniem reklamy, promocji i sponsoringu, wg rodzaju skutków.	32	całościowo
PR8	1	6.7.7	Całkowita liczba uzasadnionych skarg dotyczących naruszenia prywatności klientów oraz utraty danych.	25	całościowo
PR9		6.7.6	Wartość pieniężna istotnych kar z tytułu niezgodności z prawem i regulacjami dotyczącymi dostawy i użytkowania produktów i usług.	26	całościowo

Podziękowania:

Serdecznie dziękujemy wszystkim, którzy byli zaangażowani w tworzenie drugiego zintegrowanego raportu GAZ-SYSTEM S.A., a w szczególności pracownikom poszczególnych pionów i oddziałów.

Wydawca: Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.
Koordynatorzy projektu: Małgorzata Polkowska, Aneta Szczepańska, Joanna Milczarek, Sara Piskor

Koordynatorzy ds. CSR:
Hubert Kabulski, Aneta Świeca, Rafał Sieracki, Daniel Cebula, Stanisław Brzęczkowski, Kamil Magier, Waldemar Wrzesiński, Bartłomiej Szczepaniak, Paweł Mońka, Adam Marzecki, Piotr Kuś, Artur Woźniak, Dariusz Nojszewski, Marta Miziołek, Grzegorz Sikora, Agnieszka Maksymowicz, Beata Malec, Maria Rochna, Artur Kawicki, Przemysław Gan, Dorota Bagińska, Marzena Szałuba, Błażej Soćko, Joanna Szostek, Iwona Dominiak, Iwona Kaszuba-Zając, Renata Gierszewska, Katarzyna Sikora, Anna Ciskowska, Magdalena Mechlin, Dorota Leżoń, Marcin Chimiczewski, Łukasz Kulon, Aleksandra Zientek, Aleksandra Ciwis-Dronszyk, Katarzyna Noskowicz, Barbara Marczyńska-Górska.

Zdjęcia: Archiwum GAZ-SYSTEM S.A., A. Stępień, A. Ozga, Ł. Wróbel (str. 70)
Projekt/Skład/Druk – Agencja Reklamowa RADNA Sp. z o.o.

Materiał przekazano do druku 28 czerwca 2013 roku.

KONTAKT

Adresy:

Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. ul. Mszczonowska 4 02-337 Warszawa e-mail: pr@gaz-system.pl tel. 22 220 18 00 faks 22 220 16 06 www.gaz-system.pl	Pion Audytu i Bezpieczeństwa tel. 22 220 17 59 faks 22 220 17 16 sekretariat.pa@gaz-system.pl	Pion Zamówień i Administracji tel. 22 220 18 09 faks 22 220 17 70 sekretariat.pz@gaz-system.pl	Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział w Tarnowie ul. Bandrowskiego 16A 33-100 Tarnów tel. 14 622 53 00 faks 14 621 37 31 sekretariat.tarnow@gaz-system.pl
Rzecznik Prasowy/Zespół ds. Komunikacji pr@gaz-system.pl tel. 22 220 15 46 faks 22 220 16 06	Pion Eksploatacji tel. 22 220 18 25 faks 22 220 16 61 sekretariat.pe@gaz-system.pl	Służba BHP tel. 22 220 17 43 faks 22 220 16 06 sekretariat.sluzbabhp@gaz-system.pl	Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział we Wrocławiu ul. Gazowa 3 50-513 Wrocław tel. 71 335 31 00 faks 71 335 31 01 sekretariat.wroclaw@gaz-system.pl
Zarząd Prezes Zarządu tel. 22 220 18 07 faks 22 220 17 10 sekretariat.p@gaz-system.pl	Pion Finansowy tel. 22 220 18 19 faks 22 220 16 94 sekretariat.pf@gaz-system.pl	Oddziały Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział w Gdańsku ul. Wałowa 47 80-858 Gdańsk tel. 58 323 05 00 faks 58 323 05 01 sekretariat.gdansk@gaz-system.pl	Przedstawicielstwo w Brukseli Gas Transmission Operator GAZ-SYSTEM S.A. – Brussels Office Boulevard Saint-Michel 47 1040 Brussels tel. +32 2 400 00 27 faks +32 2 400 00 32 brussels.office@gaz-system.pl
Członek Zarządu tel. 22 220 18 05 faks 22 220 17 98 sekretariat.t@gaz-system.pl	Pion LNG tel. 22 220 17 71 faks 22 220 17 98 sekretariat.pn@gaz-system.pl	Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział w Poznaniu ul. Grobla 15 61-859 Poznań tel. 61 854 43 10 faks 61 854 43 12 sekretariat.poznan@gaz-system.pl	Spółka zależna Siedziba Spółki Polskie LNG S.A. ul. Fińska 7 72-602 Świnoujście tel. 91 326 79 00 faks 91 326 79 01 www.polskielng.pl biuro@polskielng.pl
Członek Zarządu tel. 22 220 18 31 faks 22 220 17 98 sekretariat.i@gaz-system.pl	Pion Personalny tel. 22 220 18 15 faks 22 220 17 44 sekretariat.pp@gaz-system.pl Pion Prawno-Organizacyjny tel. 22 220 15 32 faks 22 220 17 70 sekretariat.rp@gaz-system.pl	Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział w Rembelszczyźnie ul. Jana Kazimierza 578 05-126 Nieporęt, Rembelszczyzna tel. 22 767 08 01 faks 22 767 09 52 sekretariat.rembelszczyna@gaz-system.pl	Biuro w Warszawie ul. Mszczonowska 4 budynek C 02-337 Warszawa tel. 22 589 84 00 faks 22 589 84 01 sekretariat.warszawa@polskielng.pl
Dyrektor Zarządzający tel. 22 220 18 01 faks 22 220 17 10 sekretariat.dz@gaz-system.pl	Pion Rozwoju tel. 22 220 18 22 faks 22 220 17 45 sekretariat.pr@gaz-system.pl	Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział w Świerklanach ul. Wodzisławska 54 44-266 Świerklany tel. 32 439 25 00 faks 32 439 25 60 sekretariat.swierklany@gaz-system.pl	
Piony Pion Handlowy tel. 22 220 18 27 faks 22 220 16 38 sekretariat.ph@gaz-system.pl	Pion Inwestycji tel. 22 220 18 22 faks 22 220 17 45 sekretariat.pw@gaz-system.pl		
Pion Krajowa Dyspozycja Gazu tel. 22 532 49 44 faks 22 532 49 42 sekretariat.pk@gaz-system.pl			

KWESTIONARIUSZ ANKIETY EWALUACYJNEJ

	Oznaczenie odpowiedzi	Wobec GAZ-SYSTEM S.A. jestem jednym z przedstawicieli:
		Pracowników
		Klientów
		Partnerów biznesowych
		Administracji publicznej
		Społeczności lokalnej
		Studentów
		Innej grupy:.....
		Treści prezentowane w zintegrowanym raporcie GAZ-SYSTEM S.A. były dla mnie:
		Bardzo interesujące
		Interesujące
		Mało interesujące
		Nie mam zdania
		Z mojej perspektywy najbardziej interesujące były informacje zawarte w rozdziale :
		Profil firmy
		Nasze otoczenie
		Inwestycje GAZ-SYSTEM S.A.
		Strefa klienta
		Liberalizacja rynku gazu
		Zarządzanie
		Raport został przygotowany tak, że odnajdowanie potrzebnych mi informacji było dla mnie:
		Intuicyjne
		Stosunkowo łatwe
		Trudne
		O działaniach opisanych w raporcie:
		Już kiedyś słyszałam/słyszałem
		Nie słyszałam/nie słyszałem wcześniej
		Ogólnie zintegrowany raport GAZ-SYSTEM S.A. oceniam jako:
		Bardzo interesujący
		Interesujący
		Mało interesujący
		Nieinteresujący
		W kolejnym raporcie chciałabym/chciałbym dowiedzieć się więcej o:

Wypełnione ankiety prosimy przysyłać na adres e-mail: pr@gaz-system.pl lub na adres pocztowy: GAZ-SYSTEM S.A., Zespół ds Komunikacji, ul. Mszczonowska 4, 02-337 Warszawa.

Eko kalkulator

Dzięki wykorzystaniu papieru Cocoon Silk zamiast papieru niemakulaturowego ograniczyliśmy negatywny wpływ na środowisko o:

604 kg
mniej odpadów

15 770 litrów
mniej zużytej wody

65 kg
mniej gazów cieplarnianych

1 485 kWh
mniej zużytej energii

654 km
krótsza podróż samochodem średniej klasy europejskiej

982 kg
mniej zużytego drewna

COCOON
papier 100% recycled

Wyprodukowano na papierze Cocoon Silk 100% recycled

Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.
ul. Mszczonowska 4, 02-337 Warszawa
tel. 22 220 18 00, faks 22 220 16 06
www.gaz-system.pl

